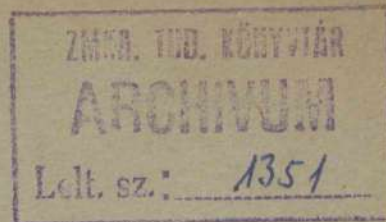

Muz 531

8-4

BUDAPEST, 1940.

A LÉGOLTALMI CIKKEK

ELŐÁLLITÁSÁT, KERESKEDELMI FORGALMÁT
ÉS MŰSZAKI KÖVETELMÉNYEIT SZABÁLYOZÓ

81.200/el. Igv.-1940. H. M.

15.600/1938. K. K. M.

61.800/1940. K. K. M.

88.050/el. Igv.-1939. H. M.

39.302/1939. Ip. M.

SZÁMU RENDELETEK.

A M. KIR. HONVÉDELMI MINISZTERIUM KIADVÁNYA.

1628

BUDAPEST, 1940.
M. KIR. ÁLLAMI NYOMDA.

A LÉGOLTALMI CIKKEK

ELŐÁLLITÁSÁT, KERESKEDELMI FORGALMÁT
ÉS MŰSZAKI KÖVETELMÉNYEIT SZABÁLYOZÓ

81.200/eln. Igv.-1940. H. M.

15.600/1938. K. K. M.

61.800/1940. K. K. M.

88.050/eln. Igv.-1939. H. M.

39.302/1939. Ip. M.

SZÁMU RENDELETEK.

A M. KIR. HONVÉDELMI MINISZTERIUM KIADVÁNYA.

BUDAPEST, 1940.
M. KIR. ÁLLAMI NYOMDA.

A légoltalom különleges feladata különleges berendezések, eszközök és anyagok alkalmazását kívánja meg. A légoltalmi berendezések, eszközök és anyagok létesítése, illetve beszerzése nemcsak a hatósági szervek feladata ; az 1939 : II. t.-c. V. része — illetve az ez utóbbi alapján kiadott rendeletek — a legkülönbözőbb természetes és jogi személyekre ró hasonló kötelezettségeket. (Lásd az I. és II. csoportba sorolt építmények és vagyontárgyak, valamint a III. csoportba tartozó lakóházak légoltalmát szabályozó rendeleteket.)

Tekintettel a fentemlített széleskörű légoltalmi kötelezettségre, valamint a légoltalmi cikkek különleges és az eddigi gyakorlatban szokatlan műszaki előírásaira, gondoskodni kellett arról, hogy az érdekeltek a szokásos kereskedelmi forgalomban csak olyan légoltalmi cikket szerezhessenek be, amelyek a szakszerűség követelményeinek megfelelnek és így a tévedések, vagy visszaélések lehetősége a legszűkebb mértékre korlátozódjék.

Ezt a célt kívánták biztosítani a m. kir. iparügyi miniszter 12.600/1938. Ip. M., a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 15.600/1938. K. K. M., valamint a m. kir. honvédelmi miniszter 1.200/el. OLP. 1938. számú rendeletei. Valamennyi az 1938. év első felében jelent meg.

A gyakorlat tapasztalatai bebizonyították, hogy az ellenőrzési eljárást egyszerűsíteni, míg a rendelkezések alá eső cikkek körét tágítani kell ; ezért a 12.600/1938. Ip. M. és az 1.200/el. OLP.—1938. számú rendeleteket hatályon kívül helyezték és azokat — az 1939 : II. t.-c. 115. §-ában foglalt felhatalmazás alapján — a m. kir. honvédelmi miniszter által a m. kir. iparügyi miniszterrel egyetértőleg kiadott 81.200/el. lgv. 1940. számú egységes rendelettel helyettesítették. Ugyanekkor a 15.600/1938. K. K. M. sz. rendelet módosítására a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter a 61.800/1940. K. K. M. sz. rendeletet adta ki.

A 81.200/el. lgv. 1940. H. M. sz. rendelet nem intézkedik a légoltalom céljait szolgáló egészségügyi anyagok tekintetében ; ez utóbbi tárgyban a m. kir. iparügyi miniszter — a m. kir. honvédelmi miniszterrel egyetértőleg — a 39.302/1939. Ip. M. sz. rendeletet adta ki.

Értelemszerűen egészíti ki az előbbieket a polgári lakosság légoltalmi gázálarcai tekintetében kiadott 88.050/el. lgv. 1939. H. M. sz. rendelet.

A m. kir. honvédelmi miniszter 81.200/eln. lgv.—1940. számu rendelete

a légoltalmi cikkek előállításának és műszaki megvizsgálásának szabályozásáról.

Az 1939 : II. t.-c. 115. és 235. §-ában kapott felhatalmazás alapján — figyelemmel a 88.000/eln. lgv.—1939. H. M. számú rendelet 40. §-a (3) bekezdésének f) pontjában foglaltakra is — a m. kir. iparügyi miniszterrel egyetértve a következőket rendelem :

1 §.

Légoltalmi cikkek.

(1) Jelen rendelet szempontjából — további rendelkezésig — az alábbi berendezéseket, eszközöket, készülékeket és anyagokat kell légoltalmi cikkeknek tekinteni, amennyiben azokat légoltalmi célra állítják elő, illetőleg bocsátják üzleti forgalomba :

1. gázálarcok, valamint azok szűrői és egyéb tartozékai (1. számú melléklet),

2. gázkimutató készülékek (anyagok) (2. számú melléklet),

3. gázmentesítésre szolgáló klórmész és klór-készítmények (3. számú melléklet),

4. gázvédő ruházati cikkek (ruha, lábbeli, kesztyű, stb.) és ezek készítéséhez szükséges anyagok (4/a. és 4/b. számú melléklet),

5. gázvédelmi oktatóeszközök (5. számú melléklet),

6. oxigénlégzők (önmentő készülékek) (6. számú melléklet),

7. óvóhelyi szivósűrő berendezések (7. számú melléklet),

8. óvóhelyek nyílászáró szerkezetei (8. számú melléklet),

9. óvóhelyek felszerelési tárgyai (9. számú melléklet),

10. faszerkezetek égését gátló anyagok (10. számú melléklet),

11. kézi tűzoltókészülékek (11. számú melléklet),

12. a hatósági riasztórendszerben alkalmazásra kerülő riasztóeszközök, kapcsoló és vezérlőberendezések (12. számú melléklet),

13. elsőtétítési célra szolgáló anyagok, eszközök és berendezések (13. számú melléklet),

14. légoltalmi acélszakok (14. számú melléklet).

(2) Jelen rendelet szempontjából nem kell légoltalmi cikkeknek tekinteni a légoltalmi egészségügyi cikkek; ezeknek előállítása,

összeállítása, forgalombahozatala és árusítása tekintetében a 39.302/1939 Ip. M. számú rendelet rendelkezéseit kell alkalmazni.

2 §.

Légoltalmi cikkek előállítása és az előállításra jogosult személyek.

(1) Légoltalmi cikkek csak a jelen rendelet mellékleteiben meghatározott követelményeknek megfelelően szabad iparszerűen előállítani.

(2) Légoltalmi cikkek iparszerű előállításával az foglalkozhatik,

a) akinek arra az iparra, amelynek munkakörébe az illető légoltalmi cikk előállítása tartozik, iparjogosítványa van,

b) aki a 23.700/1940. Ip. M. számú rendelettel hatályon kívül helyezett 12.600/1938. Ip. M. számú rendelet (továbbiakban: R.) 4. §-a alapján a gázvédelmi és légoltalmi eszközöket előállító ipar gyakorlására iparendélyt kapott. Az iparüző azonban ilyen iparendélye alapján csak a jelen rendelet 1. §-a (1) bekezdésének 1—8., 10. és 12. pontjában felsorolt légoltalmi cikkek állíthatja elő.

3 §.

Légoltalmi cikkek műszaki megvizsgálása és üzleti forgalomba bocsátása.

(1) Légoltalmi cikkek — a 4. §-ban megállapított kivételeket nem tekintve — csak a jelen rendeletben és mellékleteiben foglalt rendelkezések megtartásával, különösen e cikkek műszaki megvizsgálása és a jelen §. (5) bekezdésében említett engedély megadása után szabad üzleti forgalomba bocsátani.

(2) A műszaki megvizsgálás hatósági mintavizsgálatból, vagy hatósági sorozatvizsgálatból vagy együttesen hatósági minta- és sorozatvizsgálatból áll. Azt, hogy mely légoltalmi cikkek kell csak hatósági mintavizsgálatra, melyeket csak hatósági sorozatvizsgálatra és melyeket mindkét vizsgálatra bocsátani, a jelen rendelet mellékletei határozzák meg.

(3) Amennyiben a jelen rendelet mellékletei másként nem rendelkeznek, a légoltalmi cikkek műszaki megvizsgálását a honvédelmi minisztertől kell kérni. A kérvényt az Országos Légvédelmi Parancsnokságnál, Budapest, I.,

Palota-ut 4. (a továbbiakban O. L. P.) kell benyújtani. A kérvény benyújtásával egyidejűen a vizsgálathoz szükséges és a jelen rendelet mellékleteiben meghatározott kísérleti példányokat (anyagmennyiséget), valamint szerkezeti rajzokat ártérités nélkül a vizsgálatot végző szerv (jelen §. (4) bekezdése) rendelkezésére kell bocsátani és az ugyancsak a mellékletben megállapított vizsgálati díjat be kell fizetni. Mindezeknek megtörténtét a folyamodványban fel kell tüntetni.

(4) A hatósági minta- és sorozatvizsgálatokat a jelen rendelet mellékleteiben megjelölt szervek végzik. A vizsgálatok eredményeit tartalmazó jegyzőkönyvet ezek a szervek a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) terjesztik fel.

(5) A légoltalmi cikkek üzleti forgalomba bocsátását — a vizsgálat eredményét tartalmazó jegyzőkönyv alapján — a honvédelmi miniszter az iparügyi miniszterrel egyetértve engedélyezi. Az engedély megadásáról vagy megtagadásáról a honvédelmi miniszter (O. L. P.) a folyamodót írásban értesíti. Az engedély megtagadása esetében egyúttal közli vele azokat az okokat is, amelyek miatt a megvizsgált légoltalmi cikket az üzleti forgalomba bocsátásra alkalmatlannak találta.

(6) A csupán hatósági mintavizsgálatra kerülő légoltalmi cikkek közül csak azokat szabad üzleti forgalomba bocsátani, amelyek a hatósági mintavizsgálaton megfelelőnek talált kísérleti példánnyal (anyaggal) teljesen meg egyeznek és az előző bekezdésben említett engedélyben esetleg külön megszabott követelményeknek megfelelnek.

(7) A csak hatósági sorozatvizsgálat alá eső, vagy hatósági mintavizsgálaton felül hatósági sorozatvizsgálat alá is eső légoltalmi cikkek közül csak azokat szabad üzleti forgalomba bocsátani, amelyek a hatósági sorozatvizsgálaton megfelelőeknek bizonyultak.

4. §.

Átmeneti rendelkezések.

(1) A R. 2. §-ában felsorolt azokat a gázvédelmi és légoltalmi eszközöket, amelyeket a jelen rendelet hatálybalépése napjáig állítottak elő és amelyeknek üzleti forgalomba bocsátását a honvédelmi miniszter a R. 7. §-ának második bekezdése értelmében, illetőleg az 1.200/eln. O. L. P.—1938. H. M. számú rendeletben megkivánt vizsgálatok alapján engedélyezte, a jelen rendelet rendelkezéseire tekintet nélkül szabad üzleti forgalomba bocsátani.

(2) A jelen rendelet hatálybalépése napjáig előállított, de az 1.200/eln. O. L. P.—1938. H. M. számú rendelet rendelkezéseinek megfelelően még át nem vizsgált gázvédelmi és légoltalmi eszközök műszaki megvizsgálása tekintetében a jelen rendeletnek és mellékleteinek rendelkezéseit kell alkalmazni. Ha pedig az említett gázvédelmi és légoltalmi eszközöket az

1.200/eln. O. L. P.—1938. H. M. számú rendeletben megkivánt hatósági mintavizsgálaton a jelen rendelet hatálybalépése napjáig már megvizsgálták, de azok hatósági sorozatvizsgálatra még nem kerültek, azokat a jelen rendelet mellékleteiben meghatározott hatósági sorozatvizsgálatnak kell alávetni. A honvédelmi miniszter az iparügyi miniszterrel egyetértve ezekben az esetekben a gázvédelmi és légoltalmi eszközök üzleti forgalomba bocsátását — esetleg kisebb átalakítások, vagy felírások alkalmazásának elrendelésével — akkor is engedélyezheti, ha azok a jelen rendelet mellékleteiben meghatározott követelményeknek nem mindenben felelnek meg.

(3) Aki az iparügyi miniszter által a R. 5. §-a értelmében elismert szerzett joga, illetőleg a jelen rendelet 2. §. (2) bekezdésének b) pontjában említett iparengedélye alapján az 1. §. (1) bekezdésében felsorolt valamely légoltalmi cikk (gázvédelmi és légoltalmi eszköz) iparszerű előállításával továbbra is foglalkozni kíván, a jelen rendeletnek és mellékleteinek a légoltalmi cikkek előállítása és üzleti forgalomba bocsátása tekintetében megállapított rendelkezéseit köteles megtartani. Ha azonban az általa továbbra is előállítani kívánt légoltalmi cikk (gázvédelmi és légoltalmi eszköz) az 1.200/eln. O. L. P.—1938. H. M. számú rendeletben megkivánt mintavizsgálaton a rendeltetésének megfelelő célra már alkalmasnak bizonyult és az illető légoltalmi cikk előállítása, valamint mintavizsgálata tekintetében a jelen rendelet mellékletei nem állapítanak meg lényegesen eltérő rendelkezéseket, az illető légoltalmi cikkek újabb hatósági mintavizsgálatát a honvédelmi miniszter elengedheti. Az erre vonatkozó kérelmet a jelen rendelet hatálybalépése napjától számított hatvan napon belül kell a honvédelmi miniszternél (O. L. P.) benyújtani. A honvédelmi miniszter döntésének kézbesítéséig az illető légoltalmi cikket olyannak kell tekinteni, mint amely még nem került mintavizsgálatra.

5. §.

Ellenőrzés.

(1) Aki légoltalmi cikk előállításával foglalkozik, köteles a honvédelmi miniszter által a gyártás ellenőrzésével megbízott hivatalos közegeknek az üzembe való belépést, a gyártás egész folyamata alatt való benntartózkodást és ellenőrzést megengedni és az ellenőrzést előmozdítani.

(2) Az ellenőrző közegek csak a kiküldő hatóságnak tehetnek jelentést, egyébként pedig a tudomásukra jutó üzemi és üzleti viszonyok tekintetében titoktartásra kötelesek.

(3) Az iparüző köteles a gyártásnál használt gépeket, készülékeket és készleteket illetően az ellenőrző közegeknek a kivánt felvilágosítást megadni, a szükséges vizsgálatokat lehetővé

tenni, az üzemvitellel kapcsolatos műszaki feljegyzéseket és üzemi naplókat, a szükséges könyveket, üzleti levelezést és az ezzel kapcsolatos iratokat is betekintésre rendelkezésre bocsátani.

6. §.

Büntető rendelkezések.

(1) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és pénzbüntetéssel büntetendő, aki a jelen rendelet 2. §-ának (1) bekezdésében, 3. §-ának (1), (6) és (7) bekezdésében, 4. §-ának (2) és (3) bekezdésében, valamint 5. §-ának (1) és (3) bekezdésében megállapított rendelkezések valamelyike ellen vét.

(2) Az előző bekezdés alá eső kihágás büntetése tizenöt napig terjedhető elzárás, ha azt olyan egyén követte el, aki ilyen kihágás miatt jogerős ítélettel már büntetve volt és büntetésének kiállása óta két év még nem telt el.

(3) A kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóság, mint rendőri büntető bíróság hatáskörébe tartozik.

(4) Az 1929:XXX. t.-c. 59. §-a (1) bekezdésének 3. pontjában meghatározott rendelkezés alkalmazása szempontjából a honvédelmi minisztert kell szakminiszternek tekinteni.

(5) A pénzbüntetés tekintetében az 1928:X. törvénycikk rendelkezéseit kell alkalmazni.

7. §.

Hatálybalépítő rendelkezés.

Jelen rendelet a kihirdetését követő harmincadik napon lép hatályba és ezzel egyidejűen az 1.200/eln. O. L. P.—1938. H. M. számú rendelet hatályát veszti.

Budapest, 1940. évi május hó 22.-én.

A miniszter rendeletéből:

vitéz nemes Justy Emil s. k.
m. kir. tábornok.

Mellékletek a 81.200/eln. lgv.—1940. H. M. számú rendelethez.

1. számú melléklet.

Gázálarcok, valamint azok szűrőinek és egyéb tartozékainak műszaki követelményei és vizsgálati (átvételi) feltételei.

A gázálarcok olyan védőeszközök, amelyek a légutakat és rendszerint a szemet is védik a szennyezett levegő ellen. A szűrő a gázálarcnak az a tartozéka, amely a beszívott szennyezett levegőt megtisztítja és légzésre alkalmassá teszi.

A. Műszaki követelmények.

A légoltalmi célra megállapított és engedélyezett gázálarcok, valamint azok szűrőinek és egyéb tartozékainak műszaki leírását a honvédelmi miniszter 88.050/eln. lgv.—1939. H. M. számú rendelete tartalmazza.

B. Vizsgálati módszer.

(1) A légoltalmi célra megállapított és engedélyezett gázálarcok, valamint azok szűrőinek és egyéb tartozékainak hatósági minta- és sorozatvizsgálatáról (átvételtől) a honvédelmi miniszter (O. L. P.) esetenként intézkedik.

(2) A mintavizsgálat díja 200.— P, mely összeget a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet általánypénztárának 63.760. számú csekkszám-lájára kell befizetni.

(3) A sorozatvizsgálat díja esetenként kerül megállapításra, mely összeget szintén a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet általánypénztárának 63.760. számú csekkszám-lájára kell befizetni.

C. Egyéb rendelkezések.

A légoltalmi célra alkalmas szűrőket (betét, légtisztító) — a pirosra festett és „T” betűvel ellátott tüzoltógázálarc légtisztítóinak kivételével — tábori barna színűre kell festeni vagy festetlenül kell hagyni. A kizárólag gyakorló célra szolgáló szűrőket (betét, légtisztító) tábori barna színű palástjukon 1 cm széles körbefutó piros sávval és „Légoltalmi célra nem alkalmas” felirattal kell megjelölni. Különleges célokra szolgáló szűrőket a tábori barnától eltérő egyébként szokásos színűre kell festeni és „Légoltalmi célra nem alkalmas” felirattal kell ellátni.

A légoltalmi célra megállapított és engedélyezett gázálarcok, valamint azok szűrőinek és egyéb tartozékainak üzleti forgalmát, stb. szabályozó egyéb részleteket a honvédelmi miniszter 88.050/eln. lgv.—1939. H. M. számú rendelete tartalmazza.

2. számú melléklet.

Gázkimutató készülékek (anyagok, eszközök) műszaki követelményei és vizsgálati feltételei.

Gázkimutató készülékek (anyagok, eszközök) alatt a légoltalmi gázfelderítő szolgálatban való használatra szánt olyan készülékeket (eszközöket, anyagokat) kell érteni, amelyek a harcászok jelenlétének, vagy az alkalmazott harcász fajának megállapítására szolgálnak.

A. Műszaki követelmények.

A légoltalmi gázfelderítő szolgálat céljára forgalomba hozott gázkimutató készülékek (anyagok) a 88.087/eln. lgv.—1939. H. M. számú rendelettel kiadott „Légo. Ut. VII.—1.” jelzésű utasításban, illetve a légoltalom gázfelderítő szolgálatát szabályozó egyéb, a honvédelmi miniszter által kiadott érvényes előírásban foglaltak alapján alkalmasak legyenek mindama feladatok elvégzésére, melyet a légoltalom gázfelderítő szolgálata megkövetel.

B. Vizsgálati módszer.

A gázkimutató készülékeket (anyagokat, eszközöket) üzleti forgalomba bocsátás előtt hatósági mintavizsgálatnak kell alávetni.

Mintavizsgálat.

(1) A mintavizsgálat az A. fejezet alatti műszaki követelmények általános ellenőrzéséből áll.

(2) A mintavizsgálaton a készülék egy teljes készletét és a mintavizsgálatot végző szerv által esetenként megállapított tartalék alkatrészeket (illetve mennyiséget), valamint a készülék három készlet szerkezeti rajzát kell rendelkezésre bocsátani.

(3) A mintavizsgálatot a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet végzi.

(4) Az Intézet a vizsgálat eredményét tartalmazó jegyzőkönyvet és a (2) bekezdésben említett rajzok két példányát a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) felterjeszti.

(5) A mintavizsgálat díja — az Intézet által esetenként történt megállapítás szerint — 10—100 P, mely összeget a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet 63.760. számú csekk-számlájára kell befizetni.

(6) Esetenként kerül megállapításra az, hogy a gázkimutató készülékek (anyagok, eszközök) közül mit és hogyan kell esetleges sorozatvizsgálatnak alávetni.

C. Egyéb rendelkezések.

(1) A mintavizsgálat alapján az üzleti forgalom számára engedélyezett gázkimutató készülékeken (eszközökön, anyagokon) az engedélyezés évét és számát fel kell tüntetni.

(2) Azt, hogy a gázkimutató készülékekhez kell-e használati utasítást mellékelni — esetleg annak szövegét is — a mintavizsgálatot végző szerv állapítja meg.

3. számú melléklet.

I. Gázmentesítés céljaira szolgáló klórmész műszaki követelményei és vizsgálati (átvételi) feltételei.

Gázmentesítés céljaira szolgáló klórmész alatt olyan üzleti forgalomban használt klórmészt kell érteni, mely alkalmas a hólyaghuzó hargázok okozta veszély megszüntetésére és megfelel az alábbi követelményeknek.

A. Műszaki követelmények.

(1) A légtalmi gázmentesítés céljaira szolgáló klórmészt csak a honvédelmi miniszter (O. L. P.) engedélye alapján szabad előállítani és üzleti forgalomba bocsátani.

(2) A légtalmi gázmentesítésre szolgáló klórmész poralaku, legalább 34.5% aktív klórt tartalmazó legyen és csomókat ne tartalmazzon.

(3) A klórmész legfeljebb annyi nedvességet tartalmazhat, hogy a szórás próbának megfeleljen.

B. Vizsgálati módszer.

A légtalmi gázmentesítés céljaira szolgáló klórmész vizsgálata a hatósági sorozatvizsgálatból áll.

Sorozatvizsgálat.

(1) A klórmész vizsgálata mintavétel útján történik. Az átvételre kerülő, de még le nem zárt hordók 10% -ából, legalább azonban két hordóból mintavevő kanállal átlagmintát kell venni úgy, hogy a hordó tetején és közepén lévő rétegek egyaránt bennfoglaltassanak. Az aktív klórtartalom meghatározása Penot-módszer szerint, arzénsav oldattal történik. A vizsgálat végrehajtása a Berl-Lunge: Taschenbuch für die anorganisch-chemische Industrie, 7. Auflage I. Teil, 261. oldalon vagy Lunge-Berl chemisch-technische Untersuchungsmethoden 7. Auflage I. Band 997. oldalon leírt módszerrel, az arzénsav oldat készítése pedig Berl-Lunge: Taschenbuch für die anorganisch-chemische Industrie, 7. Auflage I. Teil, 370. oldal, vagy a Lunge-Berl: Chemisch-technische Untersuchungsmethoden 7. Auflage I. Band 168. oldalon leírt módszer szerint történik.

(2) A vizsgálatokat a m. kir. honvéd Központi Átvételi Bizottság, illetve az előállítással foglalkozni kívánó vállalatokhoz beosztott m. kir. honvéd Ellenőrző Kirendeltség díjtalanul végzi.

C. Egyéb rendelkezések.

(1) Az üzleti forgalomba bocsátani szándékoló klórmészre vonatkozó egyéb műszaki követelményeket és rendelkezéseket a honvédelmi minisztérium 7/m. osztálya közvetlenül hozza az előállítással foglalkozni kívánó vállalat tudomására.

(2) A klórmész csomagolása légmentesen lezárva, egyelőre 25, 50 és 100 kg-os puhafa hordókban történjék.

A fenti egységek szerint csomagolt klórmészt az alábbi adatokat tartalmazó felirattal kell ellátni.

a) az előállító cége,

b) a tara, bruttó és nettó súly kg-ban,

c) a klórmész légtalmi célra való felhasználhatóságának határideje,

d) a tárolási utasítás,

e) az ellenőrző szerv bélyegzője.

A feliratot a csomagoláson kívül is, belül is el kell helyezni.

(3) Az előállított klórmész betöltésének módját, a klórmész csomagolását, valamint az I. rész C. fejezet (2) bekezdés alatti feliratok adatszzerű helyességét a m. kir. honvéd Központi Átvételi Bizottság ellenőrzi.

II. Légtalmi célra szolgáló klórkészítmények műszaki követelményei és vizsgálati (átvételi) feltételei

Légtalmi célra szolgáló klórkészítmények alatt a gázmentesítésben a kedvezőbb sajátságok (időállóság, könnyebb szórhatóság, nagyobb aktív klórtartalom, stb.) alapján, a jelen melléklet I. rész alatt meghatározott és a gázmentesítés céljaira szolgáló klórmészt helyettesítő anyagokat kell érteni.

A. Műszaki követelmények.

Az aktív klórtartalmu készítmények légoltalmi célra csak akkor jöhetnek tekintetbe, ha a közönséges klórmészől eltérő, kedvező saját-ságaik.

B. Vizsgálati módszer.

A légoltalmi célra szolgáló egyéb aktív klórtartalmu készítmények vizsgálata a hatósági minta- és sorozatvizsgálatból áll.

a) Mintavizsgálat.

(1) A mintavizsgálatot a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet végzi. A mintavizsgálat-hoz szükséges anyag mennyiségét a vizsgálatot végző szerv esetenként állapítja meg.

(2) Az Intézet a vizsgálat eredményét tartalmazó jegyzőkönyvet a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) felterjeszti.

(3) A mintavizsgálat díja 100.— P, mely összeget a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet általánypénztárának 63.760. számú csekk-számlájára kell befizetni.

b) Sorozatvizsgálat.

(4) A sorozatvizsgálat a jelen melléklet I. rész B. fejezetben foglaltak szerint történik.

c) Egyéb rendelkezések.

(1) Az üzleti forgalomba bocsátani szándékolt aktív klórtartalmu készítményekre vonatkozó egyéb műszaki követelményeket és rendelkezéseket a honvédelmi minisztérium 7/m. osztálya közvetlenül hozza az előállítással foglalkozni kívánó vállalat tudomására.

(2) Az aktív klórtartalmu készítmények csomagolását a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet esetenként bírálja el és engedélyezi.

(3) A csomagolt készítményeket felirattal kell ellátni, melyre a jelen melléklet I. rész C. fejezetében foglaltak értelemszerűen érvényesek.

4/a: számú melléklet.

Gáztvédő ruházati cikkek (ruha, kesztyű, lábbeli, stb.) készítéséhez szükséges anyagok műszaki követelményei és vizsgálati (átvételi) feltételei.

Gáztvédő ruházati cikkek készítéséhez szükséges anyagok alatt azokat az anyagokat kell érteni, amelyek a légoltalmi, gáztvédelmi (gázmentesítő, stb.) szolgálatnál felhasználva a hólyaghuzó harcászok áthatolását megnehezítik, illetve megakadályozzák.

A. Műszaki követelmények.

(1) A szövet gáz- és vízálló legyen. Mustárgázgökök és cseppek ellen nyujtsaon védelmet.

(2) A szövet szakító szilárdsága legalább 45/45 kg legyen Rejtő-féle szakítógépen, 50 mm széles és 100 mm hosszú, szabad befogásu próbasávval végzett vizsgálatkor.

(3) Négyzetmétersulya legfeljebb 850 g legyen.

(4) Vastagsága legfeljebb 0.85 mm lehet.

(5) A szövet varrható, a varrások gáz- és víz-állóan tömíthetők legyenek (pl. vulkanizálható gumiodattal).

(6) A szövet 72 órán át 50 C^o-on avitva lényeges keményedést ne mutasson.

(7) A szövet kopásnak ellenálló legyen.

(8) A szövet hidegen klórmésszel kezelhető legyen.

(9) A szövet jól és gyorsan gázmentesíthető legyen.

B. Vizsgálati módszer.

Az anyagok vizsgálata a hatósági minta- és sorozatvizsgálatból áll.

a) Mintavizsgálat.

(1) Az anyagok védőképességét a szokásos kémiai, esetleg állat- (ember-) kísérletekkel kell megállapítani.

(2) Mintavizsgálatra a gyártani szándékolt anyagból 10 m² nagyságú szövetmintát kell benyújtani.

(3) A mintavizsgálatot a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet végzi.

(4) Az Intézet a vizsgálat eredményét tartalmazó jegyzőkönyvet a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) felterjeszti.

(5) A mintavizsgálat díja 100.— P, mely összeget a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet általánypénztárának 63.760. számú csekk-számlájára kell befizetni.

b) Sorozatvizsgálat

(6) A B. fejezet (1) bekezdés alatti vizsgálatot gyártási sorozatonként meg kell ismételni. Gyártási sorozatnak 200 m²-ig terjedő mennyiséget kell számítani s ebből a vizsgálatot végző által kijelölt 1 m² anyagot kell felhasználni. Megnemfelelés esetén az egész sorozatot vissza kell utasítani.

(7) A sorozatvizsgálatot a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet végzi. A megvizsgált és megfelelőnek talált sorozatokat bélyegzőjével lepecsételi. Forgalomba csakis ilyen, bélyegzővel ellátott anyag bocsátható.

(8) A sorozatvizsgálat díja 10.— P, mely összeget a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet általánypénztárának 63.760. számú csekk-számlájára kell befizetni.

4/b számú melléklet.

Gáztvédő ruházati cikkek műszaki követelményei és vizsgálati (átvételi) feltételei.

Gáztvédő ruházati cikkek alatt a légoltalmi gáztvédelmi (gázmentesítő stb.) szolgálatban használt oly cikkeket kell érteni, amelyek segítségével viselőik hólyaghuzó harcászal szennyezett területen is — a védőképesség által meghatározott ideig — védetten mozoghatnak.

I. Gáztvédő ruha.

A. Műszaki követelmények.

(1) Gáztvédő ruházati cikket csakis gyártásra engedélyezett és a m. kir. honvéd Haditechni-

kai Intézet bélyegzőjével ellátott anyagból szabad készíteni.

(2) A gázvédő ruha külön felölthető zubbonyból, nadrágból és fejevédőből áll. Megfelelő szövet alkalmazása esetén a zubbony a fejevédővel összevarrható.

(3) Irányelvül mértékkel ellátott szabásminta rajzokat bocsát a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet ártérítés ellenében rendelkezésre. Ettől eltérő szabású gázvédőruha is üzleti forgalomba bocsátható előzetes engedélyezés alapján, ha a ruha szabása a gázvédelmet teljesen biztosítja.

B. Vizsgálati módszer.

A vizsgálat a hatósági minta- és sorozatvizsgálatból áll.

a) Mintavizsgálat.

(1) A mintavizsgálat a 4/a számú melléklet A. fejezet alatti előírások, valamint a helyes elkészítés ellenőrzéséből áll.

(2) Mintavizsgálatra a gyártani szándékolt gázvédő ruhának egy teljes példányát kell benyújtani.

(3) A mintavizsgálatot a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet végzi.

(4) Az Intézet a vizsgálat eredményét tartalmazó jegyzőkönyvet a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) felterjeszti.

(5) A mintavizsgálat díja 10.— P, mely összeget a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet általánypénztárának 63.760. számú csekkszám-lájára kell befizetni.

b) Sorozatvizsgálat.

(6) Az I. rész B. fejezet (1) bekezdés alatti vizsgálatot gyártási sorozatonként meg kell ismételni. Egy sorozatnak 100 gázvédő ruhát kell tekinteni. Minden megkezdett sorozat teljesnek számít. Sorozatonként 2 gázvédő ruhát kell megvizsgálni. Megnemfelelés esetén újabb 4 gázvédő ruha kerül vizsgálatra. Ha ezek közül csak egy is meg nem felelő, a sorozatot vissza kell utasítani.

(7) A sorozatvizsgálatot a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet végzi és a megfelelőnek talált sorozatok minden egyes darabját pecsétjével látja el. Forgalomba csakis ilyen, bélyegzővel ellátott gázvédő ruha bocsátható.

A sorozatvizsgálat csak a felhasznált gázvédő ruhaanyag azonosítására és a helyes kikészítésre terjed ki. Gázvédő ruhák szabás részletmunkáinak ellenőrzésére a sorozatvizsgálat nem terjed ki.

(8) A sorozatvizsgálat díja 10.— P, mely összeget a m. kir. honvéd Haditechnika Intézet általánypénztárának 63.760. számú csekkszám-lájára kell befizetni.

II. Gázvédő kesztyű.

A. Műszaki követelmények.

(1) A gázvédő kesztyű mustárgázgőzök és cseppők ellen védelmet nyújtó, valamint vízálló

anyagból, legalább három ujjal készüljön és csuklón felül legalább 10 cm-re érjen.

A gázvédő kesztyű alakja és külső anyaga könnyű gázmentesítést tegye lehetővé. Csupaszfémalkatrészeket (kapocs, gomb, stb.) a gázvédő kesztyűn nem szabad alkalmazni.

(2) A gázvédő kesztyű 0.2 atm. nyomású levegővel felfuvatva és vízbe mártva légbuborékokat ne engedjen át.

(3) A gázvédő kesztyű tetszés szerinti helyéről kivágott darab szakítási szilárdsága bármely irányban legalább 35 kg/5 cm legyen. Rejtő-féle szakítógépen 50 mm széles és 100 mm hosszú szabad befogású próbasávval végzett vizsgálatkor.

(4) A gázvédő kesztyű súlya páronként 600 g-nál ne legyen nagyobb.

(5) Gázvédő kesztyű 72 órán át 50 C°-on ávitva, lényeges keményedést ne mutasson.

(6) A gázvédő kesztyű anyaga kopásnak ellenálló legyen.

(7) A gázvédő kesztyű anyaga hidegen klór-mésszel legyen kezelhető.

(8) A gázvédő kesztyű varrás nélkül készüljön, legfeljebb a leszorító szalag varrható rá. A varrat azonban mindkét oldalon gondosan le legyen ragasztva.

B. Vizsgálati módszer.

A vizsgálat a hatósági minta- és sorozatvizsgálatból áll.

a) Mintavizsgálat.

(1) A védőképességet a szokásos kémiai, esetleg állat (ember) kísérletekkel kell megállapítani.

(2) A mintavizsgálatra 3 pár gyártani szándékolt gázvédő kesztyűt kell benyújtani.

(3) A mintavizsgálatot a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet végzi.

(4) Az Intézet a vizsgálat eredményét tartalmazó jegyzőkönyvet a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) felterjeszti.

(5) A mintavizsgálat díja 20.— P, mely összeget a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet általánypénztárának 63.760. számú csekkszám-lájára kell befizetni.

b) Sorozatvizsgálat.

(6) A II. rész A. fejezet (2), (3), (5), (6) bekezdés és B. fejezet (1) bekezdés alatti vizsgálatokat gyártási sorozatonként meg kell ismételni. Egy gyártási sorozatnak 150 pár gázvédő kesztyűt kell tekinteni. Sorozatonként 2 pár gázvédő kesztyű kerül vizsgálatra. Megnemfelelés esetén újabb 4 pár gázvédőkesztyűt kell megvizsgálni. Amennyiben ezek közül csak egy is meg nem felelő, a sorozatot vissza kell utasítani.

(7) A sorozatvizsgálatokat a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet végzi és a megfelelő sorozat minden egyes darabját pecsétjével látja el. Forgalomba csakis ilyen, bélyegzővel ellátott gázvédő kesztyű bocsátható.

(8) A sorozatvizsgálat díja 10.— P, mely összeget a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet általánypénztárának 63.760. számú csekk-számlájára kell befizetni.

III. Gázvédő lábbeli.

A. Műszaki követelmények.

(1) A gázvédő csizma mustárgázgőzök és -cseppek ellen védelmet nyújtó, valamint víz-álló anyagból készüljön. Tegye lehetővé gázzal szennyezett területen a járást és tartózkodást huzamosabb ideig anélkül, hogy viselője sérülést szenvedne.

Anyaga és külső alakja tegye lehetővé könnyű gázmentesítését. Csupasz fémalkatrészeket (csat, kapocs, stb.) a gázvédő csizmán nem szabad alkalmazni. Könnyen lehessen felhuzni és levetni.

(2) A gázvédő csizma 0.2 atm. nyomású levegővel felfuvatva és vízbe mártva, légbuborékokat ne engedjen át.

(3) A gázvédő csizmák súlya páronként legfeljebb 3 kg lehet.

(4) A gázvédő csizma tetszés szerinti helyéről kivágott darab szakítási szilárdsága bármely irányban legalább 80 kg/5 cm legyen Rejtő-féle szakítógépen 50 mm széles és 100 mm hosszú szabad befogású próbasávval végzett vizsgálatkor.

(5) A gázvédő csizma 72 órán át 50 C°-on avitva lényeges keményedést ne mutasson.

(6) A gázvédő csizma anyaga kopásnak ellenálló legyen.

(7) A gázvédő csizma anyaga hidegen klórmésszel kezelhető legyen.

(8) A gázvédő csizma varrás nélkül készüljön, legfeljebb a leszorító pántok varrhatók rá.

B. Vizsgálati módszer.

A vizsgálat a hatósági minta- és sorozatvizsgálatból áll.

a) Mintavizsgálat.

(1) A védőképességet a szokásos kémiai, esetleg állat (ember) kísérletekkel kell megállapítani.

(2) Mintavizsgálatra három pár gyártani szándékolt gázvédő csizmát kell benyújtani.

(3) A mintavizsgálatot a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet végzi.

(4) Az Intézet a vizsgálat eredményét tartalmazó jegyzőkönyvet a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) felterjeszti.

(5) Mintavizsgálat díja 20.— P, mely összeget a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet általánypénztárának 63.760. számú csekkszámlájára kell befizetni.

b) Sorozatvizsgálat.

(6) A III. rész A. fejezet (2), (4), (5), (6) bekezdés és B. fejezet (1) bekezdés alatti vizsgálatokat gyártási sorozatonként meg kell ismél-

tetni. Egy gyártási sorozatnak 150 pár gázvédő csizmát kell tekinteni. Sorozatonként 2 pár lábbeli kerül vizsgálatra. Meg nem felelés esetén újabb 4 pár lábbelit kell megvizsgálni. Amennyiben ezek közül csak egy is meg nem felelő, a sorozatot vissza kell utasítani.

(7) A sorozatvizsgálatokat a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet végzi és a megfelelő sorozat minden egyes darabját pecsétjével látja el. Forgalomba csakis ilyen bélyegzővel ellátott gázvédő csizma bocsátható.

(8) A sorozatvizsgálat díja 10.— P, mely összeget a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet általánypénztárának 63.760. számú csekkszámlájára kell befizetni.

5. számú melléklet.

Gázvédelmi oktatóeszközök műszaki követelményei és vizsgálati feltételei.

Gázvédelmi oktatóeszközök alatt a légoltalmi gázvédelmi kiképzés és a szemléltető oktatás céljaira szolgáló eszközöket kell érteni.

A. Műszaki követelmények.

A gázvédelmi oktatóeszközök a 88.087/eln. lgv.—1939 H. M. számú rendelettel kiadott utasítás szellemében a légoltalom gázvédelmi szolgálatával kapcsolatos kiképzésben és oktatásban célszerűen alkalmazhatók legyenek. A gázvédelmi oktatóeszközök alkalmasságának megállapításánál a könnyű és valóságnak megfelelő érzékeltetésre, egyszerű kezelésre, a fogyó anyagok pótlási lehetőségeire, tartósságra, valamint a biztonság szempontjára kell figyelemmel lenni.

B. Vizsgálati módszer.

A gázvédelmi oktatóeszközöket üzleti forgalomba bocsátás előtt hatósági mintavizsgálatnak kell alávetni.

Mintavizsgálat.

(1) A mintavizsgálat az A. fejezet alatti műszaki követelmények általános ellenőrzéséből áll.

(2) A mintavizsgálaton a vizsgálandó tárgyak egy példányát, valamint három készlet szerkezeti rajzát kell a mintavizsgálatot végző szerv rendelkezésére bocsátani.

(3) A mintavizsgálatot a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet végzi. Az Intézet a vizsgálat eredményét tartalmazó jegyzőkönyvet és a (2) bekezdésben említett rajzok két példányát a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) felterjeszti.

(4) A mintavizsgálat díja 10.— P, mely összeget a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet 63.760. számú csekkszámlájára kell befizetni.

C. Egyéb rendelkezések.

(1) A mintavizsgálat alapján az üzleti forgalom számára engedélyezett gázvédelmi ok-

tatóeszközökön az engedélyezés évét és számát fel kell tüntetni.

(2) Azt, hogy a gázvédelmi oktatóeszközök-höz kell-e használati utasítást mellékelni — valamint esetleg annak szövegét is — a mintavizsgálatot végző szerv állapítja meg.

6. számú melléklet.

Oxigénlégzők (önmentő készülékek) műszaki követelményei és vizsgálati (átvételi) feltételei.

Oxigénlégzők (önmentő készülékek) alatt a légtartalomban alkalmazásra kerülő oly eszközöket kell érteni, amelyek az életfenntartáshoz szükséges oxigént a környező levegőtől függetlenül, önműködő adagolással biztosítják.

A. Műszaki követelmények.

(1) A készülék sűrített oxigénnel működjék.
(2) A készüléket egyfolytában 1 óra hosszat lehessen használni.

(3) Az oxigénpalack 1 literes legyen, használatra 150 atm. nyomással töltendő oxigénnel.

(4) A készülék állandó oxigénadagolással működjék. Az oxigénadagolás a 150 atm. kezdetinyomás és a 20 atm. végnyomás között percenként 2.1—1.8 literig változhat.

Ha az állandó oxigénadagolás mellett a készülék tüdőautomatikusan pótagadolást is végez, az állandó adagolás 1.5 liter/perc legyen. A 150 atm kezdetinyomás és a 20 atm. végnyomás között az oxigénadagolás plusz-minusz 10%-ot változhatik.

A tüdőautomata a sziváskor fellépő légnyomáscsökkenésre nyíljék, amelynek mértéke 15—30 mm vízoszlopnak feleljen meg.

(5) Minden készülék az állandó adagoló berendezéstől függetlenül, kézzel kezelhető pótagadolóval is el legyen látva. Használat után a pótagadoló önműködően zárjon.

(6) A készüléknek a felesleges levegő kibocsátására önműködő túlnyomást csökkentő szelepe legyen.

A túlnyomást csökkentő szelep 20—40 mm vízoszlop nyomásra nyíljék.

(7) A légzsák hasznosítható térfogata legalább 5 liter legyen.

(8) A belélegzett levegő oxigéntartalma használat közben 15% alá nem süllyedhet.

(9) A belélegzett levegő széndioxidtartalma a száj közelében mérve a legnagyobb megerősítéskor se legyen több 2.5 tf. %-nál és átlagban se haladja meg az 1 tf. %-ot.

(10) A lugosszelencének a légzsákhoz csatlakozó végénél el nem távolítható módon, magyarul „Légzsákhoz” jelzés legyen feltüntetve.

(11) A lugosszelencének a „Légzsákhoz” jelzésű vége cseppfogóval (lugfogóval) legyen ellátva.

(12) Szobahőfokon (kb. 20 C°) használt készüléknél a belélegzett levegő hőmérséklete a száj közelében mérve, a 45 C°-ot nem haladhatja meg.

(13) A készülék egy oxigénpalackkal működjék.

(14) A készülék az oxigénpalack tartalmát mutató feszítőmérővel legyen ellátva, amely a hordszijat mellő részén elhelyezve, munkaközben is figyelhető legyen.

(15) A készülékben 75 mm vízoszlopnak megfelelő légnyomás 1 perc alatt sem csökkenhet 10 mm-nél többet.

(16) A készülék zárt szerkezetű legyen.

(17) A készüléket háton lehessen hordani.

(18) A készülék teljes gázálarccal legyen felszerelve. A készülékhez a munkagázálarc is viselhető legyen, segédgázálarccal és kilégzőszelep-lezárófémkupakkal. (lásd 1. számú ábra.)

(19) Az oxigénpalack és lugosszelence feleljen meg a 2. és 3. számú ábrák méreteinek. A tömlővég összeilleszthető legyen a munkagázálarc szájrész menetével (lásd 2. számú ábra).

(20) A készülékek az oxigénpalackhoz csatlakozó menete a 2. számú ábrán megadott oxigénpalack szeleppel összecsatolható legyen.

A készülékbe a 2. számú ábrán megadott oxigénpalack beilleszthető legyen.

(21) Minden készülék mellett, tartalékképpen 2 db lugosszelence és 2 db oxigénpalack, továbbá a készülék össze-, illetve szétszereléséhez szükséges szerszámok, valamint az elhasználódásnak leginkább kitett alkatrészeiből (pl. tömitőgyűrű, páramentesítő lemez, stb.) néhány darab legyen.

(22) A 2 órás bányász oxigénlégzők légtöltési célra is alkalmasak abban az esetben, ha értelemszerűleg megfelelnek az 1 órás készülékekkel szemben támasztott fenti követelményeknek.

B. Vizsgálati módszer.

A vizsgálat a hatósági mintavizsgálatból és az egyes alkatrészekre (jelenleg csak a lugosszelencére) megállapított hatósági sorozatvizsgálatból áll.

a) Mintavizsgálat.

(1) A mintavizsgálatnak az A. fejezet alatti követelményeknek általános vizsgálatára és a teljesítőképesség részletes vizsgálatára kell kiterjednie.

(2) A lugosszelencét a cseppfogó jóságának ellenőrzése céljából állóhelyzetben kell vizsgálni.

A lugosszelencén percenként 18 lökettel működő műtűdővel egyirányban áthajtott, 37 C° hőmérsékletű nedvességgel telített, 4 tf. % CO₂-t tartalmazó 30 liter/perc mennyiségű levegő-áram szén-savától megtisztuljon olyképen, hogy az 1 órás kísérlet alatt 15 percenként vett levegőminták széndioxid tartalma középértékben 0.3 tf. %-ot ne haladja meg és az egyes meghatározások értéke legfeljebb 0.5 tf. % legyen.

(3) A lugosszelence légzési ellenállása 1 órás használat után 50 liter/perc levegőáramlás

közben 20 mm vízszlop nyomásnál nem lehet nagyobb.

A lugosszelence légzési ellenállása erős rázás közben se változzék. Por és lugdarabkák rázás közben ne hulljanak ki.

(4) A készülék légzési ellenállása, új lugosszelencével, a kísérlet elején 50 liter/perc levegőáramlás mellett szívásra 50 mm, nyomásra 75 mm vízszlopnyomásnál nagyobb ne legyen. A meghatározást műtűdóval kell végezni.

(5) A mintavizsgálathoz 4 drb lugosszelencével felszerelt teljes készüléket kell rendelkezésre bocsátani.

(6) A mintavizsgálatot a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet végzi.

(7) Az intézet a vizsgálat eredményét tartalmazó jegyzőkönyvet a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) felterjeszti.

(8) A mintavizsgálat díja 100.— P, mely összeget a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet általánypénztárának 63.760. számú csekk-számlájára kell befizetni.

b) Sorozatvizsgálat.

(9) A sorozatvizsgálatnak csak a készülék lugosszelencéit kell alávetni. Egy gyártási sorozatnak 100 drb lugosszelencét kell tekinteni, megkezdett sorozat teljesnek számít. Sorozatonként 1 szelencét kell megvizsgálni.

(10) A sorozatvizsgálatot a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet végzi.

(11) A megfelelőnek talált sorozatokat bélyegzővel kell ellátni. Forgalomba csakis bélyegzővel ellátott lugosszelence bocsátható.

(12) A sorozatvizsgálat díja 5.— P, mely összeget a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet általánypénztárának 63.760. számú csekk-számlájára kell befizetni.

C. Egyéb rendelkezések.

(1) Kereskedelmi raktárakban tárolt készülékek oxigénpalackjait öt évenként az 54.775/1931. K. M. számú rendeletben foglaltak szerint víznyomás próbáknak kell alávetni.

(2) Az üzleti forgalomba bocsátott készülékek mindegyikéhez magyar nyelvű műszaki leírást, használati utasítást és vonalas összeállítási rajzot kell mellékelni.

7. számú melléklet.

Az óvóhelyi szivósűrő berendezések műszaki követelményei és vizsgálati (átvételi) feltételei.

A mesterséges levegőellátás célja az óvóhely elhasznált levegőjének a felfrissítése.

A levegő felfrissítése a szivósűrő berendezéssel történik, mely az óvóhelybe szívott levegőt az esetleges hargázzszennyeződéstől és a füstöktől megtisztítja.

A. Műszaki követelmények.

Az óvóhelyi szivósűrő berendezés egyes részeivel szemben támasztott általános követel-

mények az alábbi I.—VI. fejezetekben foglaltak. A további követelményekre vonatkozólag a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet ad részletes felvilágosítást.

I. Általános határozványok.

(1) A mesterséges levegőellátás szivósűrő berendezéssel olyképen történik, hogy a szabadból szűrőn át levegőt szívunk be. A szűrő a levegőt esetleges hargázzszennyeződéstől tisztítja meg. A beszívott levegő mennyiségét akként kell szabályozni, hogy az óvóhely levegőjének szénsvartartalma ne emelkedhessék 2% fölé. Olyan óvóhelyen, ahol szellemi vagy testi munkát kell végezni, a szénsvartartalom legfeljebb 1% -ig emelkedhetik. Ennek megfelelően a lakóházi óvóhelyen fejenként és percenként 20—30 liter, a légoltalmi segélyosztatok óvóhelyén 30—50 liter, az óvóhelyi elsősegélyhelyén 50—80 liter, a parancsnokságok (vezetőségek) és távbeszélőközpontok óvóhelyein 80—100 liter levegőcserét kell számításba venni. Óvóhelyi orvosi műtőben a légcseré fejenként és percenként kb. 200 liter legyen.

Ettől függetlenül azonban a légcseré legalább akkora legyen, hogy az óvóhely belső terében legalább 2 mm vízszlopnak megfelelő túlnyomás keletkezzék.

(2) A szivósűrő berendezés általános elrendezését és részeit az 1. számú ábra határozza meg.

(3) A szivósűrő berendezés és részei teljesítmény szerint az alábbi nagyságokban gyártathatók és hozhatók forgalomba:

- a) 600 liter/perc,
- b) 1200 liter/perc,
- c) 2400 liter/perc,
- d) 5000 liter/perc és

e) ennél nagyobb méretű és teljesítményű szivósűrő berendezés.

Az e) alatti berendezés csak különleges célra készülhet a d) alatti berendezésre megadott elvek szerint.

II. A szivógép.

(1) Rendeltetése a külső levegőnek a légszűrőn keresztül az óvóhelybe való szállítása.

(2) A levegőszállítás csakis szivógéppel történhetik.

(3) A szivógépnek 220 mm vízszlopnyomásnak megfelelő ellenállás mellett kell a jelen melléklet A. rész I. fejezet (3) bekezdés a), b), c) és d) pontjaiban előirt levegőmennyiségek valamelyikét szállítani. A szivógép úgy működik, hogy az előirt levegőmennyiség $\pm 10\%$ ingadozással szabályozható legyen.

Különleges nagyméretű szivósűrő berendezésnél (I. fejezet (3) bekezdés e) pont) a szivógép a szűrő teljesítőképességének megfelelő levegőmennyiség szállításakor, a légszűrő ellenállásának legalább a kétszeresét tudja leküzdeni.

(4) Meghajtás :

a) Az I. fejezet (3) bekezdés a) és b) pont szerinti légszállítási gépek emberi erővel legyenek hajthatók. E mellett villamos hajtással is elláthatók.

b) Az I. fejezet (3) bekezdés c), d) és e) pontjai szerinti légszállítási gépeket villamos hajtással kell ellátni, e mellett emberi erővel is hajthatók legyenek, hacsak villamos hajtásra szolgáló szükségerőtelep az óvóhelyen vagy annak közelében védetten nem létesül.

(5) Centrifugális rendszerű szivógépet minden esetben, más rendszerű szivógépet villamos hajtás esetében légmennyiségmérővel és fojtó szerkezettel kell ellátni.

6) A szivógép csatlakozásának méreteit a 2. és 3. számú ábrák és azok táblázatai határozzák meg. A csatlakozó csavarmentre vonatkozó idomszerek rajzai a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézetnél ártérítés ellenében megkaphatók.

(7) A szivógépet csak légiriadókor és légoltalmi gyakorlaton szabad használni. A szivógépet üzemképességének biztosítása végett legalább fél évenként 5 percen át működtetni kell.

III. A légszűrő.

(1) Rendeltetése, hogy az óvóhelyre szállított levegőt harcgázszennyeződésétől megtisztítsa.

(2) A légszűrő két részből áll :

- a) a füstszűrőből és
- b) a gázsűrőből.

(3) Az I. fejezet (3) bekezdés a), b) és c) pontjai szerinti légszállítási készülékeknél külön füstszűrőt és külön gázsűrőt kell alkalmazni úgy, hogy azok egymástól könnyen elválaszthatók és cserélhetők legyenek.

Az I. fejezet (3) bekezdés d) és e) pontjai szerinti légszállítási készülékeknél a gázsűrőt és füstszűrőt egybe lehet szerelni.

(4) Az I. fejezet (3) bekezdés a), b), c) és d) pontjai szerinti légszállítási berendezések füstszűrőinek és gázsűrőinek használatlan állapotukban együttvéve, a légszállítóképességüknek megfelelő levegőmennyiség átszívásakor legfeljebb 110 mm vízoszlopnomásnak megfelelő ellenállása lehet.

Különleges nagyméretű óvóhelylégszűrő ellenállása ennél lényegesen nagyobb ne legyen.

(5) A légszűrő csatlakozási menetei a jelen melléklet A. rész II. fejezet (6) bekezdés szerinti legyenek.

IV. A csővezeték.

(1) A külső levegő a csővezetékben, a közbeiktatott légszűrőn és szivógépen át jut az óvóhelybe.

(2) A csővezeték részei :

- a) az óvóhelyen kívül és
- b) az óvóhelyen belüli csővezeték.

a)-hoz.

aa) A cső anyaga öntöttvas vagy aszbeszt-cement legyen.

bb) A csővezeték vége a talajszin fölött 3—5 méterre legyen. Házfalakkal teljesen körülzárt udvarokban a szivóvezeték a tető gerincvonaláig kell felvinni. A csővezeték szivófeje csapadék és idegen anyagok bejutása ellen védve legyen, továbbá poros üzemeknél vagy poros környezetben portalanítóval legyen ellátva. A portalanító a szivófej és a víztelenítő között bárhová szerelhető (óvóhelyen belül is) cserélhető módon.

cc) Az I. fejezet (3) bekezdés a) és b) pontjai szerinti teljesítményű berendezéseknél egy szivócső elegendő; az ennél nagyobbaknál azonban legalább két, külön-külön is használható szivócsövet kell felszerelni. Utóbbi esetben az elágazást az óvóhelyen belül kell elhelyezni; a szivóágakat az óvóhelynek lehetőleg átellenes pontjain kell kivezetni és a szivófejeket egymástól lehető legtávolabbra kell elhelyezni.

A szivóvezeték minden ágát az óvóhelyen belül könnyen hozzáférhető helyen, külön elzáró szeleppel kell ellátni.

dd) A csővezeték csatlakozó karmantyúinak a csapadék bejutásának megakadályozására lefelé állóknak kell lenniük.

ee) A falon átvezető cső anyaga folytacél legyen.

b)-hez.

aa) A csőanyag folytacél vagy hegesztett vaslemezeső lehet.

bb) A vaslemezeső falvastagsága 100 mm belső csőátmérőig legalább 1 mm, 100—200 mm belső csőátmérőig legalább 1.5 mm legyen.

cc) A szivóvezeték a füstszűrőhöz rugalmas kapcsolódarabbal kell csatlakoztatni. A rugalmas kapcsolódarabnak a szivóvezetékhez csatlakozó végét és a belsővezeték egyéb szerelvényeit a szokványos forresőkarimákkal kell a csővezetékhez csatlakoztatni.

(3) A csővezetéknek légzárónak kell lennie.

(4) A csővezetéknek rozsdásodás ellen védettnek kell lennie.

(5) A csővezeték méreteit a 2. számú ábra táblázata határozza meg. 20 méternél hosszabb csővezeték úgy kell méretezni, hogy a csővezeték összes ellenállása legfeljebb 20 mm vízoszlop nyomásnak megfelelő lehet.

(6) A víztelenítőt a szivóvezetéken az elzáró szelepek előtt, az óvóhelyen belül kell elhelyezni. A csővezetéknek a víztelenítőig lejtést kell adni.

(7) A szivócsővezeték szivófejére jelen fejezet (2) bekezdés a)-hoz bb) pont szerinti esetben olyan portalanítót kell felszerelni, amely a beszívott levegőben lévő port és kormot visszakozus anyaggal bevont ütközőfelület segítségével köti meg. A portalanítónak az ellenállása pormentes (tiszt) állapotban 10 mm vízoszlopnomásnál nagyobb nem lehet.

V. Egyéb szerelvények.

1. Tulnyomást csökkentő szelep.

a) A tulnyomást csökkentő szelep rendelkezése, hogy az óvóhelyen lévő levegő tulnyomását szabályozza.

b) A tulnyomást csökkentő szelep csakis szulzárás lehet és rozsdásodás ellen védettnek kell lennie.

c) Az óvóhely belső tere és előtere közötti tulnyomást csökkentő szelep 3—5 mm vízoszlop nyomás között önműködően nyisson és zárjon.

d) Az óvóhely előtere és a szabad levegő közötti tulnyomást csökkentő szelep 5—7 mm vízoszlop nyomás között önműködően nyisson és zárjon.

e) A tulnyomást csökkentő szelep és a belőle esetleg kivezető csővezeték (lásd az A. rész VI. fejezet (2) és (3) bekezdéseit) átmérője a szívóvezeték átmérőjének legalább a fele legyen. Az előtérből a szabadba vezető csővezeték anyaga öntöttvas vagy aszbesztcement legyen.

2. Légmennyiségmérő.

A szállított levegő mennyiségének mérésére szolgál.

VI. A szívószűrő berendezés elhelyezésének irányelvei.

(1) A szívószűrő berendezés oly módon működik, hogy a tisztított levegő először a belsőtérben, azután az előtérben áramolják keresztül, innen pedig (esetleg idegen helyiségek közvetítésével) a szabadba jusson.

(2) A belsőtérből a levegő — lezárt nyílászáró szerkezetek mellett — tulnyomást csökkentő szelepen át jusson az előtérbe. A tulnyomást csökkentő szelep lehetőleg a belsőtér árnyékszékfülkéből nyiljék. Ha tulnyomást csökkentő szelep nem helyezhető el a belsőtér és az előtér esetleg csak részben közös falába, akkor a tulnyomást csökkentő szelepet csővezeték útján kell az előtérrel összekötni.

(3) Az előtérből a szabadba való levegőátjutás — lezárt nyílászáró szerkezetek mellett — tulnyomást csökkentő szelepen át történjék.

A tulnyomást csökkentő szelepeket lehetőleg fejmagasságban kell elhelyezni.

(4) a) A tisztított levegő a nyomóvezeték több nyílásán át áramolhatik a belsőtérbe.

b) Egy szívógép több belsőteret is elláthat tisztított levegővel. Ebben az esetben a tisztított levegőt minden belsőtérbe a szívógéptől nyomóvezetéken keresztül kell vezetni. A nyomóvezeték úgy legyen méretezve, hogy minden egyes belsőtérbe a szükséges levegőmennyiség jusson.

c) Az egyes belsőterek között kézzel elzárható szelepek lehetnek.

d) Ugyanazon belsőtér tisztított levegővel való ellátását több szívógép is végezheti.

(5) A légszűrőt és a szívógépet a belsőtérben kell elhelyezni. A légszűrőt és szívógépet szorosan össze kell építeni vagy egymás szoros szomszédságában kell elhelyezni. Mind a légszűrő, mind pedig a szívógép jól hozzáférhető és kényelmesen kezelhető legyen. Légvédelmi kényszerítéskor idején a légszűrőt, szívógépet és szerelvényeit semmiféle módon sem szabad burkolni.

B. Vizsgálati módszer.

A vizsgálat a hatósági mintavizsgálatból és az egyes alkatrészekre megállapított hatósági sorozatvizsgálatból áll.

a) Mintavizsgálat.

(1) Az óvóhelyi szívószűrő berendezések mintavizsgálatra bocsátandó egyes részei:

1. a szívógép,

2. a légszűrő,

3. egyéb szerelvények, ugymint a tulnyomást csökkentő szelep, légmennyiségmérő és portalanító berendezés.

(2) A 3. alatti szerelvények külön-külön is forgalomba hozhatók és ezekre külön-külön is kérhető mintavizsgálat. A szívószűrő berendezés egyéb részei engedély nélkül hozhatók forgalomba.

(3) A szívógép, portalanító berendezés, tulnyomást csökkentő szelep és légmennyiségmérő mintavizsgálatára egy-egy darabot, a légszűrők mintavizsgálatára az A. rész I. fejezet (3) bekezdés a), b) és c) pontjai alatt megnevezett és gyártásra, illetve forgalombahozatalra kerülő típusból 4 db-ot kell a vizsgálatot végző szerv rendelkezésére bocsátani. Többféle nagyság esetén a legkisebből 4 db-ot, a nagyobb típusokból 2—2 db-ot kell vizsgálatra beküldeni, ha máskülönben a különböző nagyságtípusok azonos szerkezetűek. Ellenkező esetben minden típusból 4—4 darabot kell vizsgálatra bocsátani. Az A. rész I. fejezet (3) bekezdés d) pontja alatt megnevezett típusból 1 db. teljes légszűrőt és 1 töltet gázszűrő anyagot kell mintavizsgálatra beküldeni. A különleges nagyméretű légszűrők is ennek alapján gyártathatók.

(4) A mintavizsgálatot a m. kir. honvéd Hadi-technikai Intézet végzi

(5) Az Intézet a vizsgálat eredményét a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) felterjeszti.

b) Sorozatvizsgálat (Gyártási ellenőrzés.)

(6) Sorozatvizsgálatnak csak a légszűrőt kell alávetni.

(7) A légszűrő sorozatvizsgálatán minden egyes darabot meg kell vizsgálni a köpeny esetleges tömitetlenségére és minden egyes darabról meg kell állapítani, hogy a légellenállása megfelel-e az előírásoknak. Részletesen minden sorozatból — mely azonban legfeljebb csak

100 drb. lehet — 3 drb. gázszűrőt és 2 drb. füstszűrőt kell megvizsgálni.

(8) Az A. rész I. fejezet (3) bekezdés *d)* és *e)* pontjai alatt megjelölt légszűrő típusok gyártásakor sorozatvizsgálat helyett gyártási ellenőrzés végzendő. Minden darab beszerelésre kerülő füstszűrő légellenállását meg kell vizsgálni. A gázszűrő töltőanyagából betöltéskor mintavizsgálatot kell végezni. A megtöltött kész gázszűrőt hivatalos ólomzárral kell ellátni. Forgalomba csakis ólomzárral ellátott légszűrő bocsátható. Ujra töltéskor ezt a vizsgálatot meg kell ismételni.

(9) A sorozatvizsgálatot a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet végzi. A sorozatvizsgálatnál felvett jegyzőkönyvet a vizsgálatot végző szerv őrzi meg.

c) Mintavizsgálati díjak.

(10) Az A. rész I. fejezet (3) bekezdés *a)*, *b)* és *c)* pontjaiban leírt légszűrők mintavizsgálati díja a B. rész (3) bekezdésének figyelembe vételével 200.— P.

(11) Az A. rész I. fejezet (3) bekezdés *d)* pontnak megfelelő esetben 200.— P.

(12) A szivógép vizsgálata 100.— P.

(13) A portalanító és egyéb szerelvények vizsgálata 20.— P.

d) Sorozatvizsgálati díjak.

(14) A 600 liter/perc teljesítményű légszűrő sorozat vizsgálati díja 100.— P, az 1.200 liter/perc teljesítményűé 120.— P, a 2.400 liter/perc teljesítményűé 150.— P.

(15) Az A. rész I. fejezet (3) bekezdés *d)* és *e)* pontoknak megfelelő esetben darabonként 30.— P.

(16) A vizsgálati díjakat a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet általánypénztárának 63.760. számú csekkszámlájára kell befizetni.

C. Egyéb rendelkezések.

(1) Az üzleti forgalomba kerülő légszűrőkön időálló módon kell feltüntetni:

a) a gyártó cégét,

b) a szűrő rendeltetését (füst-, gáz-, vagy légszűrő),

c) a szűrő teljesítményét az A. rész I. fejezet (3) bekezdés szerint,

d) légellenállását vizoszlop mm-ben az adott teljesítmény mellett,

e) a gyártási számot.

f) az engedélyezés számát.

(2) Az üzleti forgalomba kerülő szivógépen időálló módon fel kell tüntetni:

a) a gyártó cégét,

b) a gép teljesítményét az A. rész (3) bekezdése szerint,

c) elektromos meghajtás esetében külön a motorra szerelt motortáblán a motort, a gyártó cégét, az áramnemet, a feszültséget, az áramerősséget, a motor teljesítményét és váltóáram esetében a periodus számot,

d) az engedélyezési számot.

(3) Az üzleti forgalomba bocsátott szivósűrő berendezéshez magyarnyelvű műszaki leírást, valamint az óvóhelyen a berendezés mellett kifüggeszthető időálló kivitelű használati utasítást kell mellékelni.

Az óvóhelyen kifüggesztendő használati utasításnak tartalmaznia kell:

a) a szivósűrő berendezés működését fel-tüntető ábrát és magyarázó szöveget,

b) az üzembehelyezést,

c) az üzembentartást,

d) az egyik meghajtási módról a másikra való áttérést,

e) a karbantartás könnyen érthető leírását.

(4) A mintavizsgálaton elfogadott szivósűrő szerkezetek adattábláin és használati utasításán csak a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet engedélye alapján szabad változtatni.

8. számú melléklet

Az óvóhelyi nyílászáró szerkezetek műszaki követelményei és vizsgálati (átvételi) feltételei.

Óvóhelyek nyílászáró szerkezetein a következő szerkezeteket kell érteni:

a) a külső térből az óvóhely előterébe vezető rendes bejárati ajtót, röviden: előtérajtót;

b) az óvóhely előteréből az óvóhely belső-terébe vezető rendes bejárati ajtót, röviden: belsőtér-ajtót;

c) az óvóhely vészkijáratát alkotó ajtókat, ablakokat, illetve kibuvókat, röviden: vészkijáratokat.

A. Műszaki követelmények.

Az óvóhelyi nyílászáró szerkezetekre vonatkozó műszaki követelmények a MOSZ. 800. I., II., III. és IV. fejezeteiben foglaltatnak.

B. Vizsgálati módszer.

Az óvóhelyi nyílászáró szerkezeteket üzleti forgalomba bocsátás előtt hatósági minta- és sorozatvizsgálatnak kell alávetni.

a) Mintavizsgálat.

(1) A mintavizsgálat a műszaki követelmények általános ellenőrzéséből és a MOSZ. 800. szabvány VI. fejezetben foglalt vizsgálatból áll; ez utóbbtól abban tér el, hogy a VI. fejezet 5. pont alatti próbát G. szerkezeteken is végre kell hajtani.

(2) A mintavizsgálathoz a nyílászáró szerkezet egy példányát festetlen állapotban kell rendelkezésre bocsátani s ugyanakkor három teljes készlet szerkezet- és műhelyrajzot kell átadni.

(3) A mintavizsgálatot a vizsgálatot végző szerv által kijelölt helyen kell végrehajtani. A megvizsgálandó szerkezet szállításáról, valamint a szerkezetnek a vizsgálatra való teljes előkészítéséről a gyártani szándékozó gondoskodik.

(4) A mintavizsgálatot a m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet végzi. Az Intézet a

vizsgálat eredményét tartalmazó jegyzőkönyvet és a (2) bekezdésben említett rajzok 2 példányát a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) felterjeszti.

(5) A mintavizsgálat díja 75.— P, mely összeget közvetlenül a vizsgálatot végző szervnek kell befizetni.

b) Sorozatvizsgálat.

(6) A sorozatvizsgálat a MOSZ. 800. szabvány VI. fejezetében foglaltak szerint történik. A sorozatvizsgálat alkalmával a jelen melléklet C. fejezet alatt előírt adatok feltüntetését is értelemszerűen ellenőrizni kell.

(7) Sorozatvizsgálat szempontjából 30 G. vagy GS szerkezetet, illetőleg 30 vészkijárót kell egy sorozatnak tekinteni. Minden megkezdett sorozat teljes sorozatnak számít. Sorozatonként a vizsgálatot végző szerv által kijelölt egy darab szerkezet kerül vizsgálatra.

(8) A szerkezeteket festetlen állapotban kell sorozatvizsgálatra bocsátani.

(9) A sorozatvizsgálatot a gyártó kívánságára annak telepén, ellenkező esetben a vizsgálatot végző szerv által kijelölt helyen kell végrehajtani. Ha a vizsgálatot a gyártó berendezéseivel hajtják végre, a vizsgáló berendezés műszereinek megfelelő, illetőleg hiteles voltát a vizsgáló szerv ellenőrzi.

(10) Ha a szerkezet a vizsgálaton nem felelt meg, a sorozatból újabb két példányt kell vizsgálatra bocsátani s amennyiben ezek közül bármelyik meg nem felelőnek mutatkozik, a sorozat ilyen állapotban nem hozható forgalomba.

(11) Megfelelőnek talált sorozatokat a vizsgáló szerv darabonként bélyegzéssel lát el. A bélyegzésnek fel kell tüntetni a vizsgálatot végző szerv nevét, valamint a sorozatvizsgálat számát.

(12) A sorozatvizsgálatot általában a minta vizsgálatra kijelölt szerv végzi (szervek végzik). A sorozatvizsgálatnál felvett jegyzőkönyvet a vizsgálatot végző szerv őrzi meg.

(13) A sorozatvizsgálat díja 30.— P, mely összeget közvetlenül a vizsgálatot végző szervnek kell befizetni.

C. Egyéb rendelkezések.

(1) Üzleti forgalomba csak sorozatvizsgálaton megfelelt szerkezetek bocsáthatók. Az üzleti forgalomba kerülő óvóhelyi nyílászáró szerkezeteken a következő adatokat kell feltüntetni:

a) a gyártó cégét és a szerkezet gyári jelzését (gyártási számát),

b) a szerkezet szárnyrészeinek teljes súlyát a rajta lévő összes szerelvényekkel együtt,

c) a sorozat bélyegzőjét (a jelen melléklet B. fejezet (11) bekezdése szerint).

(2) Az üzleti forgalomba kerülő óvóhelyi nyílászáró szerkezetek mindegyikéhez egy tartalékkészlet tömítő anyagot kell mellékelni, időálló, nedvesség és légmentes csomagolásban.

9. számú melléklet.

Légoltalmi óvóhelyek berendezési és felszerelési tárgyainak műszaki előírásai és vizsgálati feltételei.

A légoltalmi óvóhelyek berendezési és felszerelési tárgyai az óvóhelyek rendeltetésszerű használatát, valamint az óvóhely helyiségeiben a huzamosabb tartózkodás lehetőségét biztosítják. Az alábbi rendelkezések alá a 88.008/el. lgv.—1939. H. M. számú rendelet 14. §-ában említett különleges feliratok és a 15. §-ban felsorolt tárgyak közül a gázzal szennyezett ruhák elhelyezésére szolgáló fertőtleníthető tartály (4. bekezdés), összeállított szerszám és anyagkészlet (5. bekezdés), szükségvilágító berendezések (6. bekezdés) és a szükségárnyékszék ürszéke (7. bekezdés) tartoznak.

A. Műszaki követelmények.

A rendelkezések alá tartozó tárgyak alkalmaságát azok rendeltetése szerint, a célszerűség, gyakorlati alkalmazhatóság, könnyű kezelhetőség, karbantartás, tisztítás és fertőtleníthetőség könnyű lehetősége, tartósság, az utánpótlás és előállítás (nyersanyag), valamint a kereskedelmi ár és körülményeire való figyelemmel kell esetenként elbírálni.

B. Vizsgálati módszer.

A légoltalmi óvóhelyek berendezési és felszerelési tárgyait üzleti forgalomba bocsátás előtt hatósági mintavizsgálatnak kell alávetni.

Mintavizsgálat.

(1) A mintavizsgálat az A. fejezet alatti műszaki követelmények általános ellenőrzéséből áll.

(2) A mintavizsgálathoz a vizsgálandó tárgyak egy példányát, valamint három készlet szerkezeti rajzot kell a mintavizsgálatot végző szerv rendelkezésére bocsátani.

(3) A mintavizsgálatot végző szerv esetenként állapítja meg, hogy a mintapéldányt a kérelmezőnek visszaszolgáltassa-e?

(4) A mintavizsgálatot a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet végzi.

Az Intézet a vizsgálat eredményét tartalmazó jegyzőkönyvet és a (2) bekezdésben említett rajzok két példányát a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) felterjeszti.

(5) A mintavizsgálat díja minden bevizsgált darab (készlet) után 2.— P, mely összeget a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet általános pénztárának 63.760. számú csekk számlájára kell befizetni. Különleges vizsgálatok díját az Intézet parancsnoksága esetenként állapítja meg.

C. Egyéb rendelkezések.

A mintavizsgálat alapján az üzleti forgalom számára engedélyezett berendezési és felszerelési tárgyakon fel kell tüntetni az engedélyezés évét, számát és esetleg a mintavizsgálat alkalmával megállapított feliratokat.

10. számú melléklet.

Faszerkezetek égését gátló (lángmentesítő) anyagok műszaki követelményei és vizsgálati feltételei.

A légoltalmi célra szolgáló, égésgátló anyagok olyan szerek, amelyek a tűzvédelem szolgálatában a tetőszékek, valamint épületek belső faszerkezeteinek lángralobbanását és égését gátolják.

A. Műszaki követelmények.

Az égésgátló anyagokra vonatkozó műszaki követelmények a MOSZ. 802. szabvány II. fejezetében foglaltak.

B. Vizsgálati módszer.

Az égésgátló anyag engedélyezése megismételt hatósági mintavizsgálat alapján történik.

Mintavizsgálat.

(1) Az égésgátló anyag vizsgálata a MOSZ. 802. szabvány 2., 3. és 4. pontjaiban foglalt műszaki követelmények ellenőrzéséből, valamint a MOSZ. 802. szabvány III. fejezetében foglalt vizsgálatból áll. Az idézett vizsgálati előírás értelmében a mintavizsgálatot 8, illetőleg 18 hónap múlva újra meg kell ismételni. A mintavizsgálat alapján kiadott engedély azonnal hatályát veszti, ha a megismételt vizsgálatok valamelyikén az anyag meg nem felelőnek bizonyul.

(2) A vizsgálathoz szükséges égésgátló anyag mennyiségét a vizsgálatot végző szerv esetén-kint állapítja meg.

(3) A mintavizsgálat alapján a honvédelmi miniszter (O. L. P.) a megfelelő és engedélyezett anyagokat minősítési jelzéssel láthatja el. A minősítési jelzés hatjegyjű szám. Az első két számjegy a MOSZ. 802. szabvány III. D. szerinti súlyvesztés középértéke ezrelékben, a második két számjegy a III. D. 4. pont szerinti hőmérséklet középértéke, mely ha 100 C° vagy annál magasabb értékű, akkor csak a két utolsó számjegyet kell a minősítési jelzéshez megadni, az utolsó két számjegy pedig a mintavizsgálat éve. A minősítési jelzés csak a 8., illetőleg 18. hónap után megismételt vizsgálat alapján kerül megállapításra s az első esetben a hat számjegy után irt I.-el, a második esetben II.-el kell jelezni, hogy a minősítési jelzés melyik vizsgálatra vonatkozik.

(4) A mintavizsgálatot a m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet végzi. A vizsgálat eredményét az Intézet jegyzőkönyv alakjában közli a honvédelmi miniszterrel (O. L. P.) Ugyanez az eljárás időszakonként megismételt vizsgálatok jegyzőkönyveivel is.

(5) A vizsgálat díja 75.— P, mely összeget közvetlenül a m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézetnél kell befizetni.

C) Egyéb rendelkezések.

A kereskedelmi előírásokat a MOSZ. 802. szabvány IV. 1. és 2. pontjai tartalmazzák.

Az égésgátló anyagok alkalmazásának ellenőrzése mindaddig, amíg azt általános érvényű rendelkezések nem szabályozzák, az alkalmazást elrendelő hatóság intézkedései szerint történik.

11. számú melléklet

A légoltalmi célra szolgáló kézi tűzoltókészülékek műszaki követelményei és vizsgálati (átvételi) feltételei.

Légoltalmi kézi tűzoltókészülékek alatt a MOSZ. 1050., 1051. és 1053. szabványokban megjelölt eszközöket kell érteni.

A. Műszaki követelmények.

A légoltalmi kézi tűzoltókészülékekre vonatkozó műszaki követelményeket a MOSZ. 1050., 1051. és 1053. szabványok tartalmazzák.

B. Vizsgálati módszer.

A légoltalmi kézi tűzoltókészülékek hatósági mintavizsgálat és a (10) bekezdésben említett esetekben hatósági sorozatvizsgálat alapján engedélyeztetnek az üzleti forgalom számára.

a) Mintavizsgálat.

(1) A mintavizsgálat az A. alatti műszaki követelmények ellenőrzéséből — anyagvizsgálatból, továbbá alak- és teljesítményvizsgálatból — áll.

(2) Az anyagvizsgálatra a készülék egy teljes készletét, valamint a készülék négy készlet szerkezeti és műhelyrajzát kell rendelkezésre bocsátani.

(3) A MOSZ. 1050., 1051. és 1053. szabványokban előírt gyártási anyagoknak anyagvizsgálatát a m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet végzi.

Az Intézet a vizsgálatot tartalmazó jegyzőkönyvet és a B fejezet (2) bekezdésében említett rajzok három példányát a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetségnek küldi meg.

(4) Az anyagvizsgálat díját, melyet a kereskedelemügyi miniszter 62.330/1927 XVII. számú rendelete állapított meg, az Intézethez kell befizetni.

(5) Az alak- és teljesítményvizsgálaton a készülék egy teljes készletét festetlen állapotban kell rendelkezésre bocsátani.

(6) A MOSZ. 1050., 1051. és 1053. szabványokban előírt műszaki, alak- és teljesítményadatok ellenőrzését a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség Mintavizsgáló Szakbizottsága végzi.

Ez a szakbizottság három tagból áll, az egyiket a honvédelmi miniszter (O. L. P.) jelöli ki, a másik a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség kijelölt tagja, a harmadik a Budapest Székesfőváros Tűzoltó-főparancsnokságának kiküldött tisztje.

A szakbizottság a vizsgálatot tartalmazó jegyzőkönyvet a B. fejezet (3) bekezdésben említett anyagvizsgálati jegyzőkönyvvel és az ahhoz csatolt rajzok két példányával a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) felterjeszti.

(7) A vizsgálatot végző szervek a mintavizsgálatokat az általuk kijelölt helyen hajtják végre. A megvizsgálandó készülékek szállításáról, valamint a készülékeknek a vizsgálatra teljes előkészítéséről a gyártó gondoskodik.

(8) A mintavizsgálatra rendelkezésre bocsátott és megvizsgált készüléket a vizsgálatot végző szervek sorszámmal látják el és őrzik meg.

(9) Az alaki- és teljesítményvizsgálat díja 40—80 P, mely összeget a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetséghez kell befizetni.

b) Sorozatvizsgálat.

(10) A sorozatvizsgálat csak a hatóságok és hatósági intézetek felszerelésére beszerzett 10 vagy annál több készülékre kötelező, 10 drb-nál kevesebb, valamint egyéb intézmények és magánosok készülékeit csak azok kérelmére kell sorozatvizsgálatnak alávetni.

(11) A sorozatvizsgálat a MOSZ. 1050., 1051. és 1053. szabványokban előírt külsőleg megállapítható alaki- és teljesítményadatok ellenőrzéséből áll.

(12) A gyártó cég köteles a MOSZ. 1050., 1051. és 1053. szabványokban előírt és a mintavizsgálaton megállapított anyagok minőségéért, valamint a készülék alaki és a C) fejezet (1) bekezdésben említett karbantartási utasítás pontos betartása esetében a teljesítménykötésekért az átvételtől számított 1 évig szavatolni.

(13) A sorozatvizsgálatot a megrendelő lakóhelyén, annak jelenlétében a hivatásos tűzoltó-főparancsnok (parancsnok) vagy az általa kijelölt tűzoltótiszt, ha ilyen nincs, akkor az illetékes járási tűzrendészeti felügyelő végzi székelyén úgy, hogy minden megkezdett 10 drb-ból egy-egy általa kiválasztott készüléket vizsgál meg.

(14) A készüléket festett, szállításra elkészített állapotban kell sorozatvizsgálatra bocsátani.

(15) Az esetben, ha valamelyik készülék a vizsgálaton nem felel meg, a 10-es sorozatból egy készülék sem hozható forgalomba.

(16) A sorozatvizsgálatról készült jegyzőkönyvet a vizsgálatot végző szerv őrzik meg.

(17) A sorozatvizsgálat díja a megrendelési összeg 1%-a, de legalább 5.— P, mely összeget az eladó a vizsgálatot megelőzően a vizsgálatot végző szervnek lefizet.

C. Egyéb rendelkezések.

(1) A mintavizsgálat alapján az üzleti forgalom számára engedélyezett készülékeken fel kell tüntetni:

a) az engedélyezés évét és számát,
b) a gyártó cégét és a készülék gyári jelzését (számát).

(2) Az üzleti forgalomba kerülő készülék mindegyikéhez „Tájékoztató“-t kell adni, melynek tartalmaznia kell:

a) a kezelési utasítást,
b) a karbantartási utasítást,
c) a jogos panaszok orvoslásának módját.

(3) A készülék anyaga ellen felmerült panaszok felülvizsgálására a m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet, a teljesítményre vonatkozóakra pedig a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség Mintavizsgáló Szakbizottsága illetékes. A felülvizsgálat díja, — amely a minta- és sorozatvizsgálat díjával azonos — alaptalannak bizonyult panasz esetében a panasztevőt, ellenkező esetben az előállítót terheli.

12. számú melléklet.

A riasztóberendezések műszaki követelményei és vizsgálati (átvételi) feltételei.

Riasztóberendezések alatt a légoltalmi riasztás célját szolgáló:

I. riasztóeszközöket,

II. a riasztóeszközök kapcsolóberendezéseit,

III. a központi működtetést biztosító vezérlőrendszert és annak összes tartozékait kell érteni.

További intézkedésig a műszaki előírások csakis a hatósági riasztórendszerben alkalmazásra kerülő berendezésekre kötelezőek.

A szükségriasztóeszközök (így elsősorban a gépkocsikra, vagy motorkerékpárokra szerelt mozgó riasztóeszközök) esetenkénti elbírálás és engedélyezés tárgyát képezik.

I. Riasztóeszközök.

A. Műszaki követelmények.

(1) A riasztóeszközöket hangerősségük és alkalmazásuk szerint:

a) a hatósági riasztórendszer alapriasztóeszközei, vagy,

b) a hatósági riasztórendszer kiegészítő riasztóeszközei közé soroljuk.

(2) A riasztóeszközöknek legalább két hangjel: a „légvédelmi riadó“ (üvöltöző hang) és a „légi veszély elmúlt“ (állandó magasságu hang) jelek adására kell alkalmasnak lenniük.

A légvédelmi riadó jel hangmagassága meredek homloku (u. n. „fűrész“) görbe szerint változzék olyképen, hogy egy teljes periodus tartama 4 másodperc legyen és a görbe legmagasabb pontjához tartozó hang magassága legalább a másodpercenkénti 367 rezgésszám-nak (Hertz-nek) feleljen meg, a legmagasabb és a legalacsonyabb hang rezgésszámainak viszonya pedig legalább 3 : 2 legyen.

A légi veszély elmúlt jelzésre a riasztóeszköznek a fenti görbe legmagasabb pontjához tar-

tozó hang állandó adására kell alkalmasnak lennie.

(3) A gerjesztett hang hangossága a riasztóeszköztől 10 méter távolságban — az I. rész B. fejezet (3) bekezdésben foglaltak szerint mérve a hatósági riasztórendszer alapriasztóeszközeinél legalább 105, a kisegítő riasztóeszközöknél pedig legalább 90 AEF. fon legyen.

A távolság függvényében felvett hangosságának — az I. rész B. fejezet (3) bekezdésében foglaltak szerint mérve, a hatósági riasztórendszer alapriasztóeszközeinél legalább az alábbi hangosságokat kell elérnie :

10 méternél	105
50 méternél	95
100 méternél	87
200 méternél	77 AEF. fon-t.

A kisegítő riasztóeszközöknél a hangosságának :

10 méternél	90
50 méternél	82
100 méternél	75
150 méternél	65 AEF. fon-t

legalább el kell érnie.

A távolságok a vízszintes vetületen mérendők.

Az e pontban feltüntetett hangosságokat a riasztóeszközök állandó magasságu hangjára kell vonatkoztatni. A riasztóeszköz hangossága a hangmagasság ejtésével (üvöltözésnél) legfeljebb 15%-kal csökkenhet az előbbieken előirt értékek alá.

(4) A riasztóeszközök elektromos és egyéb mechanikus berendezéseit az üvöltöző hang megszakítás nélküli adásával egybekötött 10 perces üzemre kell méretezni. A riasztóeszköz által felvett elektromos teljesítmény felső határaként elvileg a (15) bekezdés a) és b) pont alattiak szolgálnak.

(5) A riasztóeszközöknek a hangsugárzás a tér vízszintes irányában legalább a (3) bekezdés szerint kell biztosítaniok és ezért — amennyiben az szükséges — azokat megfelelő hangterelő és irányító berendezéssel kell ellátni.

Ha a riasztóeszköz olyan hangtölesérrel van ellátva, mely a hangsugárzást csak bizonyos térirányokba vetíti, akkor a riasztóeszköz hangnyalábjának körülforogási sebességére vonatkozóan az illető riasztóeszköz poláris hangosságdiagramja alapján esetenként kell döntést hozni. Ilyen terelő hangtölesér alkalmazása általában csak akkor megengedett, ha azáltal a riasztóeszköz hangsugárzási teljesítménye — a felvett elektromos teljesítményhez és a hangterelő tölesér nélkül mért hangsugárzási görbéhez viszonyítva — jelentősen emelkedik és a kívánt cél érzékeny és bonyolult szerkezet közbeiktatása nélkül biztosítható.

(6) A riasztóeszközöket úgy kell burkolni (védőhálóval, stb. ellátni), hogy annak belső részeibe idegen tárgyak, madarak, stb. behatolása megbízhatóan megakadályoztassék. A riasztóeszközt a befagyás és hófúvás veszélye

ellen megfelelő berendezéssel kell ellátni s a külső szerkezeti részeket időálló, a kenéshez használandó olajban nem oldódó, jól tapadó, sötétszürke, fénytelen védőfestékkel kell bevonni. A riasztóeszközök szabadon elhelyezett részeit a nedvesség behatolása ellen meg kell védeni s a szerkezeti felépítésnél fogva elkerülhetetlenül behatoló csapadék lefolyásáról gondoskodni kell.

(7) A riasztóeszközöket egységes talppal kell ellátni. A talp csőkarimászerű öntvény, melyek méretei a következők :

Szerkezeti rész	Alapriasztó- eszközöknél	Kisegítő riasztó- eszközöknél
Külső átmérő	395 mm	
Osztókör átmérő ..	350 mm	később ke-
Csavarlyukak száma	3	rül megál-
Csavarlyuk átmérő .	22 mm	lapításra
Osztás	120 fok	

Különleges kivitelezésű riasztóeszközöknél (vízszintes tengelyű ikerszirénák, stb.) a talp méretei, a megadottól külön engedély alapján, eltérhetnek.

(8) A riasztóeszközökön alkalmazott összes vezetőkeket és azok szigeteléseit csapadék, víz és forró nyári napsütésnek ellenállóan kell készíteni (u. n. „tropikus“ szigetelés).

(9) A riasztóeszközökön olyan berendezés legyen, melynek segítségével azokról visszajelzést lehet kapni.

(10) Egyébként a riasztóeszközökön alkalmazott összes villamos berendezésekre a vonatkozó országos szabványok kötelezőek.

(11) A riasztóeszközökön alkalmazott összes csavarokat meglazulás ellen biztosítani kell. Pontozással való biztosítás nincs megengedve.

(12) A riasztóeszközök legfontosabb működő alkatrészei ellenőrzés céljából könnyen hozzáférhetőek legyenek. A kenőhelyeket vörös festékkel feltűnően meg kell jelölni.

(13) A riasztóeszközöket a szerelés, szállítás, emelés megkönnyítésére emelő gyűrűvel kell ellátni.

(14) Tilos olyan riasztóeszközök forgalombahozatala, amelyek forgó, vagy egyéb mechanikai igénybevételnek kitett részein a hibás helyek forrasztással, hegesztéssel, tömörítéssel, vagy más eljárással vannak eltüntetve.

(15) A motormeghajtásos, lapátkerékkel ellátott fuvós rendszerű riasztóeszközökre (a továbbiakban röviden : motorszirénákra) a fenti pontok kiegészítéséül, illetve részletezéséül az alábbiak szolgálnak :

a) a motor által felvett teljesítmény 5.5 kilowattnál általában nagyobb nem lehet. Különleges célra szolgáló nagyobb teljesítményű motorszirénák esetenkénti elbírálás alapján engedélyeztetnek.

b) A nyugalmi helyzetből indító áramerősség — névleges feszültségnél — az üzemi áramerősségnek legfeljebb ötszöröse lehet.

c) A motor üzemére, melegedésére, stb. a (4), illetve a (10) bekezdések irányadók.

d) A lapátkerék és a motorok tengelyei különleges gondozást nem igénylő golyóscsapágyakban fussanak.

e) A lapátkerekeket, a motorarmaturát és minden más forgó részt is a leg gondosabban kell kiegyensúlyozni úgy, hogy azok rázás nélküli nyugodt járása minden körülmények között, még lazább felállítás vagy gyengébb állványozás mellett is, lehetséges legyen.

f) A lapátkerék és a szirénaház közötti hézag legalább 25 IE. (az illesztési egységre vonatkozóan: lásd MOSZ 181) legyen. Üzemi fordulatszámnál a lapátkerék átmérőjének növekedése nem tehet ki többet 25 IE-nél és maradó alakváltozást még 20%-al nagyobb fordulatszám mellett sem szenvedhet. A vizsgálat megfelelő idegen motor tengelyére való felszereléssel is végezhető.

g) A lapátkerék füst és gőzök korrodáló hatásának ellenállni tudó és fagyálló könnyű fémötvözetből készüljön. A könnyű fémötvözetből készült kerékagnak vagy más alkatrésznek a vasrészekkel való érintkezési helyén szigetelést, vagy ily célból gondos festést kell alkalmazni.

h) A hajtó motorokat olyan kivitelben kell készíteni, hogy azok az időjárás viszonyait szemben mindenképpen védettek legyenek. Gondoskodni kell arról is, hogy az esetleg lecsapódó pára a motor belsejéből eltávozhassék.

i) A motor földelő csavarral birjon, a motor forgásirányát a szirénán jól láthatóan, nyíllal kell megjelölni.

j) A csatlakozó vezeték az idő viszonyait szemben védett módon, esetleg a szirénát hordó csőállvány belsejében legyen elhelyezhető. A szorító kapcsok félreérthetetlen módon jelölendők meg.

(16) A riasztóeszközök talpán elhelyezett címkén a következő adatokat kell feltüntetni:

a) A gyártó cég neve, a riasztóeszköz gyártási jelzése és száma.

b) A mintavizsgálat száma és minősítési jelzése.

c) A riasztóeszköz elektromos adatai közül azok, amelyek feltüntetés céljából a mintavizsgálatnál kijelöltettek. A (15) bekezdés alatti motorszirénáknál ezek általában a MOSZ 152. szerint.

d) A működésre kész állapotba szerelt riasztóeszköz sulya.

B. Vizsgálati módszer.

A riasztóeszközök vizsgálata a hatósági mintavizsgálatból és az esetleges sorozatvizsgálatból áll.

a) Mintavizsgálat.

(1) A mintavizsgálatnak a hangteljesítmény vizsgálatára, az általános szerkezeti vizsgálatra, az elektromos vizsgálatra és a szükség szerinti erőműtani vizsgálatra kell kiterjednie.

(2) A hangteljesítmény vizsgálata a hanggörbe és a hangosság ellenőrzésére terjed ki.

A „légvédelmi riadó” és a „légi veszély elmúlt” hangjeleket külön-külön vizsgálat tárgyává kell tenni. A „légvédelmi riadó” jel hangmagasságidőgörbéjének lefolyását, a teljes periódus időtartamát, valamint a görbe legmagasabb és legalacsonyabb hangjához tartozó alaphangok hangmagasságát (rezgésszámát), a „légi veszély elmúlt” jelnél csupán az alaphang hangmagasságát kell ellenőrizni.

A hanggörbe vizsgálata az I. rész A. fejezet (15) bekezdés alatti riasztóeszközöknél általában a fordulatszám mérése után, egyéb riasztóeszközöknél az átvevő szerv által esetenként megállapított legegyszerűbb módon történik.

(3) A gerjesztett hang hangosságát a mintavizsgálat alkalmával a következőképpen kell mérni:

A sziréna 10 m magas toronyra állítandó fel. A magasságot motorszirénáknál a fuvónylások középvonaláig, egyéb riasztóeszközöknél értelem szerűen a hangkeltő rész (pl. membrán, stb.) közepéig kell érteni. A szirénatorony szabad, sík, fűvel benőtt térségen állítandó fel, mely elég nagy ahhoz, hogy zavaró hangvisszaverődések ne állhassanak elő. A terepet, továbbá a mérés időpontját úgy kell megválasztani, hogy a csomópontok okozta hangosságkülönbség 5 fonnál nagyobb ne legyen.

A mikrofont úgy kell elhelyezni, illetve a mérés álláspontjától felfelé 2, jobbra-balra 1—1 méterre úgy mozgatni, hogy a csomópontok okozta legnagyobb és legkisebb értékek leolvashatók legyenek. A vizsgálati jegyzőkönyvbe mindkét (alsó és felső) érték feljegyzendő. Hiteles értékeknek a két érték számtani közeparányosa számít.

A sziréna hangosságát egy — a szirénatorony talppontjából kiinduló — vízintes egyenes mentén a torony talppontjától számítva 10, 50, 100 és 200 (szükségriasztóeszközöknél 10, 50, 100, 150) méter távolságban kell mérni. Az így mért értékeknek legalább az I. rész A. fejezet (3) bekezdésében megadott hangosságokat kell elérniük.

Olyan riasztóeszközöknél, melyek nem minden vízintes irányban adnak ugyanolyan hangosságokat, a méréseket több irányban kell elvégezni. A mérési irányok megállapítására a riasztóeszköz szerkezeti felépítése mértékadó.

(4) A méréseket lehetőleg szélcsendes, derült időben kell végrehajtani.

Az I. rész B. fejezet (3) bekezdésében foglaltaktól eltérő mérést a honvédelmi miniszter (O. L. P.) esetenként engedélyez.

(5) A riasztóeszköz általános szerkezeti vizsgálatának mindenekelőtt:

a) az általános célszerű felépítésre,
b) a szerelés és ellenőrzés könnyű lehetőségére,

c) a külső burkolat, a védőháló és védőfesték, valamint általában az I. rész A. fejezet (6) bekezdésében foglaltak ellenőrzésére,

d) a hangterelő tető (fölcser, rezonátor, stb.) célszerű voltára és

e) az I. rész A. fejezet (7) bekezdése alatti egységes talpra kell kiterjednie.

(6) A riasztóeszköz összes elektromos berendezéseit, szerelvényeit, vezetékeit és szigeteléseit, a gyártó cég által megadott, illetőleg a jelen műszaki előírásokban megkivánt teljesítmény; melegedési, szigetelési és szerelési szempontjából pedig a MOSZ. 152. alapján kell megvizsgálni.

(7) Az I. rész A. fejezet (15) bekezdése alatti riasztóeszközöket (motorszirénákat) a fenti vizsgálatokon kívül pörgető próbának is alá kell vetni A lapátkerék és a szirénaház közötti hézag megvizsgálása, illetőleg annak megmérése megfelelő vastagságu lemezmércének a lapátkerék és a ház közé a forgás irányába való betolásával történik. A lapátkeréknek üzemi fordulatszámánál bekövetkező átmérő növekedésének felülvizsgálatánál a következőképpen kell eljárni: A szirénaházra szigetelten egy fémtü erősítendő úgy, hogy a tü csuca és a lapátkerék közötti házag 12 IE. legyen. 20%-kal felemelt fordulatszámánál érintkezésnek bekövetkeznie még nem szabad. A fémtü felerősítéséhez 8 mm-es szabványos menettel ellátott lyuk szolgál. Az érintkezés parázslámpával ellenőrizhető.

(8) A jelen rendelet 3. §. (3) bekezdésében foglaltak alapján a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) benyújtott kérvényhez a riasztóeszköz két teljes készlet műhely- és összeállítási rajzát is csatolni kell.

(9) A mintavizsgálatot a m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet végzi.

(10) Az intézet a vizsgálat eredményét tartalmazó jegyzőkönyvét a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) felterjeszti.

(11) A mintavizsgálatot a vizsgálatot végző szerv által kijelölt helyen kell végrehajtani. A riasztóeszköz oda- és visszaszállításáról a gyártó cég gondoskodik.

(12) A gyártó cég a mintavizsgálaton képviselőjének állandó jelenlétét kívánhatja.

(13) A riasztóeszköz minősítési jelzését a mintavizsgálati jegyzőkönyv alapján a honvédelmi miniszter (O. L. P.) állapítja meg. A minősítési jelzés olyan ötjegyű szám, melynek első két számjegye a 100 méter távolságban mért hangosság, a harmadik számjegy az összelbírált eredményét, az utolsó két számjegy pedig a mintavizsgálat évét fejezi ki.

(14) A mintavizsgálat díja esetenként történő megállapítás szerint 50—150.— P, mely összeget közvetlenül a m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézethez kell befizetni.

b) Sorozatvizsgálat.

(15) A sorozatvizsgálatot csak a rendelést eszközölő hatóság, vagy a gyártó cég esetleges kivánságára kell végrehajtani. Első esetben a vizsgálatot a rendelő hatóság közegei, másik esetben a m. kir. Technológiai és Anyagviz-

sgáló Intézet végzi. A sorozatvizsgálatról felvett jegyzőkönyvet a vizsgálatot végző szerv őrzi meg.

(16) Vizsgálat szempontjából minden 20 drb-ig terjedő rendelést (gyártást) kell egy sorozatnak tekinteni. Külön megegyezés esetében ez legfeljebb 10 drb-ra csökkenthető. Vizsgálatra sorozatonként 1 drb. a rendelő (ellenőrző szerv) által kijelölt riasztóeszköz kerül.

Ha ez a sorozatvizsgálatra kijelölt riasztóeszköz nem felelt meg a követelményeknek, a kérdéses sorozatból újabb két darabot kell sorozatvizsgálatra bocsátani. Amennyiben ezek közül csak egyik is nem megfelelő, az egész sorozatot vissza kell utasítani.

(17) A sorozatvizsgálat a mintavizsgálatnál jóváhagyott és hitelesített rajzok alapján:

a) a szerkezeti méretek és kivitel általános ellenőrzésére,

b) az elektromos vizsgálatra,

c) az I. rész A. fejezet (15) bekezdése alatti riasztóeszközöknél (motorszirénáknál) pörgető-próbára és végül

d) egyéb riasztóeszközöknél a mintavizsgálat alkalmával megállapított ellenőrzésre terjed ki.

(18) A motorszirénák elektromos vizsgálatánál azok teljesítményadatait, a motorok teker-cselését feszültségpróba, illetőleg szigetelési ellenállás és a motorokat melegedés szempontjából a MOSZ. 152. rendelkezései szerint kell megvizsgálni.

(19) A sorozatvizsgálatához szükséges berendezéseket és műszereket kivánságra a gyártó cég bocsátja rendelkezésre.

(20) A gyártó cég kivánságára a sorozatvizsgálatot a vizsgálati megbízott szerv már a gyártás alkalmával elvégezheti, mikoris a vizsgálaton átesett sorozatokat bélyegzővel, ellenőrzési számmal és a megfelelő helyeken alkalmazott ólomzárral látja el. Az így megvizsgált sorozatokat a gyártó (forgalombahozó) cég további vizsgálatnak alávetni nem köteles.

(21) A gyártó (forgalombahozó) cég köteles a mintavizsgálaton megállapított hangtani és elektromos teljesítményért felelősséggel szavatolni.

(22) Amennyiben a sorozatvizsgálatot a m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet végzi, a vizsgálat díja 25.— P, mely összeget közvetlenül a vizsgálatot végző Intézethez kell beküldeni.

II. Riasztóeszközök kapcsolóberendezései.

A riasztóeszköz vizsgálatának mindannyiszor a hozzá szerkesztett kapcsolóberendezés vizsgálatára is ki kell terjednie.

A. Műszaki követelmények.

(1) A kapcsolóberendezések — a távvezérlő berendezéssel párhuzamosan — az egyes riasztóeszközök működtetésére, valamint áramköreinek és működőképességének ellenőrzésére szolgálhatnak.

(2) A kapcsolóberendezést a nedvességnek és a légköri behatásoknak jól ellentálló fémházba szerelve, tökéletesen záródó és kulcsal (lakattal) lezárható ajtóval ellátva kell készíteni.

(3) A kapcsolóberendezésnek távvezérlésre és helyi működtetésre egyaránt alkalmasnak kell lennie és hozzá a jelen pont 3. bekezdésében leírt önműködő berendezés mindenkor minden nehézség nélkül hozzáépíthető legyen.

A kapcsolótáblán két gomb a „légvédelmi riadó” és a „légi veszély elmúlt” felirású gombok vannak. A légvédelmi riadó felirású nyomógomb benyomására a riasztóeszköz csak addig működik, ameddig a nyomógomb benyomva marad. A légi veszély elmúlt nyomógomb viszont benyomott helyzetében rögzíthető legyen.

Amenyiben a kapcsolóberendezéssel kapcsolatban önműködő berendezés is beépítették, úgy a légvédelmi riadó feliratu nyomógomb néhány másodpercig tartó benyomásra a riasztóeszköz 1 percig az előírt periodusu üvöltöző hanggal működik. A légi veszély elmúlt feliratu nyomógombok benyomására a riasztóeszköznek állandó magasságu hanggal kell működnie mindaddig, amíg a nyomógomb benyomva marad. A légi veszély elmúlt feliratu nyomógomb időszakos be- és kikapcsolásával az üvöltöző vagy azt megközelíthetően hasonló hang ugyancsak kiváló legyen.

(4) A kapcsolószekrényben olyan kapcsolót is el kell helyezni, mely „ellenőrzés” és „riasztás” feliratu helyzetekbe állítható. Az „ellenőrzés” állásban „légvédelmi riadó” és a „légi veszély elmúlt” gombok lenyomására csupán a gombok felett elhelyezett ellenőrző piros lámpáknak kell kigyulladniuk, illetve, ha a riasztóeszköz ily berendezéssel is el van látva, a riasztóeszköznek az ellenőrző lámpák kigyulladásával egyidejűleg, lezárt szivónyilások, illetve kisebb hangerősség (fordulatszám) mellett kell elindulnia.

A kapcsoló „riasztás” állásában a riasztóeszköz rendeltetésszerűen (a II. rész A. fejezet (3) bekezdésében foglaltak szerint) legyen működtethető, az ellenőrző lámpáknak azonban a riasztóeszköz működését ez esetben is felvillanással kell jelezniük.

(5) A kapcsolószekrény ajtaja csakis az ellenőrző kapcsoló „riasztás” állásában legyen bezárható.

(6) A kapcsolótáblán elhelyezett biztosítókat számozással (felirattal) kell ellátni s azok könnyen cserélhetők és ellenőrizhetők legyenek. Csak lomha kioldású biztosítókat szabad alkalmazni.

(7) A kapcsolószekrény megvilágítására szofitalámpát (lámpákat) kell elhelyezni.

(8) A kapcsolószekrény ajtajának belső felületén a riasztóeszköz és a kapcsolószerelvény — mintavizsgálat alkalmával hitelesített — kapcsolási vázlatát, az engedélyezés és a minta-

vizsgálati minősítés számát, valamint a kapcsolóberendezés elektromos szerelésére vonatkozó adatokat kell feltüntetni.

(9) Az elhasználódó, vagy könnyen sérülő alkatrészekből egy-egy tartalékalkatrészt a kapcsolószekrényben mellékelni kell. A mintavizsgálatot végző szerv ezeket a tartalékalkatrészeket külön megjelölheti.

B. Vizsgálati módszer.

A riasztóeszköz kapcsolóberendezéseinek vizsgálata hatósági mintavizsgálatból és az esetleges hatósági sorozatvizsgálatból áll.

a) Mintavizsgálat.

(1) A mintavizsgálat az általános szerkezeti és működési vizsgálatra, valamint a villamos szerelések és berendezések vizsgálatára terjed ki.

(2) Az általános szerkezeti és működési vizsgálatnál a kapcsolószekrény felépítésére, a nedvesség biztos záródására, a nyomógombok, kapcsolók, jelzőlámpák és az esetleges önműködő kapcsoló üzembiztos működésére kell tekintettel lenni. Az önműködő kapcsolónak, a riasztóeszköz és a kapcsolóberendezés üzemi állapota mellett 1.000 ki- és bekapcsolást hibátlanul kell teljesítenie.

(3) A kapcsolóberendezés elektromos szerelvényeit — a vonatkozó magyar országos szabványok megjelenéséig — a VDE. (Verband Deutscher Elektrotechniker) előírásai szerint kell — elsősorban a szigetelés (szigetelési-ellenállás) és az áramvétel szempontjából megvizsgálni.

(4) A riasztóeszközök kapcsolóberendezéseinek mintavizsgálata a riasztóeszközök mintavizsgálatával egyidejűleg történjék s így a vizsgálatnál követett eljárásra az előbbi I. rész A. fejezet (8)—(12) bekezdésekben foglaltak értelemszerűen érvényesek.

(5) Kapcsolóberendezés minősítési jelzését a mintavizsgálati jegyzőkönyvek alapján a honvédelmi miniszter (O. L. P.) állapítja meg. A minősítési jelzés olyan háromjegyű szám, melynek első számjegye az összelbírálás eredményét, utolsó két számjegye pedig a mintavizsgálat évét fejezi ki.

(6) A mintavizsgálat díja esetenként történő megállapítás szerint 50—150 P, mely összeget közvetlenül a m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézetnél kell befizetni.

b) Sorozatvizsgálat.

(7) A sorozatvizsgálatot csak a rendelést eszközöző hatóság vagy gyártó cég esetleges kívánására kell végrehajtani. Első esetben a vizsgálatot a hatóság közegei, másik esetben a m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet végzi.

(8) A vizsgálat szempontjából minden 20 db-ig terjedő rendelést (gyártást) kell egy sorozatnak tekinteni. Külön megegyezés esetében az legfeljebb 10 db-ra csökkenthető. Vizsgá-

latra sorozatonként egy drb a rendelő (vizsgálatot végző szerv) által kijelölt kapcsolóberendezés kerül.

Ha ez a sorozatvizsgálatra kijelölt kapcsolóberendezés nem felel meg a követelményeknek, a kérdéses sorozatból újabb két drb-ot kell sorozatvizsgálatra bocsátani. Amennyiben ezek közül csak egyik is nem megfelelő, az egész sorozatot vissza kell utasítani.

(9) A sorozatvizsgálat a mintavizsgálatnál jóváhagyott és hitelesített rajzok alapján:

a) a szerkezeti méretek és kivitel általános ellenőrzésére,

b) elektromos vizsgálatra és végül általában,

c) a mintavizsgálat alkalmával a sorozatvizsgálatra megállapított ellenőrzésre terjed ki.

(10) A sorozatvizsgálatához szükséges berendezéseket és műszereket kívánságra a gyártó bocsátja rendelkezésre.

(11) A gyártó kívánságára a sorozatvizsgálatot a vizsgálatot megbízott szerv már a gyártás alkalmával elvégezheti, mikoris a vizsgálaton átesett sorozatokat bélyegzővel, ellenőrzési számmal és megfelelő helyen alkalmazott ólomzárral látja el. E vizsgálatok jegyzőkönyvét a vizsgálatot végző szerv őrzi meg. Az így megvizsgált sorozatokat a gyártó (forgalombahozó) további vizsgálatnak alávetni nem köteles.

(12) A fenti sorozatvizsgálaton átesett, de a cég raktárán tárolt kapcsolóberendezések sorozatvizsgálatát 8 év múlva meg kell ismételni.

(13) A gyártó (forgalombahozó) köteles a mintavizsgálaton megállapított működési teljesítményért felelősséggel szavatolni.

(14) Amennyiben a mintavizsgálatot a m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet végzi, a vizsgálat díja 25.— P, mely összeget közvetlenül a vizsgálatot végző Intézethez kell befizetni.

III. Riasztóeszközök vezérlő (távkormányzó) berendezései.

A riasztóeszközök vezérlőberendezései alatt mindazon villamos vagy egyéb berendezéseket, eszközöket, vezetékrendszert, továbbá alkalmazási eljárásokat kell érteni, amelyek révén valamely központból, vagy több központ bármelyikéből a hatósági alapriasztórendszer összes riasztóeszközei (esetleg az összes kiegészítő riasztóeszközök is) egyidejűleg és megbízhatóan működtethetők.

A. Műszaki követelmények.

(1) A vezérlőberendezés a központi kapcsolókészülékből (távkormányberendezésből), a vezérlő hálózatból, továbbá a riasztóeszközök mellett elhelyezett (célszerűen a II. rész alatti kapcsolóberendezéshez szerelt) átvívó (reális) berendezésből áll.

(2) A vezérlőberendezés összes alkatrészeinek nagy fokban üzembiztosnak és a külső sérülésnek kitett alkatrészeknek ezenfelül köny-

nyen helyreállíthatóknak, illetve cserélhetőknak kell lenniük.

(3) A központi kapcsolókészülék révén a „légvédelmi riadó” és a „légi veszély elmúlt” hangjelek a riasztórendszer összes vezérelt riasztókészülékeinél a megfelelő kapcsolók (nyomógombok) működtetésével önműködőleg kiválthatók legyenek.

A központi vezérlés céljaira leginkább olyan kapcsolókészülékek felelnek meg, amelyek a meghatározott tartamu riasztó jelzéseket az előírt szünetek betartásával önműködőleg megismételik és amelyek segítségével akár az egyes riasztóeszközök, akár a bizonyos területi csoportok működéséről visszajelzést lehet kapni.

(4) A központi kapcsolókészüléken a vezérlőrendszer kapcsolási és működési vázlatát s az alábbi adatokat kell feltüntetni:

a) a gyártó cége, a berendezés gyártási jelzése és száma,

b) a mintavizsgálat száma és az esetleges minősítési jelzése,

c) a mintavizsgálat alkalmával feltüntetésre kijelölt adatok.

(5) A riasztóeszközök vezérlése számára — a választott rendszertől függően — mind a már meglévő gyenge- vagy erősáramú világítási távbeszélő, tűzjelző, stb. hálózatok, mind külön e célra szolgáló vezetékek felhasználhatók. Tilos azonban olyan vezérlési rendszer alkalmazása, mely eredetileg más célra létesített hálózatot rendeltetésében lényegesen zavarja, illetve gátolja, vagy amely működőképességét más hálózati rendszer működésére (pl. állandó feszültségre) alapozza.

(6) Mind az átvívó berendezésre, mind az összes többi elektromos szerelésekre és alkatrészekre — a VDE. (Verband Deutscher Elektrotechniker) előírásai érvényesek. Az átvívó berendezésnek a légköri és egyéb behatásokkal szemben (füst, por, nedvesség, stb.) érzéketlennek kell lennie, illetve azok működőképességét jó záródással és a hibák könnyű felkutatásával és helyreállításával kell biztosítani.

B. Vizsgálati módszer.

A riasztóeszközök vezérlőberendezéseinek vizsgálata a hatósági mintavizsgálatból és az esetleges átvételi vizsgálatból áll.

a) Mintavizsgálat.

(1) A mintavizsgálat a berendezés általános elvi, szerkezeti és működési vizsgálatára, részletekben pedig a villamos szerelések és berendezések vizsgálatára terjed ki.

(2) Az általános szerkezeti és működési vizsgálatnak az egyes szerelvények felépítésére, a nedvességbiztos záródására, a nyomógombok, kapcsolók, jelzőlámpák és az átvívó berendezés (jelfogó) üzembiztoságára kell kiterjednie. Az átvívó berendezés 1000 egymásutáni kapcsolást hibátlanul teljesítsen.

(3) A vezérlőberendezés elektromos szerelvényeit a VDE. (Verband Deutscher Elektrotechniker) előírásai szerint kell — elsősorban a szigetelés (szigetelési ellenállás) és a működéshez szükséges áramfelvétel (áramlökések) szempontjából — megvizsgálni.

(4) A vezérlőberendezés mintavizsgálatára az I. rész A. fejezet (8)—(12) bekezdésekben foglaltak értelemszerűen érvényesek.

(5) Az átvevő szerv a mintavizsgálat alkalmával felvett jegyzőkönyvben javaslatot tesz azokra a vizsgálatokra, amelyekre a berendezés átvételének ki kell terjednie.

(6) A mintavizsgálat díját esetenként történő megállapítás szerint közvetlenül a vizsgálatot végző m. kir. Technologiai és Anyagvizsgáló Intézetnek kell befizetni.

b) Átvételi vizsgálat.

(7) Az átvételi vizsgálatot csak a rendelést eszközölő hatóság kívánságára kell végrehajtani. A vizsgálatot vagy az átvevő közegei, vagy a m. kir. Technologiai és Anyagvizsgáló Intézet végzi.

(8) Az átvételi vizsgálatnál követendő eljárást a III. rész B. fejezet (5) bekezdésében foglaltak figyelembevételével a honvédelmi miniszter (O. L. P.) típusonként — az engedélyezéssel egyidejűleg — állapítja meg.

13. számú melléklet.

Légoltalmi elsötétítési célra szolgáló anyagok, eszközök és berendezések műszaki követelményei és vizsgálati (átvételi) feltételei.

Légoltalmi elsötétítési célra szolgáló anyagok, eszközök és berendezések alatt oly anyagokat, eszközöket és berendezéseket kell érteni, amelyek a légoltalmi elsötétítő szolgálat tárgyában kiadott 88.002/eln. lgv.—1939. H. M. számú rendelet (lásd a Budapesti Közlöny 1939. évi 172. számát) 4., 5., 6. és 9. §-ában foglalt rendelkezések végrehajtására alkalmasak.

I. Szövetanyagok.

A. Műszaki követelmények.

(1) Az elsötétítő szövetanyagokat a szerint osztályozzuk, hogy milyen módon kerülhetnek alkalmazásra. E szerint megkülönböztetünk:

1. „a” szövetanyagot (röviden „a” anyagot), mely alkalmazható:

- a) függönykészítésre,
- b) redőny- (rolló) készítésre és
- c) keretre (vázra) feszítve, a nyílások eltakarására,

2. „b” szövetanyagot (röviden „b” anyagot), amely alkalmazható:

- a) redőny- (rolló) készítésre,
- b) keretre (vázra) feszítve, a nyílások eltakarására,

3. „c” szövetanyagot (röviden „c” anyagot), amely csupán keretre (vázra) feszítve alkalmazható nyílások eltakarására.

(2) A kereskedelmi forgalomba kerülő elsötétítő szövetanyagokat az alkalmazási módot jelző betűvel is meg kell jelölni (lásd még az I. rész C. fejezet (1) bekezdést).

(3) Mindháromféle „a”, „b” és „c” jelű szövetanyagok oly mértékben kell a ráeső fényt felfognia, hogy a fény felé oldalukon 100 lux megvilágítási erősség mellett, a másik oldalukon 50 m távolságból teljesen sötét környezetben semmiféle fényátszűrődést se lehessen észlelni. A tényleges elbírálás céljára ennek a feltételnek alapján, egy az időben nem változó etalon állapotban meg (lásd a B. fejezet (3) bekezdésben), melynél a vizsgált anyag fényátbocsátó képességének nem szabad nagyobbak lennie. Ezt a feltételt mindhárom („a”, „b” és „c”) szövetanyagok ki kell elégítenie a szövet eredeti állapotában és a B. fejezet (7) bekezdése szerinti vizes kezelés, valamint a B. fejezet (8) bekezdése szerinti atmoszférikus igénybevétel után. A „b” anyagnál ezenfelül a B. fejezet (6) bekezdésében foglalt igénybevétel után is.

(4) A szövetanyagok szilárdsága 24 órai vízvezetéki vízben való áztatás, levegőn való szárítás és 60—70% relatív légnedvességű térben legalább 24 órai kifestetés után, — a szövet szerkezetére és fonalsűrűségére való tekintet nélkül — a MOSZ 101. szabvány előírása szerint 10 cm széles és 10 cm szabad befogási hosszúságu próbasávra vonatkoztatva, Rejtő-féle szakítógépen legalább

Osztályozás	Lánc- irányban	Vetülék- irányban
„a” anyagnál	100 kg	90 kg
„b” anyagnál	100 kg	90 kg
„c” anyagnál	85 kg	80 kg

legyen.

(5) A B. fejezet (7) bekezdésében leírt vizes kezelés hatása alatt a szilárdsági adatok 10%-on belül csökkenhetnek. A B. fejezet (8) bekezdésében leírt atmoszférikus igénybevétel hatása alatt pedig a szilárdság legfeljebb 30%-kal csökkenhet.

(6) Amennyiben az anyag telítve (impregnálva) van, úgy a telítésnek olyannak kell lennie, hogy a szövetanyag teljes felületét lyukacsoktól mentesen bevonja. A telítőanyagok a víz többszöri, vagy tartós behatására sem szabad változást szenvednie. Olyan telítőanyagot, amely ragadós vagy törékeny, vagy bármely okból azzá válik (pl. hő hatására a hidegen vulkanizált gumi), nem szabad használni. Az „a” anyagot Schopper-féle hajtógatógépen végzett 500 kettős hajtogatással (lásd a B. fejezet (5) bekezdésében), vagy a „b” anyagot 2.000 fel- és lecsavarással vizsgálva (lásd a B. fejezet (6) bekezdésében), a telítőanyagok nem szabad a szövetből kihullniuk, sem a szövet eredeti állapotában sem a B. fejezet

(7) bekezdése szerinti vizes kezelés, sem pedig a B. fejezet (8) bekezdése szerinti légköri igénybevétel után.

(7) A szövetanyag festése víz behatására szintét nem eresztheti. A festés szintartóssága napfényvel szemben legalább a MOSZ 101. szabvány 22. §-ában foglalt 2-es fokozatnak feleljen meg.

(8) A telítő és festőanyagoknak az időjárás tartós behatására (eső, hó, köd, hideg, meleg) nem szabad lényeges elváltozást szenvednie.

(9) A szövetanyag külső felülete lehetőleg sötét színárnyalatú legyen.

B. Vizsgálati módszer.

A szövetanyagok vizsgálata a hatósági minta- és sorozatvizsgálatból áll.

a) Mintavizsgálat.

(1) A légoltalmi elsötétítő szövetanyagoknak ilyen célra való engedélyezése iránti és a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) címzett kérelmet a vizsgálatra szánt anyag 2,5 négyzetméteres darabjával együtt a vizsgálatot végző m. kir. Technologiai és Anyagvizsgáló Intézetnek kell benyújtani. A vizsgálatot végző szerv a vizsgálat eredményéről négy azonos példányban vizsgálati bizonyítványt állít ki és ezekhez meg nem hamisítható módon (ólomzár, bádóg pecsét, viaszpecsét) hozzáfűzi a vizsgált anyag 21 cm hosszú, teljes szélességű síkját is. A vizsgálati bizonyítvány eredeti példányát a kérelmező kérvényével együtt a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) kell felterjeszteni. A másolati példányok egyikét a vizsgálatot kérő cég, másikat a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet kapja. egy pedig a vizsgálatot végző szervnél marad. A honvédelmi miniszter (O. L. P.) a vizsgálat eredményének alapján dönt arról, hogy a vizsgált anyag légoltalmi elsötétítő anyagként forgalomba hozható-e és milyen feltételekkel. Az engedélyezésről a honvédelmi miniszter (O. L. P.) egyidejűleg a gyártó céget, a vizsgálatot végző szervet és a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézetet is értesíti.

(2) A mintavizsgálat általában az A. fejezet (3)—(9) bekezdéseiben foglalt követelmények ellenőrzésére terjed ki.

(3) Az A. fejezet (3) bekezdésében leírt fénytboacsátási követelmények vizsgálatát a következők szerint kell végezni:

a) Az A. fejezet (3) bekezdésében említett etalont a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet és a m. kir. Technologiai és Anyagvizsgáló Intézet kiküldötteiből álló bizottság állapítja meg. Az etalon anyaga sötét üveg. Az etalont a vizsgálatot végző szerv, másodpéldányát pedig a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet őrzi.

b) A vizsgálat módja: egy 9×12-es Perutz Silbereosin 12/10⁰ DIN Panchromatikus lemez fényérzékeny rétegére két fekete papirossal körülragasztott szélű, azonos anyagu és vastag-

ságu opálüveglap kerül úgy, hogy mindegyikük a lemez felét fedje. Ezek egyikére az etalont, a másikára pedig a vizsgált anyagot kell fektetni, mely utóbbit még egy szintelen üveglemez ráhelyezésével az etalon vastagságára kell kiegyenlíteni. Ilyen előkészítés után az egészet megfelelő keretbe kell foglalni és alkalmas megvilágítással az etalont és a vizsgált anyagot egymás mellé a lemezre rámásolni. Az előhívás és fixálás után kapott kép egyik fele az etalont, a másik pedig a vizsgált anyagot olyan értelemben ábrázolja, hogy az egyik fél feketedése az az etalonon, a másik pedig a vizsgált anyagon átszűrődött fény mennyiségnek a mértéke. Az A. fejezet (3) bekezdése értelmében az anyag megfelel, ha a róla kapott kép nem sötétebb, mint az etalon képe. Ennek eldöntése céljából egy fényelemes luxmérő megfelelően megvilágított fényelemét a fénykép két felével egymásután el kell takarni. Az anyag megfelel, ha a róla kapott képpel való eltakarásakor a luxmérő kitérése nem kisebb, mint amikor az etalon képpel van letakarva. Minden fényátboacsátási vizsgálatot a vizsgált anyag három különböző helyéről kivett próbadarabon kell elvégezni. 1—1 próbadarab mérete 8×11 cm.

(4) Az A. fejezet (4) bekezdésében leírt szakítási szilárdság vizsgálatát a MOSZ 101. szabvány szerint kell elvégezni.

(5) Az A. fejezet (6) bekezdésében előírt hajtogatási ellenállás vizsgálatát Schopper-féle gépihajtású hajtogatógépen 1.000 gr-os rugó-feszítőerő mellett, 500 kettős hajtogatással, két lánc- és két vetülékirányú próbadarabon kell elvégezni. A próbadarabok mérete 100×15 mm. A hajtogatás után a próbasávot fényképező lemez fényérzékeny rétegére közvetlenül ráfektetve és rámásolva; a másolaton a hajtogatás helyének nem szabad felismerhetőnek lennie.

(6) Egyirányú ismételt felcsavarással való vizsgálat céljára olyan szerkezetet kell használni, mellyel egy, az anyagból kivágott 10 cm széles sáv láncirányban 20 cm hosszú darabját, 2 cm átmérőjű hengerre oly módon lehet ismételt fel- és letekereselni, amint az rollóknál általában szokásos. A próbasáv kifeszítésére terhelésképpen 1 kg-os súlyt kell alkalmazni.

(7) Az impregnáló anyagnak vízzel szembeni ellenállását oly módon kell vizsgálni, hogy a vászomból kivett, legalább 50×60 cm méretű darabokat 24 óra hosszat szobahőfokú vízvezetékben kell áztatni, majd a vízből kivéve, 24 óra hosszat szobahőfokon szárítani. Az áztatást és szárítást összesen 10-szer egymásután kell elvégezni, az utolsó szárítás után 48 órára 60—70% relatív nedvességű térben kifektetni.

(8) A légköri behatások vizsgálata céljából egy legalább 50×60 cm méretű darabot keretbe lazán felerősítve, a vízszinteshez kb 45°-os szög alatt a déli irányba kifektetve, három őszi vagy tavaszi és három téli hónap tartamára nap-

fény, csapadék és víz által elért helyre kell kitenni. Ez pótolható az avulást mesterségesen előidéző eljárásokkal, melyeknél az összehasonlítási alapot a m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézetben elhelyezett minták képezik.

(9) A festés szintartóságának vizsgálatára a MOSZ. 101. szabvány 22. §-ában foglaltak irányadók.

(10) A mintavizsgálat díja :

„a“ anyagnál	130.— P,
„b“ anyagnál	145.— P,
„c“ anyagnál	115.— P,

mely összeget közvetlenül a vizsgálatot végző m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézetbe kell befizetni.

A díjak mintánként értendők. Az esetleges kiszállási díjak külön számíttatnak fel.

Ha vizsgálatot kérő cég egyszerre öt mintát küld be vizsgálatra, a vizsgálati díjakból 15%-os mérséklésre van igénye.

b) Sorozatvizsgálat.

(11) Forgalmahozatal előtt a légmentesített szöveteket sorozatvizsgálatnak is alá kell vetni. Sorozatvizsgálatra csak olyan anyag kerülhet, amelynek légmentesített elsötétítési célokra való gyártását és forgalmahozatalát a mintavizsgálat alapján a honvédelmi miniszter (O. L. P.) engedélyezte.

(12) A sorozatvizsgálathoz szükséges minta mennyiségére vonatkozóan a MOSZ. 100. szabvány előírásai irányadók. Minden minta mérete 1 m². A mintavételt a vizsgálatot végző szerv a cég gyártelepén, vagy budapesti képviselőjénél végzi.

(13) A vizsgálat kiterjed :

„a“ anyagnál : a B. fejezet (3), (4) és (5) bekezdéseiben foglaltakra,

„b“ anyagnál : a B. fejezet (3), (4) és (6) bekezdéseiben foglaltakra.

„c“ anyagnál : a B. fejezet (3) és (4) bekezdéseiben foglaltakra.

(14) A sorozatvizsgálatra kivett minták vizsgálatát szobahőfokú vízvezetéki vízben történt 24 órás áztatás, levegőn való szárítás és 60—70% relatív nedvességtű térben legalább 24 órás kifejtés után kell elvégezni.

(15) A sorozatvizsgálat eredményének ki kell elégíteni az A. fejezet (3)—(6) bekezdéseiben foglalt követelményeket. Ha a cég külön elnevezés alatt az előírtnál legalább 25%-kal nagyobb szilárdságu, u. n. márkázott árut akar forgalmahozni, úgy a legyártott és sorozatvizsgálat alá kerülő áru szakító-szilárdsági eredményei legfeljebb 10%-kal lehetnek kisebbek azoknál az eredményeknél, amelyeket az engedélyezés alapjául szolgáló mintavizsgálatkor adott.

(16) Ha a sorozatvizsgálatkor az összes vizsgált minták közül egy nem felel meg az előírásoknak, akkor a mintavételt meg kell ismételni és ha az újabb minta között is van hibás, úgy az egész sorozatot vissza kell utasítani.

Amennyiben a sorozatvizsgálatra bocsátott végék a követelményeknek megfelelnek, a vizsgálatot végző szerv azokat a pecsétjével és sorzámmal látja el.

(17) A vizsgálatot végző m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet a sorozatvizsgálatok eredményét kimutatás alakjában a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) terjeszti fel, egyidejűleg pedig ennek másolatát a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézetnek is megküldi. Amennyiben a mintavizsgálat alapján sorozatvizsgálatra kerülő anyag a követelményeknek megfelel, forgalmahozatalához újabb engedély nem szükséges.

(18) A sorozatvizsgálatok díjai :

„a“ anyagnál

40.— P,

„b“ anyagnál

40.— P,

„c“ anyagnál

30.— P,

mely összeget közvetlenül a vizsgálatot végző m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézetbe kell befizetni.

A díjak mintánként értendők. Az esetleges kiszállási díjak külön számíttatnak fel.

Ha a vizsgálatot kérő cég egyszerre öt mintát küld be vizsgálatra, a vizsgálati díjakból 15%-os mérséklésre van igénye.

C. Egyéb észrevételek.

(1) Az üzleti forgalomba kerülő anyagokat legalább 3 méterenként a gyártó cég úgy köteles megjelölni, hogy a jelből

a) a gyártó cége vagy jele,

b) az engedélyezés száma,

c) az alkalmazási módot jelző betű és

d) márkázott árunál (B fejezet (15) bekezdés) az áru neve még rendeltetésszerű használat közben is félreérthetetlenül megállapítható legyen. A felirat szövegét a mintavizsgálati kérvénnyel egyidejűleg jóváhagyás végett be kell jelenteni.

(2) Az engedélyezett szövetanyagok terjesztésére szolgáló kereskedelmi ismertető (prospektus) és árjegyzék 30 példányát a honvédelmi miniszternek (O. L. P.), 2—2 példányát pedig az iparügyi minisztérium XVII. szakosztálya légmentesített alosztályának, a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézetnek és a m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézetnek kell beküldeni.

(3) A kereskedelmi ismertetőn, árjegyzéken, valamint hirdetésekben az engedélyezés számát fel kell tüntetni.

II. Papiranyagok.

A. Műszaki követelmények.

(1) A légmentesített célra szolgáló papiranyagoknak eredeti állapotban és a II. rész B. fejezet (5) bekezdése szerinti besugárzási kezelés után, ki kell elégíteniük a szövetanyagok fényátbocsátására vonatkozó I. rész A. fejezet (3) bekezdésében előírt követelményeket.

(2) A papiranyag szilárdsága eredeti állapotban, a MOSZ. 20. szabvány előírásai szerint, 10 cm szabad befogási hosszúságu próbasávra vonatkoztatva, Rejtő-féle szakítógépen mérve, hosszirányban legalább 22 kg legyen. A II. rész B. fejezet (5) bekezdésében leírt besugárzási kezelés hatása alatt a szilárdság legfeljebb 50%-kal csökkenhet.

(3) Az elsötétítő papiranyag lignitmentes legyen, de 180 g/m²-en felüli anyagoknál (kartonok és papírlémezek) ez a követelmény el-esik.

(4) A festés szintartósága napfényvel szemben legalább a MOSZ. 101. (egyébként szövetekre vonatkozó) szabvány 22. §-ában foglalt 1-es fokozatnak feleljen meg.

(5) Az elsötétítő papiranyag legkisebb m² sulya 120 g.

(6) A papiranyag külső felülete lehetőleg sötét színárnyalatú legyen.

B. Vizsgálati módszer.

A papiranyagok vizsgálata hatósági mintasorozatvizsgálatból áll.

a) Mintavizsgálat.

(1) A szövetanyagok vizsgálatára vonatkozó I. rész B. fejezet (1) bekezdésében foglaltak papiranyagokra is érvényesek.

(2) A mintavizsgálat a II. rész A. fejezet (1)–(6) bekezdéseiben foglalt követelmények ellenőrzésére terjed ki.

(3) A fényátbocsátó képesség vizsgálatát a szövetanyagok vizsgálatára vonatkozó I. rész B. fejezet (3) bekezdése szerint kell elvégezni.

(4) A szakítási szilárdság vizsgálatát a MOSZ. 20. szabvány szerint kell elvégezni.

(5) A napsugár behatásának vizsgálata céljából egy legalább 50×60 cm méretű darabot a MOSZ. 101. szabvány 21. §-a szerinti zárt szekrényben, melynek fedele 2–2.5 mm vastag ablaküveg, 6 hónapra napsugárzásnak kell kitenni. A szövetanyagokhoz hasonlóan itt is rövidített vizsgálatot lehet alkalmazni. A 180 g/m²-en felüli anyagoknál ez a vizsgálat elesik.

(6) A festés szintartóságának vizsgálatára a MOSZ. 101. szabvány 22. §-ában foglaltak irányadók.

(7) A mintavizsgálat díja 80.— P, mely összeget közvetlenül a vizsgálatot végző m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézethez kell befizetni.

A díjak mintánként értendők. Az esetleges kiszállási díjak külön számíttatnak fel.

Ha a vizsgálatot kérő cég egyszerre öt mintát küld be vizsgálatra, a vizsgálati díjából 15%-os mérséklésre van igénye.

b) Sorozatvizsgálat.

(8) A szövetanyagok vizsgálatára vonatkozó I. rész B. fejezet (11) bekezdése szerinti előírások papiranyagokra is érvényesek.

(9) Sorozatvizsgálat céljára minden 5.000 m² papiranyag után 1 m² mintát kell venni. A mintavételt a vizsgálatot végző szerv a cég gyártelepén, vagy budapesti képviselőjénél végzi.

(10) A vizsgálat kiterjed a fényátbocsátás, a szakítási szilárdság és a négyzetmétersúly ellenőrzésére.

(11) A vizsgálatokat az anyag eredeti állapotában kell elvégezni.

(12) A szövetanyagok vizsgálatára vonatkozó I. rész B. fejezet (15), (16) és (17) bekezdéseiben foglaltak papiranyagokra értelemszerűen, míg az I. rész C. fejezet (1) bekezdése azzal a kiegészítéssel érvényes, hogy az ivalakban forgalomba hozott elsötétítő papiranyagoknál az előírt jelölést minden iven alkalmazni kell.

(13) A sorozatvizsgálat díja 30.— P.

A díjak mintánként értendők. Az esetleges kiszállási díjak külön számíttatnak fel.

Ha a vizsgálatot kérő cég egyszerre öt mintát küld be vizsgálatra, a vizsgálati díjából 15%-os mérséklésre van igénye.

C. Egyéb észrevételek.

(1) Az engedélyezett papiranyagok terjesztésére szolgáló kereskedelmi ismertető (prospektus) és árjegyzék 30 példányát a honvédelmi miniszternek (O. L. P.), 2—2 példányát pedig az iparügyi minisztérium XVII. szakosztálya légoltalmi alosztályának, a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet és a m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézetnek kell beküldeni.

(2) A kereskedelmi ismertetőn, árjegyzéken, valamint hirdetésekben az engedélyezés számát fel kell tüntetni.

III. Épületnyílások elsötétítés céljából való eltakarására szolgáló szerkezetek.

A. Műszaki követelmények.

(1) Ebbe a csoportba a fénykibocsátó nyílások eltakarására szolgáló szerkezetek tartoznak.

(2) Az elfüggönyöző szerkezeteknek ki kell elégíteniük mindazokat az általános és részletes műszaki elvi követelményeket, melyek a légoltalmi elsötétítő szolgálat tárgyában kiadott 88.002/eln. lgv.—1939. H. M. számú rendeletben és a Légo. Ut. III—2. jelű utasításban vannak lefektetve.

B. Vizsgálati módszer.

A vizsgálat a hatósági mintavizsgálatból áll.

Mintavizsgálat.

(1) Üzleti forgalomba csakis olyan elfüggönyöző szerkezetek bocsáthatók, melyek légoltalmi célra való alkalmasságát a honvédelmi miniszter (O. L. P.) megállapította.

(2) A szerkezetek légoltalmi célra való alkalmasságának a megállapítását a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) címzett és a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézethez (Budapest,

XI., Horthy Miklós-ut 24.) benyújtandó kérvényben kell kérni. A kérvényhez mellékelni kell:

a) a szerkezetnek egy eredeti, vagy megfelelően kicsinyített mintapéldányát, vagy annak fényképét 2 példányban,

b) műszaki leírását 2 példányban,

c) használati utasítását 2 példányban és

d) a vizsgálati díj befizetését igazoló csekk-szelvényt.

A szerkezet műszaki rajzának benyújtása nem kötelező, de ha ez a könnyebb megértést elősegíti, célszerű.

(3) A vizsgálatot végző m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet a vizsgálat eredményét a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) terjeszti fel, aki ennek a jelentésnek az alapján dönt arról, hogy a vizsgálaton átesett szerkezet légoltalmi célra megfelelő-e.

(4) Ha a mintavizsgálatot a vizsgálatot kérő cég hibájából ugyanazon a szerkezeten meg kell ismételni, a vizsgálati díjat részben, vagy egészben újra meg kell fizetni. Erre vonatkozóan a vizsgálatot végző szerv intézkedése a mérvadó.

(5) A mintavizsgálat díja 15.— P, mely összeget a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet általánypénztárának 63.760. számú csekk-számlájára (a középső csekk-szelvényen „légoltalmi alosztály“ megjelöléssel) kell befizetni

C. Egyéb észrevételek.

(1) Az engedélyezett szerkezetek terjesztésére szolgáló kereskedelmi ismertetőt (prospektust) és árjegyzéket előzetesen a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézetnek kell bemutatni.

(2) A már terjesztésre engedélyezett kereskedelmi ismertető és árjegyzék 30 példányát a honvédelmi miniszternek (O. L. P.), 2—2 példányát pedig az iparügyi minisztérium XVII. szakosztálya légoltalmi alosztályának és a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézetnek kell beküldeni.

(3) A kereskedelmi ismertetőn, árjegyzéken, valamint hirdetésekben az engedélyezés számát fel kell, magán a szerkezeten pedig fel lehet tüntetni.

IV. A csökkentett közvilágításban alkalmazásra kerülő lámpaernyőzések (lámpaszerelvények, toldatok, stb.)

A. Műszaki követelmények.

A csökkentett közvilágításban alkalmazásra kerülő lámpaernyőzéseknek (lámpaszerelvényeknek, toldatoknak, stb.) ki kell elégíteniök mindazokat az általános és részletes műszaki elvi követelményeket, melyek a légoltalmi el-sötétítő szolgálat tárgyában kiadott 88.002/eln. lgv.—1939. H. M. számú rendeletben és a Légo. Ut. III.—1. jelű utasításban vannak lefektetve.

B. Vizsgálati módszer.

A vizsgálat hatósági mintavizsgálatból áll.

Mintavizsgálat.

(1) Üzleti forgalomba csakis olyan lámpa-ernyőzések bocsáthatók, melyek légoltalmi célra való alkalmasságát a honvédelmi miniszter (O. L. P.) megállapította.

(2) A lámpaernyőzés légoltalmi célra való alkalmasságának a megállapítását a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) címzett és a vizsgálatot végző m. kir. honvéd Haditechnikai Intézethez (Budapest, XI., Horthy Miklós-ut 24.) benyújtandó kérvényben kell kérni. A kérvényhez mellékelni kell:

a) az ernyőzés 1 mintapéldányát,

b) műszaki leírását 2 példányban,

c) szerkezeti rajzát 2 példányban,

d) használati utasítását 2 példányban és

e) az ernyőzés által létrehozott megvilágítási erősségek eloszlását feltüntető diagrammokat; 4, 6 és 8 méter felfüggesztési magasságok mellett tiszta időjárásnál, sötét környezetben felvéve, valamint a szerkezetenél használandó, vagy használható izzólámpa (izzólámpák) megjelölésével,

f) a vizsgálati díj befizetését igazoló csekk-szelvényt.

(3) A vizsgálatot végző m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet a vizsgálat eredményét a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) terjeszti fel, aki ennek a jelentésnek az alapján dönt arról, hogy a vizsgálaton átesett ernyőzés légoltalmi célra megfelelő-e.

(4) Ha a mintavizsgálatot a vizsgálatot kérő cég hibájából ugyanazon a szerkezeten meg kell ismételni, úgy a vizsgálati díjat részben, vagy egészben újra meg kell fizetni. Erre vonatkozóan a vizsgálatot végző szerv intézkedése a mérvadó.

(5) A mintavizsgálat díja 30.— P, mely összeget a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet általánypénztárának 63.760 számú csekk-számlájára (a középső csekk-szelvényen „légoltalmi alosztály“ megjelöléssel) kell befizetni.

C. Egyéb feltételek.

(1) Az engedélyezett ernyőzések terjesztésére szolgáló kereskedelmi ismertetőt (prospektust) és árjegyzéket előzetesen a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézetnek kell bemutatni.

(2) A már terjesztésre engedélyezett kereskedelmi ismertető és árjegyzék 30 példányát a honvédelmi miniszternek (O. L. P.), 2—2 példányát pedig a m. kir. Iparügyi Minisztérium XVII. szakosztálya légoltalmi alosztályának és a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézetnek kell beküldeni.

(3) A kereskedelmi ismertetőn, árjegyzéken, valamint hirdetésekben az engedélyezés számát fel kell, magán a szerkezeten pedig fel lehet tüntetni.

V. Az elsötétítő szolgálatban alkalmazásra kerülő külső irányfénylámpák.

A. Műszaki követelmények.

(1) A külső irányfénylámpák lehetnek:

- a) egyszerű külső irányfénylámpák és
- b) különleges külső irányfénylámpák (mint például: vasuti és közlekedési jelzőlámpák, hidpillérlámpák, világító feliratok, irányjelzők, stb.).

(2) Az irányfénylámpáknak ki kell elégíteniük mindazokat az általános és részletes műszaki elvi követelményeket, melyek a légoltalmi elsötétítő szolgálat tárgyában kiadott 88.002/eln. lgv.—1939. H. M. számú rendeletben és a Légo. Ut. III.—1. jelű utasításban vannak lefektetve.

B. Vizsgálati módszer.

A vizsgálat hatósági mintavizsgálatból áll.

Mintavizsgálat.

(1) Üzleti forgalomba csakis olyan irányfénylámpák bocsáthatók, melyek légoltalmi célra való alkalmasságát a honvédelmi miniszter (O. L. P.) megállapította.

(2) Az irányfénylámpák légoltalmi célra való alkalmasságának megállapítását a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) címzett és a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézethez (Budapest, XI., Horthy Miklós-ut 24.) benyújtandó kérvényben kell kérni.

A kérvényhez mellékelni kell:

- a) az irányfénylámpa 1 mintapéldányát,
- b) műszaki leírását 2 példányban,
- c) szerkezeti rajzát 2 példányban,
- d) használati utasítását 2 példányban és
- e) a vizsgálati díj befizetését igazoló csekk-szelvényt.

(3) A vizsgálatot végző m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet a vizsgálat eredményét a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) terjeszti fel, aki ennek a jelentésnek az alapján dönt arról, hogy a vizsgálaton átesett irányfénylámpa légoltalmi célra megfelelő-e.

(4) Ha a mintavizsgálatot a vizsgálatot kérő cég hibájából ugyanazon szerkezeten meg kell ismételni, úgy a vizsgálati díjat részben, vagy egészben újra meg kell fizetni. Erre vonatkozóan a vizsgálatot végző szerv intézkedése a mérvadó.

(5) Mintavizsgálat díja 20.— P, mely összeget a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet általánypénztárának 63.760. számú csekk-számlájára (a középső csekk-szelvényen „légoltalmi alosztály“ megjelöléssel) kell befizetni.

C. Egyéb feltételek.

(1) Az engedélyezett irányfénylámpák terjesztésére szolgáló kereskedelmi ismertetőt (prospektust) és árjegyzéket előzetesen a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézetnek kell bemutatni.

(2) A már terjesztésre engedélyezett kereskedelmi ismertető és árjegyzék 30 példányát a honvédelmi miniszternek (O. L. P.) 2—2 példányát pedig az iparügyi minisztérium XVII. szakosztálya légoltalmi alosztályának és a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézeteknek kell beküldeni.

(3) A kereskedelmi ismertetőn, árjegyzéken, valamint hirdetésekben az engedélyezés számát fel kell, magán a szerkezeten pedig fel lehet tüntetni.

VI. Belső helyiségekben, lépcsőházakban, udvarokon, stb. való tájékozódás és a közlekedés biztosítására szolgáló belső irányfények.

A. Műszaki követelmények.

(1) A belső irányfények lehetnek:

- a) egyszerű ernyőzések,
- b) belső irányfénylámpák,
- c) különleges belső irányfénylámpák, vagy irányfények.

(2) A belső irányfényeknek ki kell elégíteniük mindazokat az általános és részletes műszaki elvi követelményeket, melyek a légoltalmi elsötétítő szolgálat tárgyában kiadott 88.002/eln. lgv.—1939. H. M. számú rendeletben és a Légo. Ut. III.—2. jelű utasításban vannak lefektetve.

B. Vizsgálati módszer.

A vizsgálat a hatósági mintavizsgálatból áll.

Mintavizsgálat.

(1) Üzleti forgalomba csakis olyan belső irányfénylámpák bocsáthatók, amelyek légoltalmi célra való alkalmasságát a honvédelmi miniszter (O. L. P.) megállapította.

(2) A belső irányfénylámpák légoltalmi célra való alkalmasságának a megállapítását a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) címzett és a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézethez (Budapest, XI., Horthy Miklós-ut 24.) benyújtandó kérvényben kell kérni. A kérvényhez mellékelni kell:

- a) a szerkezet 1 mintapéldányát,
- b) műszaki leírását és használati utasítását,
- c) a vizsgálati díj befizetését igazoló csekk-szelvényt.

A szerkezet műszaki rajzának benyújtása nem kötelező, de ha az a könnyebb megértést elősegíti, célszerű.

(3) A mintavizsgálatot végző m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet a vizsgálat eredményét a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) terjeszti föl, aki ennek a jelentésnek az alapján dönt arról, hogy a vizsgálaton átesett belső irányfénylámpa légoltalmi célra megfelelő-e.

(4) Ha a mintavizsgálatot a vizsgálatot kérő cég hibájából ugyanazon a szerkezeten meg kell ismételni, úgy a vizsgálati díjat részben, vagy egészben újra meg kell fizetni. Erre vo-

natkozóan a vizsgálatot végző szerv intézkedése a mérvadó.

(5) A mintavizsgálat díja 10 P, mely összeget a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet általánypénztárának 63.760. számú csekkszám-lájára (a középső csekkszelvényen „légoltalmi alosztály“ megjelöléssel) kell befizetni.

C. Egyéb észrevételek.

(1) Az engedélyezett belső irányfénylámpák terjesztésére szolgáló kereskedelmi ismertető (prospektust) és árjegyzéket előzetesen a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézetnek kell bemutatni.

(2) A már terjesztésre engedélyezett kereskedelmi ismertető és árjegyzék 30 példányát a honvédelmi miniszternek (O. L. P.) 2—2 példányát pedig az iparügyi minisztérium XVII. szakosztálya légoltalmi alosztályának és a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézetnek kell beküldeni.

3. A kereskedelmi ismertetőn, árjegyzéken, valamint hirdetésekben az engedélyezés számát fel kell, magán a szerkezeten pedig fel lehet tüntetni.

VII. Az elsötétítő szolgálatban alkalmazásra kerülő kézilámpák és egyéb világító eszközök.

A. Műszaki követelmények.

(1) Az ebbe a csoportba tartozó szerkezetek lehetnek :

- a) kézi (egyéb egyszerű) lámpák, valamint
- b) szükségvilágító eszközök és berendezések.

(2) A kézilámpáknak és szükségvilágító eszközöknek ki kell elégíteniök mindazokat az általános és részletes műszaki elvi követelményeket, melyek a légoltalmi elsötétítő szolgálat tárgyában kiadott 88.002/eln. lgv.—1939. H. M. számú rendeletben és a Légo. Ut. III.—2. jeli utasításban vannak lefektetve.

B. Vizsgálati (átvételi) feltételek.

A vizsgálat a hatósági mintavizsgálatból áll

Mintavizsgálat.

(1) Üzleti forgalomba csakis olyan kézilámpák és szükségvilágító eszközök bocsáthatók, melyek légoltalmi célra való alkalmasságát a honvédelmi miniszter (O. L. P.) megállapította.

(2) A kézilámpák és szükségvilágító eszközök légoltalmi célra való alkalmasságának megállapítását a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) címzett és a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézethez (Budapest, XI., Horthy Miklós-ut 24.) benyújtandó kérvényben kell kérni. A kérvényhez mellékelni kell :

- a) a szerkezet 1 mintapéldányát,
- b) műszaki leírását 2 példányban,
- c) használati utasítását 2 példányban és
- d) a vizsgálati díj befizetését igazoló csekkszelvényt.

A szerkezet műszaki rajzának benyújtása nem kötelező, de ha az a könnyebb megértést elősegíti, célszerű.

(3) A vizsgálatot végző m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet a vizsgálat eredményét a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) terjeszti föl, aki ennek a jelentésnek az alapján dönt arról, hogy a vizsgálaton átesett szerkezet légoltalmi célra megfelelő-e.

(4) Ha a mintavizsgálatot a vizsgálatot kérő cég hibájából ugyanazon a szerkezeten meg kell ismételni, úgy a vizsgálati díjat részben, vagy egészben újra meg kell fizetni. Erre vonatkozóan a vizsgálatot végző szerv intézkedése a mérvadó.

(5) A mintavizsgálat díja 10.— P, mely összeget a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet általánypénztárának 63.760. számú csekkszám-lájára (a középső csekkszelvényen „légoltalmi alosztály“ megjelöléssel) kell befizetni.

C. Egyéb észrevételek.

(1) Az engedélyezett szerkezetek terjesztésére szolgáló kereskedelmi ismertetőt (prospektust) és árjegyzéket előzetesen a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézetnek kell bemutatni.

(2) A már terjesztésre engedélyezett kereskedelmi ismertető és árjegyzék 30 példányát a honvédelmi miniszternek (O. L. P.), 2—2 példányát pedig a m. kir. iparügyi minisztérium XVII. szakosztálya légoltalmi alosztályának és a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézetnek kell beküldeni.

(3) A kereskedelmi ismertetőn, árjegyzéken, valamint a hirdetésekben az engedélyezés számát fel kell, magán a szerkezeten pedig fel lehet tüntetni.

VIII. Járóművek fényeinek légoltalmi szempontból szükséges csökkentésére szolgáló berendezések.

1. Gépjárómű fénycsökkentő berendezések.

A. Műszaki követelmények.

(1) A fényszórók és ködlámpák, a városi lámpák és a keresőlámpák fénycsökkentő berendezésének az alábbi követelményeket kell kielégíteni :

a) a fényszórókat úgy kell ernyőzni, hogy az azokból kilépő fénysugarak csakis a fényszórók tengelye alatti (a közel vízszintes alatti) térrészbe juthassanak ki és csak ott hozhassanak létre megvilágítást ;

b) a fényszórókból az ernyőzés után olyan csökkentett fénynek kell kilépni, mely az uttesten 40 m-en belül lévő akadályokat jól észrevehetően, magát az uttestet pedig lehetőleg egyenletesen világítja meg. A fénycsökkentőt olyan egyszerű szerkezettel is el lehet látni, amely lehetővé teszi, hogy a kisugárzott fény mennyiségét csökkenteni lehessen ;

c) városi világítást kapcsolva, a kilépő fény meg legyen olyan erős, hogy azt a járóművel szemben 80 m távolságból jól fel lehessen ismerni ;

d) a fénycsökkentő berendezésnek a gépjárművek lámpaszerelvényeire való felerősíthetése egyszerű, gyors és biztos legyen ;

e) a fénycsökkentő berendezés időálló, könnyen kezelhető, tisztítható és jól raktározható (lehetőleg kis helyet elfoglaló) legyen.

(2) A gépjárművek hátsó rendszámablát megvilágító lámpái számára készült fénycsökkentő berendezéseknek — az (1) bekezdés d) és e) pontjában foglaltakon kívül — még a következő feltételeknek is meg kell felelniük :

a) a berendezésnek a lámpa fényforrását a közel vízszintesen felül történő láthatóság elől teljesen rejtjenie kell ;

b) a lámpa által megvilágított felületek közepes látási viszonyok mellett legfeljebb 200 m távolságból legyenek láthatók.

B. Vizsgálati módszer.

A vizsgálat a hatósági mintavizsgálatból áll.

Mintavizsgálat.

(1) Üzleti forgalomba csakis olyan fénycsökkentő berendezések bocsáthatók, melyek légoltalmi célra való alkalmasságát a honvédelmi miniszter (O. L. P.) megállapította.

(2) A fénycsökkentő berendezés légoltalmi célra való alkalmasságának a megállapítását a honvédelmi miniszterhez (O. L. P.) címzett és a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézethez (Budapest, XI., Horthy Miklós-ut 24.) benyújtandó kérvényben kell kérni. A kérvényben ismertetni kell a fénycsökkentő berendezés műszaki leírását és mellékelni kell hozzá :

a) a berendezés 2 pár, illetőleg 2 mintapéldányát aszerint, hogy fénycsökkentőkről, vagy egyéb fénycsökkentőkről van-e szó.

b) a fénycsökkentő berendezés műszaki leírását és használati utasítását 2—2 példányban és végül

c) a fénycsökkentő berendezés összeállítási és műhelyrajzát 2 példányban ;

(3) A honvédelmi miniszter (O. L. P.) a vizsgálatot végző m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet, valamint az Országos Közlekedésrendészeti Bizottság együttes szakvéleményének figyelembevételével dönt arról, hogy a vizsgálatra bemutatott fénycsökkentő berendezés megfelel-e az előírt követelményeknek.

(4) Az Országos Közlekedésrendészeti Bizottság a (3) bekezdésben említett szakvéleményt másolatban a belügyminiszterhez is felterjeszti.

(5) Ha a mintavizsgálatot a vizsgálatot kérő cég hibájából ugyanazon a szerkezeten meg kell ismételni, a vizsgálati díjat részben, vagy egészben újra meg kell fizetni. Erre vonatkozóan a vizsgálatot végző szerv intézkedése a mérvadó.

(6) A vizsgálatokért a következő díjakat kell fizetni :

a) fénycsökkentő fénycsökkentő berendezés mintavizsgálata 40.— P ;

b) egyéb fénycsökkentő mintavizsgálata 20.— P, mely összegeket a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet általánypénztárának 63.760. számú csekkszámújára (a középső csekkszelvényen „légoltalmi alosztály“ megjelöléssel) kell befizetni.

C. Egyéb feltételek.

(1) Az engedélyezett szerkezetek terjesztésére szolgáló kereskedelmi ismertetőt (prospektust) és árjegyzéket előzetesen a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézetnek kell bemutatni.

(2) A már terjesztésre engedélyezett kereskedelmi ismertető és árjegyzék 30 példányát a honvédelmi miniszternek (O. L. P.), 2—2 példányát pedig az iparügyi minisztérium XVII. szakosztálya légoltalmi alosztályának és a m. kir. honvéd Haditechnikai Intézetnek kell beküldeni.

(3) A légoltalmi célra engedélyezett fénycsökkentő berendezéseken a gyártó cég nevét, telephelyét és a honvédelmi miniszter (O. L. P.) által a gyártásra adott engedély számát is fel kell tüntetni. Ugyancsak fel kell tüntetni az engedélyezés számát a kereskedelmi ismertetőn és árjegyzéken, valamint hirdetésekben is.

2. Egyéb járóművek számára szolgáló fénycsökkentő berendezések.

A. Műszaki követelmények.

A vonatok (nagyvonatok, helyiérdekű vasutak, közúti villamosvasutak, stb.) szerelvényeinek, valamint a hajózás uszó egységeinek fénycsökkentő berendezéseire vonatkozóan a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter vonatkozó rendeleteiben foglalt követelmények az irányadók, a közutakon közlekedő és nem géperővel hajtott egyéb járóművek fénycsökkentő berendezéseire pedig a gépjárművek fénycsökkentő berendezéseire előírt műszaki követelmények értelemszerűen alkalmazandók.

B. Vizsgálati módszer.

A vizsgálat a hatósági mintavizsgálatból áll.

Mintavizsgálat.

Az egyéb járóművek fénycsökkentő berendezéseinek mintavizsgálata a gépjármű fénycsökkentő berendezések vizsgálatára előírtak értelemszerű alkalmazásával történik.

C. Egyéb feltételek.

(1) A szerkezetek vizsgálati díjait a vizsgálatot végző m. kir. honvéd Haditechnikai Intézet esetenként állapítja meg.

(2) A löbbi, a kereskedelmi ismertetőre, árjegyzékre, hirdetésekre, a szerkezeten feltüntetendő adatokra vonatkozóan a gépjármű fénycsökkentő berendezésekre előírtak érvényesek.

14. számú melléklet.

Légoltalmi célra szolgáló acélsisakok műszaki követelményei és vizsgálati (átvételi) feltételei.

Légoltalmi acélsisak (továbbiakban sisak) alatt olyan sisakot kell érteni, melyek a légitámadás alkalmával légoltalmi szolgálatra igénybevett polgári személyek részére a fejlet veszélyeztető hatások elleni védelem céljára szolgálnak.

A. Műszaki követelmények.

(1) A sisak rendeltetésének megfelelően kétféle kivitelben, „A” és „B” kivitelben készül.

(2) Az „A” kivitelű sisak szürkéskékre festett „35 M.” honvédségi sisak. Ez a sisak a tüzoltói szolgálatot végzők kivételével a légoltalmi szolgálatra igénybevett többi polgári személy védelmére szolgál.

(3) A „B” kivitelű sisak a légoltalmi szolgálatra igénybevett polgári személyek közül a tüzoltói szolgálatot végzők védelmére szolgál.

(4) A „B” kivitelű sisak a (2) bekezdésben leírt sisaktól az alábbi (5)—(7) bekezdésekben foglaltakban tér el.

(5) A sisak fejrészére erős alumínium lemezből préselt, négy águ, csúcsban összefutó taréjt kell szerelni. A taréj ágai egymással derékszöveget zárjanak. A taréjt a sisakra az ágak végébe ütött és a sisakon hátul és kétoldalt már meglévő három lyukba tolt sasszeggel úgy kell felerősíteni, hogy a taréj a sisakról könnyen levehető legyen.

(6) A sisakot a fejtől, hővezetés és áramvezetés ellen megfelelő módon (pl. a belsejében alkalmazott és hézagos (Laticell) gumival párnázott bőrsapkával) el kell szigetelni.

(7) Az állszíjat a sisak mindkét oldalán két-két ponton megerősített, vékony birkabőr hüvelybe burkolt 4 db 72 mm hosszú és kb. 20 mm széles acélrugóval kell a sisak falának belső felületén lévő abroncsszalagra felfüggeszteni.

(8) A jobb és baloldali két-két acélrugót egy pontban egyesíteni kell.

(9) Az abroncsszalagra a felfüggesztésnek úgy kell elhelyezve lennie, hogy a két-két acélrugó egyesítésével egyik rugó se takarja el a fület, nehogy a szabad hallást (távbeszélő készülék használatát) gátolja.

(10) Az acélrugók egyesítési pontjainál kell az ugynevezett övbőrből (marhabőr) készült 2.5—3 mm vastag és 20 mm széles két állszíjat felerősíteni. A bal arcra fekvő állszíj 25 mm, a jobb arcra fekvő állszíj pedig kb. 230 mm hosszú. A hosszabb állszíj végére kb. 20×7 mm

belvilágu négyszögletes akasztót, a rövid végére pedig kb. 33 mm hosszú és 20 mm széles rugós horgot kell szerelni. A hosszabb állszíjat annak megfelelő szabályozhatósága végett csuztatócsattal is el kell látni.

B. Vizsgálat (átvételi) feltételek.

Mindazok, akik az (1)—(10) bekezdésekben leírt sisak iparszerű előállításával foglalkozni kívánnak, a sisak részletes műszaki leírását, rajzait, valamint átvételi utasításait a m. kir. honvéd Központi Átvételi Bizottságnál (Budapest, XI., Horthy Miklós-ut 24.) térítés ellenében igényelhetik, ahol a hitelesített mintasisakok is megtekinthetők.

a) Mintavizsgálat.

(1) Az A. fejezet (1)—(10) bekezdéseiben leírt sisakok iparszerű előállításával foglalkozni kívánó cégek a sorozatgyártás megkezdése előtt tartoznak a m. kir. honvéd Központi Átvételi Bizottságnak a gyártani szándékolt sisakfajtából 2—2 előírás szerint készült mintadarabot jóváhagyásra és hitelesítésre bemutatni. Csak ezen mintadarabok jóváhagyása után kezdhető meg a sorozatgyártás.

(2) A felhasználásra kerülő nyersanyagokat a m. kir. honvéd Központi Átvételi Bizottságnak kell bemutatni előzetes bevizsgálásra, mert a gyártás során csak bevizsgált és jóváhagyott anyagok használhatók fel. A jelen melléklet B. fejezet (1) és (3) bekezdéseiben említett mintavizsgálatokat a m. kir. honvéd Központi Átvételi Bizottság díjtalanul végzi.

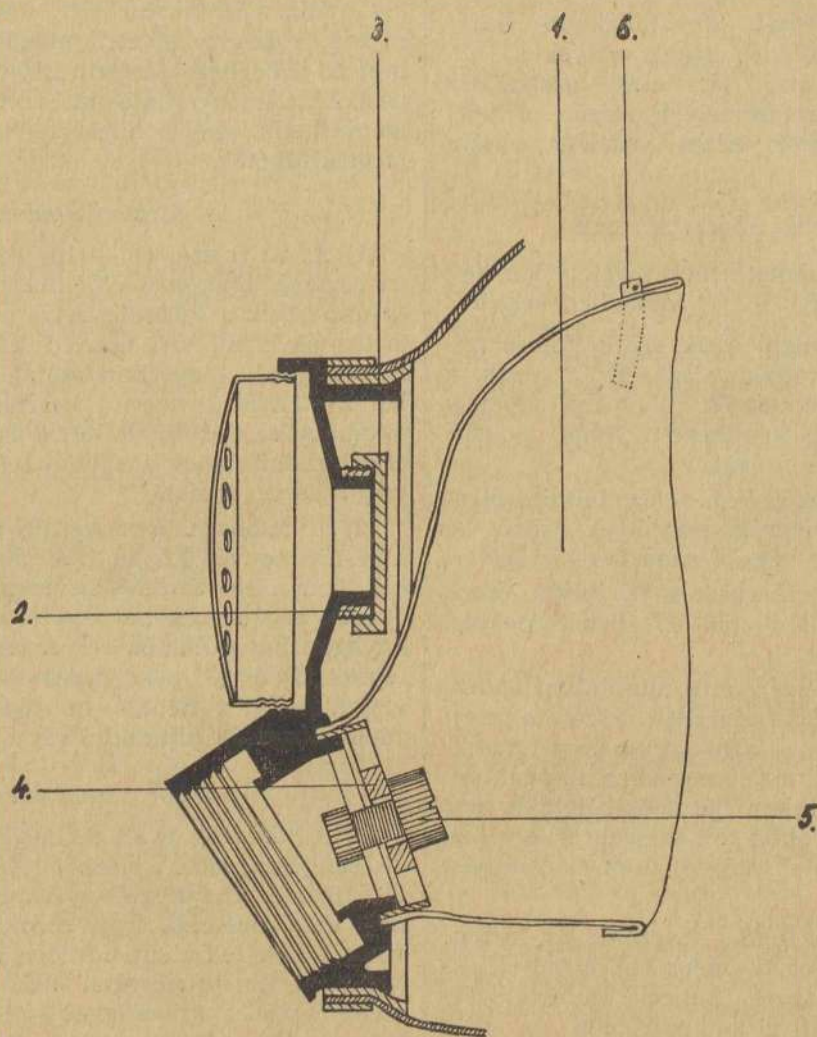
b) Sorozatvizsgálat.

(3) A hőkezelés után, de még a készremunkálás befejezése előtt a sisakot lövéspróbának kell alávetni. A vizsgálatot gyártási sorozatonként meg kell ismételni. Egy sorozatnak 201 db sisakot kell tekinteni. Minden sorozatból egy-egy sisak kerül vizsgálat alá. Megnemfelelés esetén újabb 5 db sisakot kell vizsgálatra bocsátani. Ha ezen ismételt próbának csak egy sisak is nem felel meg, az egész 201-es sorozatot vissza kell adni újabb hőkezelésre.

(4) A sorozatvizsgálatot a m. kir. honvéd Központi Átvételi Bizottság díjtalanul végzi és a megfelelőnek talált sorozatok minden egyes darabját bélyegzőjével látja el. A gyártó cég is köteles minden egyes sisakot számozással és cégjelzéssel ellátni.

(5) A légoltalmi szolgálatra igénybevett személyek a 88.025/eln. Igv.—1939. H. M. számú rendelet hatálybalépésének napjáig (1939. évi március hó 22.) a már beszerzett, de a rendeletben foglaltaknak meg nem felelő sisakjait 1942. december 31.-ig minden egyéb átalakítás nélkül légoltalmi sisakul használhatják, azonban a tüzoltói szolgálatot végzők fém-sisakjait az A. fejezet (6) bekezdésében említett módon már most szigetelni kell.

1. számú ábra. A segédálaré szerkezete. (6. számú melléklethez.)

- 1 Segédálaré. — 2. Kupakgyűrű. — Kilégzőszelep elzárófémkupak. —
 4. Leszorító gyűrű. — 5. Rögzítő csavar. — 6. Orrszalag huzallal.

2. ábra.

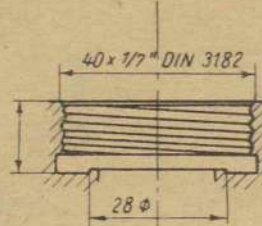
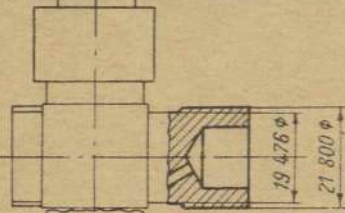
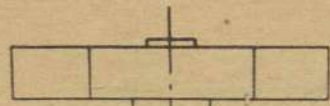
A légoltalmi segélyosztagok
felszerelésére szolgáló gázalarc
szájrészmenei.

Oxigénpalack feliratok:

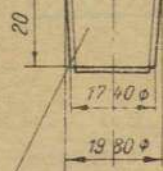
OXIGÉN Cégjelzés Sorozatszám Töltőnyomás: 150 kg/cm²

Próbanyomás: 225 kg/cm² ..... kg nettósúly Térfogat: 1 lit

Hitelesítési pecsét

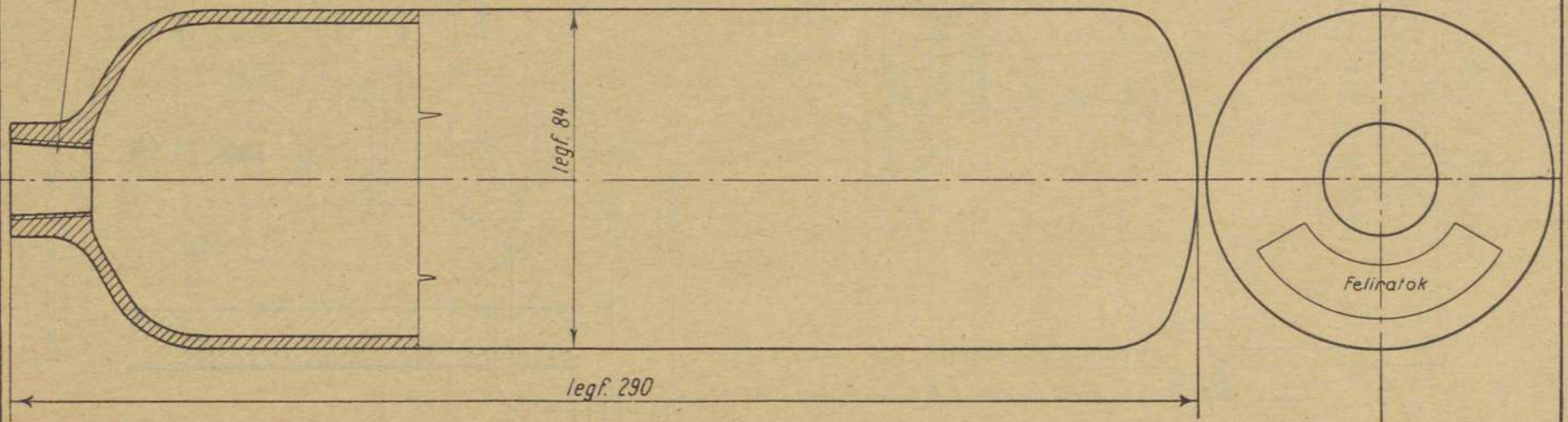

Oxigénpalack szelepének
menetei.

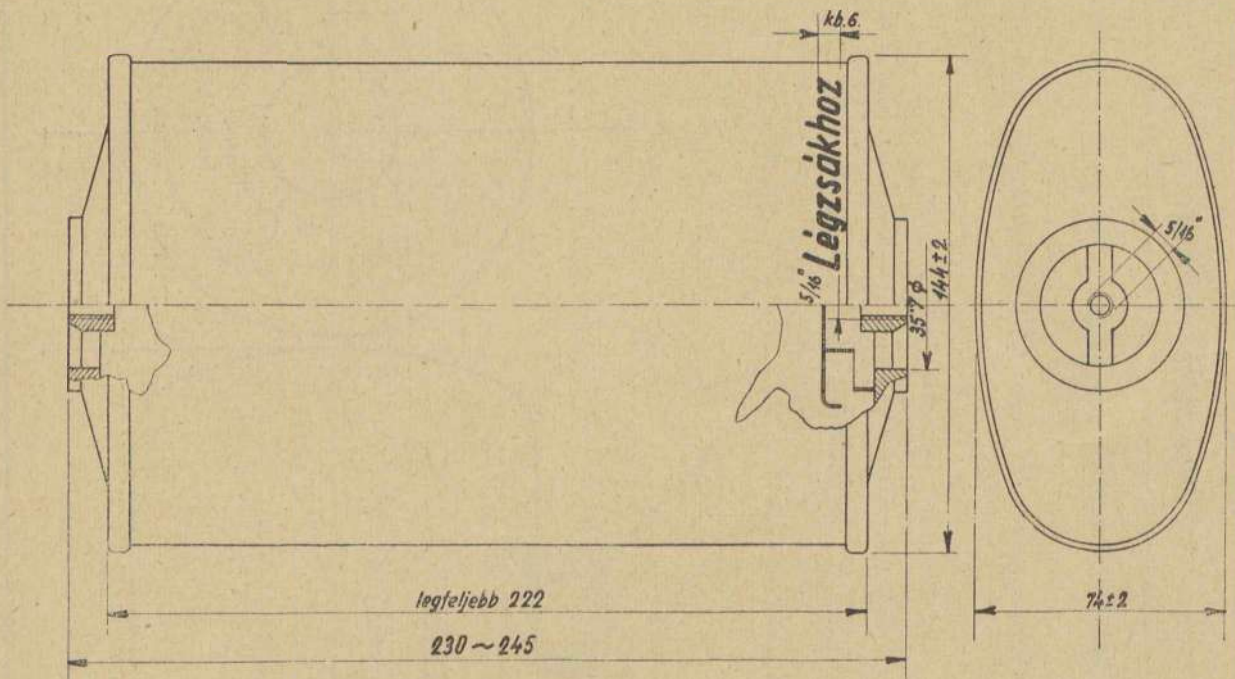
Whitworth menet 14 menet
1"ra, kúposság 3:25

Oxigén palack.

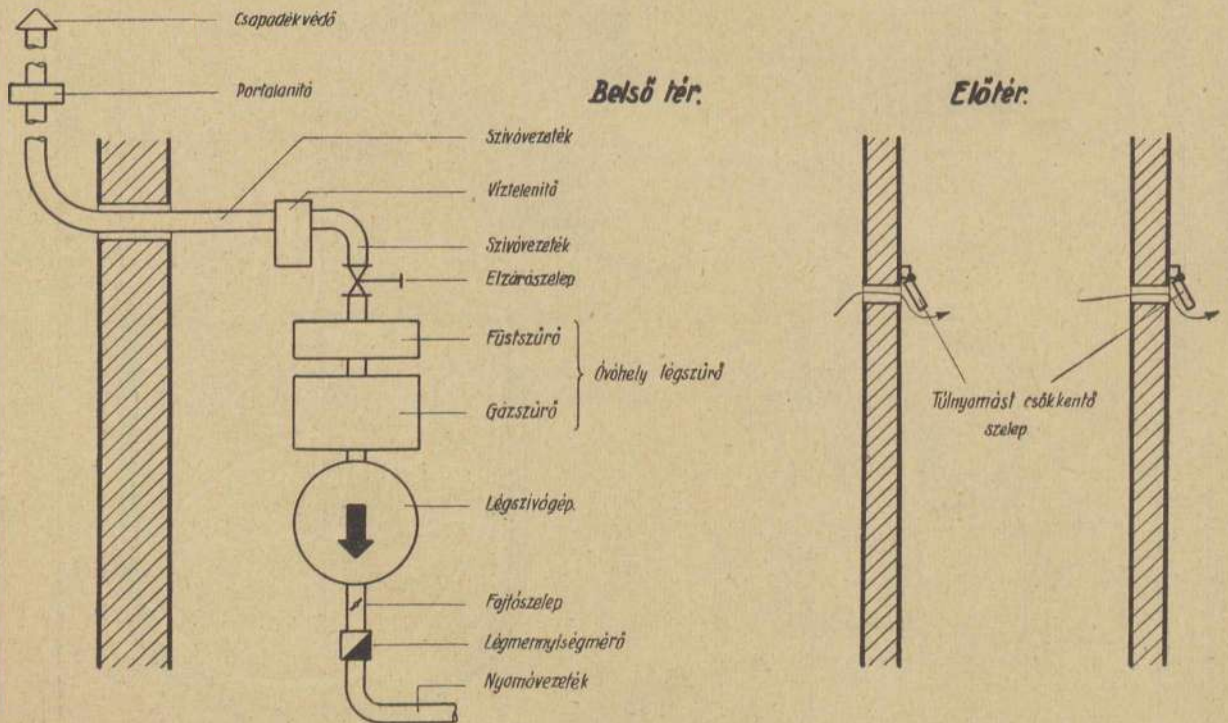

2. számú ábra. Óvőhelyi szivószűrő berendezések méretei. (7. számú melléklethez.)

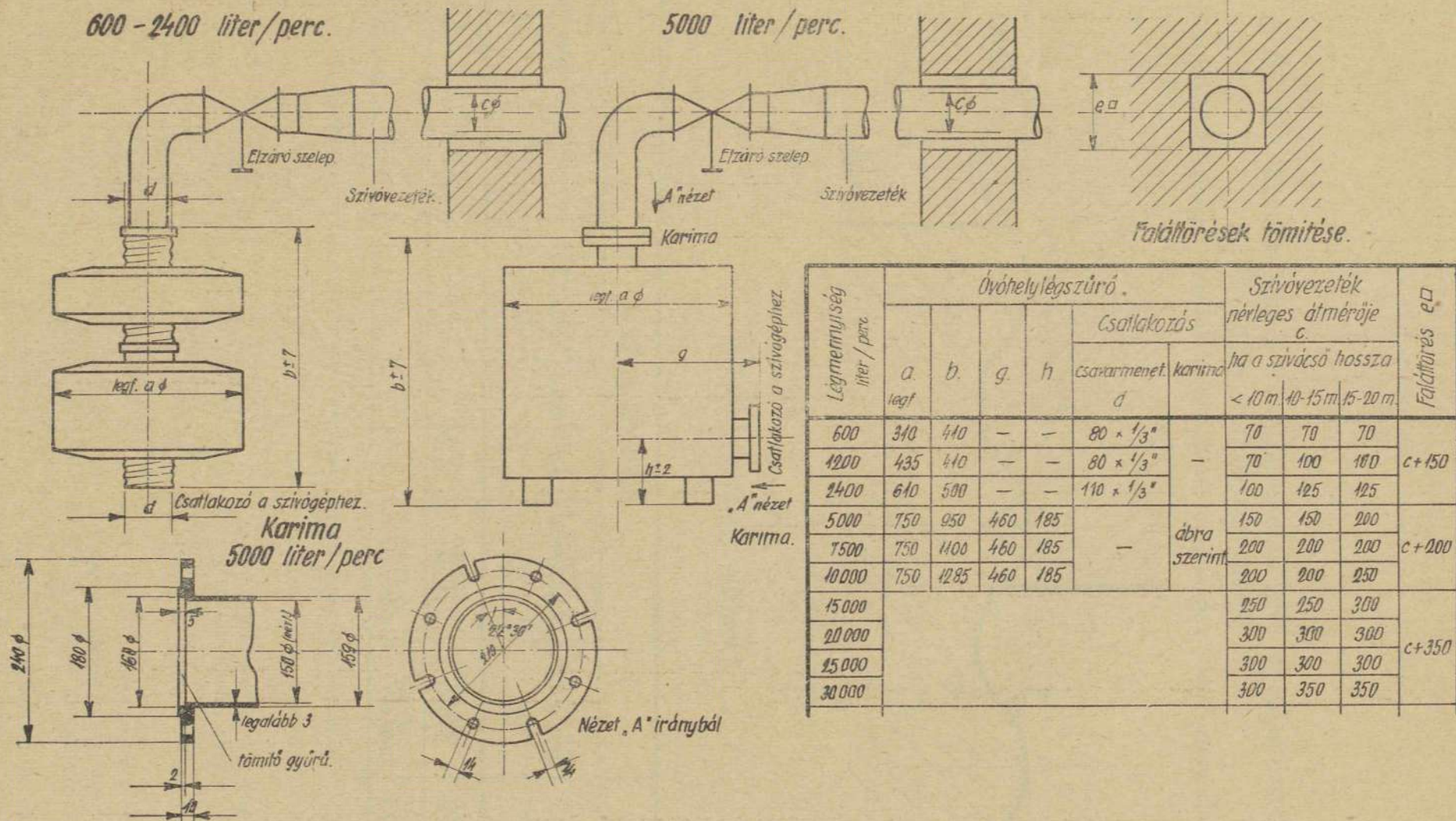

3. számú ábra. Lúgos szelenc. (6. számú melléklethez.)

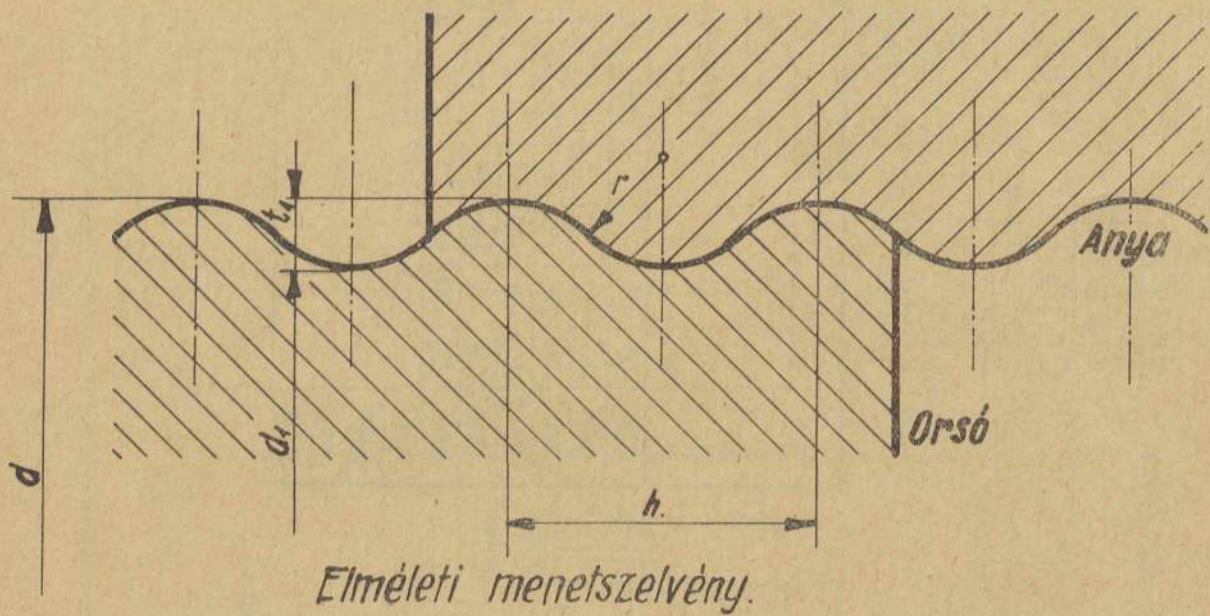
1. számú ábra. Az óvohelyi szivósűrő berendezés részei és elrendezése. (7. számú melléklethez.)

2. számú ábra. Övohelyi szívósűrő berendezések méretei. (7. számú melléklethez.)

Név.	Elméleti értékek					
	Külső átmérő d .	Magátmérő d_1 .	Emelkedés h .	Menetszám n -ra.	Kerekítés r .	Menetmélység t_1 .
$80 \times 1/3''$	80,00	75,20	8,467	3	2,467	2,4
$110 \times 1/3''$	110,00	105,20	8,467.	3	2,467	2,4

3. számú ábra. Óvóhelyi szívószűrő osatlakozó csavarmenetei. (7. számú melléklethez.)

A m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszternek 15.600/1938. számú rendelete

a gázvédelmi és légoltalmi eszközök kereskedelmi forgalmának szabályozása tárgyában.

Az 1922 : XII. t.-c. 34., 35. és 57. §-ában, valamint az 1936 : VII. t.-c. 18. §-ával módosított 58. §-ában kapott felhatalmazás alapján a m. kir. honvédelmi miniszterrel egyetértően a következőket rendelem :

1. §.

A gázvédelmi és légoltalmi eszközökkel kereskedést az iparengedélyhez kötött iparok közé sorolom.

2. §.

Az 1. §-ban említett ipar üzletkörébe a következő cikkekkel kereskedés tartozik :

1. gázálcok, valamint azonos célt szolgáló más eszközök és azok szűrői,

2. gázfelderítő, gázmegállapító és gázkimutató készülékek,

3. gázvédelmi oktatóeszközök,

4. gázvédőruházati cikkek (ruha, lábbeli, kesztyű, stb.),

5. gázmentesítésre szolgáló berendezések, eszközök és anyagok, amelyekkel szemben a honvédelmi miniszter — az iparügyi miniszterrel egyetértően — a légvédelemről szóló 1935 : XII. törvénycikk alapján kiadott rendeletben különleges műszaki követelményeket állapít meg,

6. önmentő készülékek (oxigénlégzők),

7. óvóhelyszűrők és ezek levegőt szállító berendezései,

8. óvóhelyek nyílászáró szerkezetei, ugyanint gáz- és szilánkbiztos óvóhelyajtó- és óvóhelyvéskijárat szerkezetek,

9. faszerkezetek égését megnehezítő (lángmentesítő) légoltalmi célra szánt olyan anyagok, amelyekkel szemben a honvédelmi miniszter — az iparügyi miniszterrel egyetértően — a légvédelemről szóló 1935 : XII. törvénycikk alapján kiadott rendeletben különleges műszaki követelményeket állapít meg,

10. gyakorló gyújtóbombák és harcászati utánpótlásra szolgáló anyagok,

11. a 3 KW-nál nagyobb teljesítményű akusztikai riasztóeszközök, azok kapcsoló és vezérlő berendezései, valamint a közületek légoltalmát szolgáló hatósági riasztó rendszerben alkalmazásra kerülő riasztóeszközök.

3. §.

Az 1. §-ban említett ipar gyakorlására iparengedélyt csak az kaphat, aki az iparengedély megszerzésének az 1922 : XII. törvénycikkben megállapított általános feltételein felül magyar honosságát is igazolja.

4. §.

(1) Az 1. §-ban említett ipar gyakorlására az iparengedélyt a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter a honvédelmi miniszterrel egyetértően adja.

(2) Az iparengedély iránt a kérvényt az illetékes elsőfoku iparhatósághoz kell benyújtani. Az elsőfoku iparhatóság a kérvényt mellékleteivel együtt a honvédelmi miniszterhez terjeszti fel, aki az iratokat — álláspontjának közlése mellett — határozathozatal végett a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterhez átteszi.

5. §.

(1) Aki a jelen rendelet kihirdetése előtt az 1. §-ban említett ipar üzletkörébe (2. §.) tartozó cikkekkel kereskedésre iparjogosítványt kapott, iparát meglévő iparjogosítványa alapján mindaddig folytathatja, amíg ez az iparjogosítvány hatályát nem veszti, ipara gyakorlásánál azonban a jelen rendeletben megállapított rendelkezéseket megtartani köteles.

(2) Az 1. §-ban említett ipar folytatására az (1) bekezdés értelmében szerzett jog ennek az iparnak üzletkörébe (2. §.) tartozó olyan cikkek terjed ki, amely cikkeknek forgalombahozatalával az iparos (kereskedő) a jelen rendelet kihirdetésekor iparszerűen foglalkozott.

(3) Aki az 1. §-ban említett ipar folytatására szerzett jogát érvényesíteni akarja, köteles a jelen rendelet hatálybalépésétől számított hatvan napon belül az illetékes elsőfoku iparhatóságnál

a) nevét (cégét), üzlethelyiségét bejelenteni,

b) korábban kapott iparjogosítványának adatait bejelenteni és az iparjogosítvány eredeti példányát bemutatni,

c) az illetékes kereskedelmi és iparkamara tanúsítványával igazolni, hogy a jelen rendelet

hatálybalépésekor a 2. §-ban felsorolt cikkek közül mely cikkek forgalombahozatalával foglalkozott iparszerűen.

(4) Az elsőfoku iparhatóság a hozzá benyújtott és a (3) bekezdésben foglalt rendelkezésnek megfelelő kérvényt mellékleteivel együtt a honvédelmi miniszterhez terjeszti fel, aki az iratokat — álláspontjának közlése mellett — a tudomásulvétel tekintetében határozathozatal végett a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterhez átteszi. Ha a szerzett jog a (2) bekezdés értelmében az 1. §-ban említett iparnak csak egy részére terjed ki, a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter véghatározatában azokat a cikkeket is megjelöli, amelyeknek forgalombahozatalára a szerzett jog kiterjed.

6. §.

(1) A 2. §-ban említett cikkeket nyílt árusítási üzletben csak az adhat el, illetőleg az eladásnál csak az működhetik közre, aki hatósági légoltalmi tanfolyam sikeres elvégzését hivatalos bizonyítvánnyal igazolni tudja.

(2) Légoltalmi célra szánt gázálarok és azok szűrői (2. §. 1. pont) csak olyan üzlethelyiségben hozhatók forgalomba, ahol ezeknek a cikkeknek a kipróbálására alkalmas helyiség van. Ez alól a rendelkezés alól olyan községben (városban), ahol közületi gázkamra van, a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter a honvédelmi miniszterrel egyetértően kivételt tehet.

(3) Amennyiben a 2. §-ban felsorolt cikkek valamelyikére a honvédelmi miniszter — az iparügyi miniszterrel egyetértően — a légvédelemről szóló 1935 : XII. törvénycikkben kapott felhatalmazás alapján kiadott rendelettel különleges műszaki követelményeket állapít meg, ezek a cikkek csak akkor hozhatók forgalomba, ha a honvédelmi miniszter igazolta, hogy a megállapított műszaki követelményeknek megfelelnek.

7. §.

(1) Aki a 2. §-ban felsorolt cikkek forgalombahozatalával foglalkozik, köteles a honvédelmi miniszter által a forgalombahozatal ellenőrzésével megbízott hivatalos közegeknek az üzletbe való belépést, benttartózkodást és ellenőrzést megengedni és az ellenőrzést előmozdítani.

(2) Az ellenőrző közegek csak a kiküldő hatóságnak tehetnek jelentést, egyébként pedig a tudomásukra jutó üzemi és üzleti viszonyok tekintetében titoktartásra kötelesek.

(3) Az iparos (kereskedő) köteles az ellenőrző közegeknek a kívánt felvilágosítást megadni, a szükséges vizsgálatokat lehetővé tenni, az üzletvitellel kapcsolatos feljegyzéseket, üzleti könyveket és levelezést, valamint az ezzel kapcsolatos iratokat betekintésre rendelkezésre bocsátani.

(4) Az ellenőrzés költségeit az iparos (kereskedő) köteles az államkincstárnak megtéríteni.

8. §.

(1) Aki az 5. és 6. §-ban, valamint a 7. §. (1) és (3) bekezdésében megállapított rendelkezések valamelyiké ellen vét, amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és pénzbüntetéssel büntetendő.

(2) Az (1) bekezdés alá eső kihágás büntetése tizenöt napig terjedhető elzárás, ha azt olyan egyén követte el, aki ilyen kihágás miatt jogerős ítélettel már meg volt büntetve és büntetésének kiállása óta két év még nem telt el.

(3) A kihágás miatt az eljárás a közizgazgatási hatóság, mint rendőri büntető bíróság hatáskörébe tartozik. Az 1929 : XXX. t.-c. 50. §-a (1) bekezdésének 3. pontjában foglalt rendelkezés alkalmazása szempontjából a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztert kell szakminiszternek tekinteni.

(4) A pénzbüntetés tekintetében az 1928 : X. törvénycikk rendelkezései irányadók.

9. §.

(1) A jelen rendelet — a 6. §. (1) és (2) bekezdésének a kivételével — a kihirdetését követő nyolcadik napon, a 6. §. (1) és (2) bekezdése pedig a kihirdetését követő kilencvenedik napon lép hatályba.

(2) A jelen rendelet a Budapesti Közlöny 1938. évi április hó 17. napján megjelenő számában hirdettetik ki.

Budapest, 1938. évi április hó 13.-án.

Bornemisza Géza s. k.

a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi
minisztérium vezetésével megbízott
m. kir. iparügyi miniszter.

A m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 61.800/1940.

K. K. M. számú rendelete

a gázvédelmi és légoltalmi eszközök kereskedelmi forgalmának szabályozása tárgyában
kiadott 15.600/1938. K. K. M. számú rendelet módosítása tárgyában.

Az 1922 : XII. t.-c. 34., 35. és 57. §-ában, valamint ugyanennek a törvénycikknek az 1936 : VII. t.-c. 18. §-ával módosított 58. §-ában kapott felhatalmazás alapján a m. kir. honvédelmi miniszterrel egyetértően a következőket rendelem :

1. §.

(1) A gázvédelmi és légoltalmi eszközökkel kereskedés üzletkörébe a következő cikkekkel kereskedés tartozik :

1. gázálarcok, valamint azok szűrői és egyéb tartozékai,
2. gázkimutató készülékek (anyagok),
3. gázmentesítésre szolgáló klórmész és klór-készítmények,
4. gázvédő ruházati cikkek (ruha, lábbeli, kesztyű, stb.) és ezek készítéséhez szükséges anyagok,
5. gázvédelmi oktatóeszközök,
6. oxigénlégzők (önmentőkészülékek),
7. óvóhely szívósűrő berendezések,
8. óvóhelyek nyílászáró szerkezetei,
9. óvóhelyek felszerelési tárgyai,
10. faszerkezetek égését gátló anyagok,
11. kézi tűzoltókészülékek,
12. a hatósági riasztórendszerben alkalmazásra kerülő riasztóeszközök, kapcsoló és vezérlőberendezések,
13. elsötítési célra szolgáló anyagok, eszközök és berendezések,
14. légoltalmi acélsisakok.

(2) A gázvédelmi és légoltalmi eszközök kereskedelmi forgalmának szabályozása tárgyában kiadott 15.600/1938. K. K. M. számú rendelet (megjelent a Budapesti Közlöny 1938. évi április hó 17.-i számában) 2. §-a hatályát

veszti. Minden esetben, amikor a 15.600/1938. K. K. M. számú rendelet 2. §-ára történik utalás vagy hivatkozás, a jelen szakasz (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.

2. §.

A 15.600/1938. K. K. M. számú rendelet 5. §-ában foglalt rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell a jelen rendelet 1. §-ának (1) bekezdésében felsorolt azokra a cikkekre, amelyek a jelen rendelet hatálybalépése előtt nem tartoztak a gázvédelmi és légoltalmi cikkekkel kereskedés üzletkörébe. Az ilyen cikkek tekintetében a 15.600/1938. K. K. M. számú rendelet 5. §-ának (3) bekezdésében említett határidőt a jelen rendelet hatálybalépésétől kell számítani.

3. §.

(1) Amennyiben a jelen rendelet 1. §-ának (1) bekezdésében felsorolt cikkek valamelyikére a honvédelmi miniszter — az iparügyi miniszterrel egyetértően — különleges műszaki követelményeket állapít meg, ezek a cikkek csak akkor hozhatók forgalomba, ha a honvédelmi miniszter igazolta, hogy a megállapított műszaki követelményeknek megfelelnek.

(2) A 15.600/1938. K. K. M. számú rendelet 6. §-ának (3) bekezdése hatályát veszti.

4. §.

A jelen rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

Budapest, 1940. évi június hó 28.-án.

A miniszter rendeletéből :

Dr. Schlick István s. k.
miniszteri osztályfőnök.

A m. kir. honvédelmi miniszter 88.050/eln. lgv.—1939. számú rendelete

a polgári lakosság számára légoltalmi célokra megállapított gázálarcok, valamint azok beszerzési módjai és jelenlegi eladási árai tárgyában.

A polgári lakosság számára légoltalmi célokra megállapított gázálarcok, valamint azok beszerzési módjai és jelenlegi eladási árai tárgyában — az érdekelt miniszterekkel egyetértve — az 1939 : II. t.-c. 115. és 235. §-aiban, valamint a 136. és 212. §-okban foglalt felhatalmazás alapján, a következőket rendelem :

1. §.

A polgári lakosság számára légoltalmi célokra az alább felsorolt gázálarcok szolgálnak :

1. A légitámadás elleni védekezésre igénybevett polgári személyek (cselekvő polgári lakosság) számára a „munkagázálarc“ (röviden : „M. gázálarc“) és a „gumi munkagázálarc“ (röviden : „Mg. gázálarc“).

2. A légitámadás elleni védekezésre igénybe nem vett polgári személyek (védekező polgári lakosság) számára a „népgázálarc“ (röviden : „N. gázálarc“).

3. A légitámadás által okozott tüzek elleni védekezésre igénybevett polgári személyek (légoltalmi tűzoltószolgálatosok) számára az 1. pontban említett M. és Mg. gázálarcokon kívül „tűzoltó gázálarc“ (röviden : „T. gázálarc“).

2. §.

Az M. gázálarc csakis „szájrész kilégző-selepes“ kivitelben hozható forgalomba.

3. §.

Légoltalmi célokra csakis az 1. §-ban leírt gázálarcokat, illetőleg a honvédelmi miniszter által esetenként engedélyezett különleges gázálarcokat szabad használni.

4. §.

(1) Az M. gázálarc, az Mg. gázálarc és az N. gázálarc általános leírását a jelen rendelet 1., 2. és 3. melléklete tartalmazza.

(2) Az 1. §-ban említett gázálarcok jelenlegi eladási árait a jelen rendelet 4. számú melléklete tartalmazza.

(3) A (2) bekezdés szerint megállapított eladási árak az eladás helyére vonatkoznak. Más helyre történő megrendelésnél a vevő terhére az eladási árhoz csak csomagolási és szállítási önköltségi árak számíthatók fel.

5. §.

(1) Hatóságok és közintézmények munkagázálarc (M. és Mg. gázálarc) szükségletüket közvetlenül a Mercur műszaki és vegyipari r. t.-nél (Budapest, IX., Illatos-ut 9.) kötelesek beszerezni.

(2) Vállalatok és magánszemélyek (jogi és természetes személyek) munkagázálarc (M. és Mg. gázálarc) szükségletüket a Mercur műszaki és vegyipari r. t. bizományosainál szerezhetik be.

(3) Népgázálarcokat a hatóságok és közintézmények, valamint a magánvállalatok és magánszemélyek (jogi és természetes személyek) vagy közvetlenül a Mercur műszaki és vegyipari r. t.-nél, vagy annak bizományosainál szerezhethetnek be.

6. §.

A Mercur műszaki és vegyipari r. t. bizományosainak névsorát és az abban beálló változásokat időszakonként a m. kir. országos légvédelmi parancsnokság teszi közzé.

7. §.

(1) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és a rendelet alapján 15 napig terjedő elzárással büntetendő :

a) aki az 1. §-ban leírtaktól eltérő gázálarcot ad el, vagy hoz egyébként légoltalmi célra forgalomba,

b) aki az 1. §-ban leírt gázálarcokat a 4. § (2) bekezdése szerint megállapított árnál magasabb áron adja el.

(2) Pénzbüntetés kiszabása esetén az 1928 : X. t.-c. rendelkezéseit kell alkalmazni.

(3) A kihágás elévülésére és a kihágás miatt eljáró hatóságokra az 1939 : II. t.-c. 212. §-ának (5) és (7) bekezdéseiben foglalt rendelkezések az irányadók.

8. §.

Ez a rendelet a kihirdetés napján lép hatályba, mely napon a 60.200/eln. lgv. — 1938. H. M. és 63.000/eln. lgv. — 1938. H. M. számú rendeletek hatályukat veszítik.

Budapest, 1939. évi szeptember hó 28.-án.

A miniszter rendeletéből :

Dr. vitéz Fábry Dániel s. k.
tábornok.

1. számú melléklet a 88.050/eln. lgv.—1939. számú honvédelmi miniszteri rendelethez.

A polgári lakosság számára légoltalmi célra megállapított „munkagázálarc“ általános leírása.

A „munkagázálarc“ főrészei: álarc és betét, hordozásra vízhatlan vitorlavászonból készült hordtáska, vagy utóbbi helyett kartonpapir tartódoboz.

Minden munkagázálarc tartozéka 1 pár páramentesítő lemez.

A munkagázálarc 1 drb. betéttel és 1 pár páramentesítő lemezzel már teljes egészet képez, használaton kívüli megóvása kartonpapir tartódobozban is történhet. A vízhatlan vitorlavászonból készült hordtáska a gázálarc kényelmesebb hordására és sérüléstől való megóvására szolgál.

A munkagázálarc 4 nagyságban készül. Legnagyobb az I-es, a legkisebb a 4-es számú.

1. Az álarc gumizott szövet, a légutakat és a szemet zárja el s védi.

Az álarcnak az arcra való illesztését és gázbiztos zárását a bolyhos felületű, széles zárókeret biztosítja. Az álarc belső, alsó részén lévő álltámasz megakadályozza, hogy az álarc a gégefőre nyomást gyakoroljon.

A gázálarcot rugalmas tartószalagokkal (2 halánték- és 3 homlokszalag) erősítjük fel a fejre. A tartószalagok hátsó találkozó pontjánál nyomáscsökkentő lap van. A nyakszalag a gázálarc lerántását és elmozdulását akadályozza meg, míg a hordószalag a gázálarcnak nyakba való akasztására szolgál.

A látást a fémkeretbe erősített szilánktartó szemüvegek biztosítják. A szemüvegek bepáradása páramentesítő lemezzel akadályozható meg.

Az álarc szájrészébe kell becsavarni a betétet. A szájrész alsórésze belégzőszeleppel van ellátva.

A kilégzésre a szájrész felső részében elhelyezett, gumiból készült kilégzőszelep szolgál, melyet sérülések ellen a szelepház fedél véd meg.

Az álarc homlokrészének külső oldalán az álarc nagysága van feltüntetve.

2. A betét szűrőanyagait megtisztítják a rajtuk átszivott levegőt úgy, hogy szervezeteinkbe légzésre alkalmas levegő kerül.

A betétet csavarmenetével csavarjuk az álarc szájrészébe.

A hargázzal szennyezett levegő a fenéklap nyílásain keresztül jut a betétbe. A fenéklapot használaton kívül leragasztó szalaggal, a csavarmentes részt pedig zárókupakkal zárjuk le, hogy por, nedvesség, stb. ne juthasson a betétbe.

A szűrő anyagok — a fenéklaptól felfelé — az alábbi sorrendben vannak elhelyezve: a füstszűrő a port és füstöt, az aktív szén és a

szájréteg (vegyszer) a gázokat és gőzöket köti meg.

A betét szűrőanyagait minden jelenleg ismert és alkalmazott hargáz ellen védelmet nyújtanak. Nem védenek azonban a jelenleg még hargázként nem alkalmazható szénmonoxid, valamint általában az égési és robbanási gázok ellen, továbbá akkor, ha a levegő oxigéntartalma 15% alá csökken. Ez az utóbbi eset csak zárt térben fordulhat elő és ilyenkor a fulladást tulajdonképpen az oxigénhiány okozza.

3. A hordtáska vízhatlan vitorlavászonból készült és az összeszerelt gázálarc hordására és megóvására való.

A munkagázálarc használaton kívüli megóvására a kartonpapirból készült tartódobozt is használhatjuk.

4. Az álarc belsejében, valamint a betéten és a hordtáskán — ezek hatósági átvételének és ellenőrzésének igazolására szolgáló — bélyegzés (pecsét) van.

2. számú melléklet a 88.050/eln. lgv. — 1939. számú honvédelmi miniszteri rendelethez.

A polgári lakosság számára légoltalmi célra megállapított „gumi munkagázálarc“ általános leírása.

A gumi munkagázálarc főrészei: álarc és betét, hordozására vízhatlan vitorlavászonból készült hordtáska, vagy utóbbi helyett kartonpapir tartódoboz.

Minden gumi munkagázálarc tartozéka 1 pár páramentesítő lemez.

A gumi munkagázálarc 1 drb. betéttel és 1 pár páramentesítő lemezzel már teljes egészet képez; használaton kívüli megóvása kartonpapir tartódobozban is történhet. A vízhatlan vitorlavászonból készült hordtáska a gázálarc kényelmesebb hordására és sérülésektől való megóvására szolgál.

A gumi munkagázálarc 3 nagyságban készül. Legnagyobb az I-es, legkisebb a III-as számú.

1. Az álarc anyaga tiszta gumi, a légutakat és a szemet zárja el s védi.

Az álarcnak az arcra való illeszkedését és a gázbiztos zárást gumianyagának rugalmassága biztosítja.

A gázálarcot rugalmas tartószalagokkal erősítjük fel a fejre. A tartószalagok hátsó találkozó pontjánál nyomáscsökkentő lap van.

Az álarc a fejszalagozáshoz varrt, gomblyukkal ellátott szalag segítségével a kabát gombjára erősíthető (akasztható).

A látást a gázbiztosan bekötött, szilánktartó üvegek biztosítják. A szemüvegek bepáradása páramentesítő lemezzel vagy páramentesítő szappannal (kenőccsel) akadályozható meg.

Az álarc szájrészébe kell becsavarni a betétet. A szájrész belégző szeleppel van ellátva.

A kilégzésre a szájrész felett elhelyezett, gumiból készült *kilégzőszelep* szolgál, melyet sérülések ellen a *szelepház fedél* véd meg. Az álarccal szembenézve, annak jobb oldalán, a gyártási sorozat T. 33 vagy T. 35 jelzése mellett, illetve alatt az álarc nagysága dombornyomással van feltüntetve.

2. A *betét* szűrőanyagait megtisztítják a rajtuk átszívott levegőt úgy, hogy szervezetünkbe légzésre alkalmas levegő kerül.

A betétet *csavarmentével* csavarjuk az álarc szájrészébe, a légmentes zárást a rajta lévő tömítő gumigyűrű végzi. Olyan betétek, amelyeknek nyakán nincsen gumigyűrű, csak akkor használhatók, ha a gázálarcnak a betét becsavarására szolgáló szájrészében tömítő gumigyűrű van, illetőleg ha ide előzetesen ilyen helyezünk.

A gumi munkagázálarcokhoz tartozó betétek jelzése „Dirzepest” vagy „T”: 35.

A hargázzal szennyezett levegő a fenéklap *nyílásain* keresztül jut a betétbe. A fenéklapot használaton kívül *gumidugóval*, a csavarmentes részt pedig *zárókupakkal* zárjuk le, hogy por, nedvesség, stb. ne juthasson a betétbe.

A szűrőanyagok — a fenéklaptól felfelé — az alábbi sorrendben vannak elhelyezve: a *füstszűrő* a port és a füstöt, az *aktív szén és a szájréteg* (vegyi réteg) a gázokat és gőzöket köti meg.

A betét szűrőanyagait minden jelenleg ismert és alkalmazott hargáz ellen védelmet nyújtanak. Nem védenek azonban a jelenleg még hargázként nem alkalmazható szénmonoxid, valamint általában az égési és robbanási gázok ellen, továbbá akkor, ha a levegő oxigéntartalma 15% alá csökken. Ez az utóbbi eset csak zárt térben fordulhat elő és ilyenkor a fulladást tulajdonképpen az oxigénhiány okozza.

3. A *hordtáska* vízhatlan vitorlavászonból készült és az összeszerelt gázálarc hordására és megóvására való.

A munkagázálarc használaton kívüli megóvására kartonpapírból készült *tartódobozt* is használhatunk.

3. számú melléklet a 88.050/eln. lgv. — 1939. számú honvédelmi miniszteri rendelethez.

A polgári lakosság számára légoltalmi célra megállapított „népgázálarc” általános leírása.

A „népgázálarc” főrészei: álarc és betét, hordozására vízhatlan vitorlavászonból, vagy paraffinozott kéregpapírból készült hordtáska, vagy ezek helyett kartonpapír tartódoboz.

Minden népgázálarc tartozéka: 1 drb. páramentesítő szappan (kenőcs) és 1 drb. használati utasítás.

A népgázálarc 1 drb. betéttel és 1 pár páramentesítő szappannal (kenőccsel) már teljes egészet képez, használaton kívüli megóvása kartonpapír tartódobozban is történhet. A víz-

hatlan vitorlavászonból, vagy paraffinozott kéregpapírból készült hordtáska a gázálarc kényelmesebb hordására és sérüléstől való megóvására szolgál.

A népgázálarc jelenleg 5 nagyságban készül. Legnagyobb az 1-es és legkisebb az 5-ös számú.

1. Az *álarc* gumizott szövét, a légutakat és a szemet zárja el s védi.

Az álarcnak az arcra való illesztését és gázbiztos zárását bolyhosfelületű széles *zárókeret* biztosítja. Az álarc belső, alsó részén levő *álltámasz* megakadályozza, hogy az álarc a gégefőre nyomást gyakoroljon.

A gázálarcot rugalmas *tartószalagokkal* (2 halánték- és 2 homlokszalag) erősítjük fel a fejre. A tartószalagok hátsó találkozó pontjánál *nyomáscsökkentő lap* van. A *nyakszalag* a gázálarc lerántását és elmozdulását akadályozza meg. A népgázálarcnak nincs hordószalagja.

A látást a fémkeretbe erősített *cellon szemüvegek* biztosítják. A szemüvegek bepárárodása *páramentesítő szappannal* (kenőccsel) esetleg — külön rendelésre — páramentesítő lemezzel akadályozható meg.

Az álarc *szájrészébe* kell becsavarni a betétet. Az álarc belsejében lecsapódott nedvességet a szájrész vajatába helyezett *cseppfogó* nemez szívja fel. A szájrész belső oldala *belegzőszeleppel* van ellátva.

A kilégzésre a *szelepházban* elhelyezett, gumiból készült *kilégzőszelep* szolgál, melyet sérülések ellen a *szelepházfedél* véd meg.

Az álarc homlokrészének külső oldalán az *álarc nagysága* van feltüntetve.

2. A *betét* szűrőanyagait megtisztítják a rajtuk átszívott levegőt úgy, hogy szervezetünkbe légzésre alkalmas levegő kerül.

A betétet *csavarmentével* csavarjuk az álarc szájrészébe.

A hargázzal szennyezett levegő a fenéklap *nyílásain* keresztül jut a betétbe. A fenéklapot használaton kívül *leragasztó szalaggal*, a csavarmentes részt pedig *zárókupakkal* zárjuk le, hogy por, nedvesség, stb. ne juthasson a betétbe.

A szűrőanyagok — a fenéklaptól felfelé — az alábbi sorrendben vannak elhelyezve: a *füstszűrő* a port és füstöt, az *aktív szén és a szájréteg* (vegyi réteg) a gázokat és gőzöket köti meg.

A betét szűrőanyagait minden jelenleg ismert és alkalmazott hargáz ellen védelmet nyújtanak. Nem védenek azonban a jelenleg még hargázként nem alkalmazható szénmonoxid, valamint általában az égési és robbanási gázok ellen, továbbá akkor, ha a levegő oxigéntartalma 15% alá csökken. Ez az utóbbi eset csak zárt térben fordulhat elő és ilyenkor a fulladást tulajdonképpen az oxigénhiány okozza.

3. A *hordtáska* vízhatlan vitorlavászonból készült és az összeszerelt gázálarc hordására és megóvására való.

A *paraffinozott kéregpapírból készült hordtáska* ugyancsak az összeszerelt gázálarc hordására és megóvására szolgál.

A népgázálarc használaton kívüli megóvására *kartonpapírból készült tartódobozt* is használhatunk.

4. Az álarc belsejében, valamint a betétben és a hordtáskán — ezek hatósági átvételének és ellenőrzésének igazolására szolgáló — bélyegzés (pecsét) van.

4. számú melléklet a 88.050/eln. lgv. — 1939. számú honvédelmi miniszteri rendelethez.

A polgári lakosság számára légoltalmi célra megállapított gázálarcok jelenlegi eladási árai.

I. Munkagázálarc. (M. gázálarc.)

1. *Egy teljes készlet* (1 drb. álarc, 1 drb. betét, 1 pár páramentesítő lemez) ára *hordtáskával* : 23.00 P,

2. hordtáska helyett *kartonpapír tartódobozzal* : 18.50 P,

3. tartalékbetét ára darabonként : 3.50 P.

II. Gumi munkagázálarc. (Mg. gázálarc.)

1. *Egy teljes készlet* (1 drb. álarc, 1 drb. betét, 1 pár páramentesítő lemez) ára *hordtáskával* : 23.00 P,

2. hordtáska helyett *kartonpapír tartódobozzal* : 18.50 P,

3. tartalékbetét ára darabonként : 3.50 P.

III. Népgázálarc. („N. gázálarc“.)

1. *Egy teljes készlet* (1 drb. álarc, 1 drb. betét, 1 drb. használati utasítás, 1 drb. páramentesítő szappan, vagy kenőcs) ára *vitórlavászon hordtáskával együtt* : 13.00 P,

2. vitórlavászon hordtáska helyett *paraffinozott kéregpapírból készült vállszijjas hordtáskával* : 11.90 P.

3. hordtáska helyett *kartonpapír tartódobozzal* : 11.00 P,

4. tartalékbetét ára darabonként : 2.50 P.

IV. Tüzoltó gázálarc. („T. gázálarc“.)

1. *Egy teljes készlet* (1 drb. álarc, 1 drb. összekötő tömlő, 1 drb. légtisztító, 1 pár páramentesítő lemez és 1 készlet hordszijjzat) ára : 45.00 P,

2. tartalék légtisztító ára darabonként : 10.00 P.

A m. kir. iparügyi miniszternek 39.302/1939. Ip. M. számú rendelete

a polgári lakosságnak légoltalmi egészségügyi cikkekkel ellátása tárgyában.

Az 1922 : XII. törvénycikknek az 1936 : VII. t.-c. 18. §-ával módosított 58. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a belügy-, a kereskedelem- és közlekedésügyi, valamint a honvédelmi miniszterrel egyetértve a következőket rendeltem :

1. §.

Légoltalmi célra csak a jelen rendelet 1. számú mellékletében felsorolt és az ott, valamint a 4. §-ban megjelölt követelményeknek megfelelő egészségügyi anyagot (klórmész-puder, klorogenium típusu vegytiszta anyagból készült puder) és egészségügyi felszerelést (gáz-sebcsomag, mentóláda, mentótáska, orvosi táska) — alábbiakban : légoltalmi egészségügyi cikket — szabad előállítani, összeállítani, forgalombahozni, illetőleg árusítani.

A jelen rendelet szempontjából :

a) előállító az, aki légoltalmi célra egészségügyi anyagot vagy egészségügyi felszereléshez tartozó egyéb cikket készít ;

b) összeállító az, aki akár a maga, akár a más által készített egészségügyi anyagokból és egyéb cikkekből légoltalmi célra egészségügyi felszerelést készít ;

c) forgalombahozó az az előállító vagy összeállító, aki a légoltalmi egészségügyi cikket az üzleti forgalomba bocsátja, illetőleg az az iparos (kereskedő), aki az előállító vagy összeállító helyett ezt a tevékenységet végzi ;

d) árusító az a kereskedő, aki üzlethelyiségében (telephelyén) légoltalmi egészségügyi cikkeket a fogyasztóközönség részére elad. A fogyasztóközönség kiszolgálása céljából elhelyezett áruk között tartás az árusítással egy tekintet alá esik.

2. §.

Légoltalmi egészségügyi cikket csak a m. kir. Országos Közegészségügyi Intézet (Budapest, IX., Gyáli-ut 4.; az alábbiakban : Intézet) engedélyével szabad az üzleti forgalomba hozni. Az engedély megadása előtt az Intézet ellenőrizni köteles, hogy a forgalomba hozni kívánt légoltalmi egészségügyi cikkek mintái a jelen rendelet 1. számú mellékletében megjelölt követelményeknek megfelelnek-e.

Az ellenőrzés költségeit a forgalombahozó az Intézetnél, az engedély kérésével egyidejűleg, köteles befizetni.

3. §.

Az Intézet a légoltalmi egészségügyi cikk előállítását, összeállítását, forgalombahozatalát és árusítását a helyszínen ellenőrizheti és a felhasznált alapanyagokból, valamint a készítményekből a vizsgálat céljára mintákat vehet. E célból a légoltalmi egészségügyi cikkek előállítója, összeállítója, forgalombahozója, illetőleg árusítója köteles az Intézet igazgatója vagy helyettese által aláírt és az Intézet pecsétjével ellátott elismervény (lásd a 2. számú mellékletet) ellenében az abban kívánt alapanyagokat és készítményeket az Intézetnek díjtalanul rendelkezésre bocsátani.

Ha az Intézet mintavételi jogát az árusítóval szemben gyakorolja, a forgalombahozó köteles az Intézet által elismervény ellenében igénybe vett cikk helyett az árusítónak ugyanolyan cikket ellenérték nélkül kiszolgáltatni.

4. §.

A forgalombahozó a rendeletben felsorolt légoltalmi egészségügyi cikkeket címkével köteles ellátni. A címkén a forgalombahozó nevét (céget), lakcímét (telephelyét), a cikk elnevezését, gyártási számát, a forgalombahozatal idejét és az engedély számát kell feltüntetni.

Az egészségügyi anyag csomagolásán meg kell jelölni az előállító nevét (céget), lakcímét (telephelyét), az egészségügyi anyag elnevezését és előállításának idejét is, végül az engedély számát.

5. §.

A légoltalmi egészségügyi cikkek beszerzésére kötelezettek a jelen rendelet hatálybalépése előtt beszerzett légoltalmi egészségügyi cikkeiket az 1940. évi február hó 29. napjáig a jelen rendelet rendelkezéseinek megfelelően kötelesek kiegészíteni.

6. §.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és pénzbüntetéssel büntetendő :

1. aki a jelen rendelet követelményeinek meg nem felelő légoltalmi egészségügyi cikket elő-

állít, összeállít, forgalombahoz vagy árusít (1. §.).

2. aki légoltalmi egészségügyi cikket az Intézet engedélye nélkül hoz forgalomba (2. §. első bekezdés),

3. aki az Intézet helyszíni ellenőrzését megátalja vagy a minták díjtalan kiszolgáltatását megtagadja (3. §. első bekezdés),

4. a forgalombahozó, ha az intézeti elismervény ellenében vett minta helyett az árusítónak az elismervényen feltüntetett cikk ellenérték nélkül való kiszolgáltatását megtagadja (3. §. második bekezdés),

5. a légoltalmi egészségügyi cikkek beszerzésére kötelezett, ha meglévő légoltalmi egészségügyi cikkeit az 1940. évi február hó 29. napjáig a jelen rendelet rendelkezéseinek megfelelően nem egészíti ki (5. §.).

A kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóság, mint rendőri büntetőbíróóság hatáskörébe tartozik.

Az 1929 : XXX. t.-c. 59. §-a (1) bekezdésének 3. pontjában megszabott rendelkezés alkalmazása szempontjából szakminiszternek az iparügyi, illetőleg a hatáskörébe utalt iparok tekintetében a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztert kell tekinteni.

A pénzbüntetés tekintetében az 1928 : X. t.-c. rendelkezéseit kell alkalmazni.

7. §.

A jelen rendelet a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba s egyidejűleg a 15.500/1939. Ip. M. számú rendelet hatályát veszti.

Budapest, 1939. évi december hó 22.-én.

Dr. Varga József s. k.
m. kir. iparügyi miniszter.

1. számú melléklet a 39.302/II.—1939. Ip. M. számú rendelethez.

Légoltalmi célra előállítható egészségügyi anyagok és felszerelések jegyzéke.

I. Klórmészpuder.

A klórmészpuder aktív klórtartalma 12°/o-nál kevesebb és 20% -nál több nem lehet.

A klórmészpuder készítéséhez csak az érvényben lévő Magyar Gyógyszerkönyvben előírt minőségű talcum port szabad használni.

II. Klorogenium típusu vegytiszta anyagból készült puder.

A puder aktív klórtartalmának 12—15°/o-osnak kell lennie. E puder készítéséhez csak az érvényben lévő Magyar Gyógyszerkönyvben előírt minőségű talcum port szabad használni.

III. Gázsebsomag.

A gázsebsomag kizárólag 15 g klorogenium típusu pudert, 10 drb. 1 g-os szódabikarbona tablettát és 12 drb. egyenként 5×7 cm nagy-

ságu jó minőségű itatóspapír szeletet tartalmazzon.

Az első bekezdésben említett pudert üvegben vagy megfelelő tartós és klórálló tartályban úgy kell légmentesen csomagolni, hogy az a puder többszöri szórására alkalmas legyen. A rögzített szórófelületet üvegből vagy bakelitből, a zárókupakot pedig fémből vagy bakelitből kell készíteni és ezt csavarmenettel és forró parafinnak átítatott parafabetéttel úgy kell ellátni, hogy légmentesen zárjon.

A 10 drb. 1 g-os szódabikarbona tablettá lezárható üvegfiolában legyen.

A cikkeket kb. 9×4.5×2 cm nagyságu egymásba tolható karton dobozba kell csomagolni. A gázsebsomagra a következő szövegű használati utasítást kell írni :

„Ha hargázsepp (mustárgáz, lewisit, stb.) kerül a bőrre, azt a csomagban lévő itatóspapír szelettel azonnal fel kell itatni, azután a bőrfelületet meg kell nedvesíteni és a csomagban lévő puderral be kell hinteni. Ezután a pudert a bőr felületén enyhén péppé kell szétdörzsölni és 5 percig a bőrön kell hagyni. A felhasznált itatóspapírszeletet haladéktalanul meg kell semmisíteni (elásni, elégetni).

A puder szembe hintve megvakulást okozhat!

„Ha hargáz jut a szembe, olyan szódabikarbona oldattal kell bőségesen öblíteni, amelyet 3 tablettának 1 deciliter (100 g) vízben feloldásával készítettünk.

Megjegyzés : A mustárgáz enyhe fokhagyma és torma szagu, amely a bőrre jutva, semmiféle érzést nem okoz. A lewisit muskátli szagu, amely a bőrre jutva azonnal viszkető érzést okoz.“

IV. Légoltalmi kis mentőláda.

A légoltalmi kis mentőláda fedőlapját „Légoltalmi kis mentőláda“ és vörös kereszt (nagysága 5×5 cm, oszlopvastagsága 2 cm) jelzéssel kell ellátni.

A légoltalmi kis mentőláda 25—50 személy részére szolgál.

A ládát nem vetemedő fából vagy fémből úgy kell készíteni, hogy pormentesen záródjék és felül füllel kell ellátni, hogy hordozható és felakasztható legyen.

Az anyagok — kötszerek is — feltűnően megjelölendők. A kötszereket nem kell kemény kartonba csomagolni.

A fémműszereket és a lábabelet celofán lemezbe kell csomagolni.

A kötszereknek és a gyógyszereknek az érvényben lévő Magyar Gyógyszerkönyv követelményeinek kell megfelelniök.

A tartalomjegyzék és a használati utasítás feltűnő helyen legyen elhelyezve.

A légoltalmi kis mentőláda kizárólag a következő felszerelést tartalmazhatja :

- 1. drb. kötszervágó olló,
- 1. drb. anatómiai csipesz,

1. drb. 1.5 m hosszú és 2.5 cm széles lámpabél érleszorításra,

8 drb. kis, 6 drb. közép, 6 drb. nagy kötéstípus.

A kis kötéstípust fehér csomagolópapírba kell burkolni, amelyet a végén le kell ragasztani. A burkolatot „Kis kötéstípus” felirattal kell ellátni és azon fel kell tüntetni az előállító nevét (cégét), valamint a sterilizálás időpontját.

A kis kötéstípusnak a következő sterilizált cikkeket kell tartalmaznia :

1. 1 drb. 5 m hosszú és 5 cm széles mullpólya, melynek a vége kék jelzéssel van ellátva,

2. 1 drb. 5×14 cm nagyságú seborító lap, melyben 2 g zsirtalan vatta van. A seborító lap felére hajtogatva, a mullpólya végétől számított 30 cm-re van elhelyezve,

3. 1 drb. 2-es sz. acél biztosítótű, amely a pólya külső végébe van becsavarva.

A mullpólya, a seborító lap, valamint a vatta minősége, csomagolása és sterilizálása az érvényben lévő Magyar Gyógyszerkönyv követelményeinek megfelelő legyen.

A kis kötéstípus tiszta sulya : 15 g.

A közép kötéstípust fehér csomagolópapírba kell burkolni, amelyet a végén le kell ragasztani. A burkolatot „Közép kötéstípus” felirattal kell ellátni és azon fel kell tüntetni az előállító nevét (cégét), valamint a sterilizálás időpontját.

A közép kötéstípusnak a következő sterilizált cikkeket kell tartalmaznia :

1. 1 drb. 5 m hosszú és 10 cm széles mullpólya, melynek vége kék jelzéssel van ellátva,

2. 1 drb. 18×18 cm nagyságú seborító lap, melyben 7 g zsirtalan vatta van. A seborító lap 6×10 cm-re hajtogatva, a mullpólya végétől számított 30 cm-re van elhelyezve,

3. 2 drb. 2. sz. acél biztosítótű, amely a pólya külső végébe van csavarva.

A mullpólya, a seborító lap, valamint a vatta minősége, csomagolása és sterilizálása az érvényben lévő Magyar Gyógyszerkönyv követelményeinek megfelelő legyen.

A közép kötéstípus tiszta sulya kb. 33 g.

A nagy kötéstípust fehér csomagolópapírba kell burkolni, amelyet a végén le kell ragasztani. A burkolatot „Nagy kötéstípus” felirattal kell ellátni és azon fel kell tüntetni az előállító nevét (cégét), valamint a sterilizálás időpontját.

A nagy kötéstípusnak a következő sterilizált cikkeket kell tartalmaznia :

1. 1 drb. 6 m hosszú és 10 m széles mullpólya, melynek vége kék jelzéssel van ellátva,

2. 2 drb. 18×18 cm nagyságú seborító lap, melyben 7—7 g zsirtalan vatta van. A seborító lapok 6×10 cm-re vannak hajtogatva és így a mullpólyában elhelyezve oly módon, hogy az egyik a pólya végétől 40 cm-re, a másik ez elé kb. 2 cm-re kerüljön,

3. 2 drb. 2. sz. acél biztosítótű, mely a pólya külső végébe van becsavarva.

A mullpólya, a seborító lap, valamint a vatta minősége, csomagolása és sterilizálása az

érvényben lévő Magyar Gyógyszerkönyv követelményeinek megfelelő legyen.

A nagykötéstípus tiszta sulya : 50 g.

10 drb. 10 m hosszú és 10 cm széles steril mullpólya,

10 csomag 10×25 ccm nagyságú steril géz,

10 csomag 25×50 cm nagyságú steril géz,

10 csomag 25 g-os zsirtalanított fehér steril gyapot,

2 drb. háromszögű kendő,

4 drb. 30 cm hosszú és 10 cm széles horganyzott „Kramer” drótsin.

4 drb. 50 cm hosszú és 10 cm széles horganyzott „Kramer” drótsin.

A Kramer drótsin leírása : A keret 4.2 mm vastag huzalból, az egymástól kb 11 mm távolságra jövő szálak 1.2 mm vastag huzalból készüljenek. A 30 cm-es drótsinek egymásba illeszthetők legyenek.

6 drb. ujjnyi vastag, a sineknek megfelelő nagyságú ipari gyapot,

20 drb. biztosító tű,

1 tekercs 5 m hosszú, 2.5 cm széles ragtapasz. patent dobozban,

20 drb. géztamponnal bevont nyaku 1 cm-es ampullában jódtinktúra,

100 g benzín-alkohol keverék (aa 50 g),

50 g bórvazelin óntubusban,

500 g klorogénium típusu anyagból készült puder 100 g-os légmentesen zárható üvegekben, szórásra alkalmasan csomagolva,

50 drb. 1 g-os szódabikarbóna tableta,

1 drb. 2 dl-es kiöntős mérőpohár, szemöblögetéshez,

50 g belégző-keverék (20 g kloroform ad narkózim, 20 g alkohol, 10 g éter és 20 csepp ammónia pura likvida) üveg dugós üvegben, fémtokban,

50 drb. ammónia párna, beforrasztott 1 cm-es ampullával,

200 g paraffin olaj,

1 drb. nyelvlapoc, fémből,

1 drb. szappan,

1 drb. tartalomjegyzék,

1 drb. használati utasítás.

A használati utasítás szövege :

„I. Véres sérülés esetében.

Legfontosabb a vérzés csillapítása (fedő, nyomókötés, érleszorító kötés lámpabéllel, érlefogás ujjal).

A seb környékét benzín-alkoholos letörlés után jódtinktúrával átívódott géztamponnal kenjük be. A sebet fedjük be steril gézzel, erre tegyünk vattát és kössük be pólyával vagy háromszögű kendővel.

II. Csonttörés, ficam, rándulás esetében.

A sérült végtagot sinezéssel nyugalomba helyezzük.

III. Égési sérülés esetében.

A sérült felületre paraffin olajos kötést teszünk.

IV. Ájulás esetében.

A ruházatot lazítsuk meg, szagoltassunk ammóniát oly módon, hogy az ammóniát tartalmazó becsavart ampullát összenyomjuk és azt az ájult ember orra alá tartjuk.

V. Haregáz-okozta mérgezések és sérülések esetében.

Ha haregázcsepp (mustárgáz, lewisit, stb.) kerül a bőrre, azt azonnal fel kell itatni, azután a bőrfelületet meg kell nedvesíteni és klorogénium típusu anyagból készült puderral be kell hinteni. Ezután a pudert a bőr felületén enyhén péppé kell szétöröszölni és 5 percig a bőrön kell hagyni. A haregázcsepp felitására használt anyagot haladéktalanul meg kell semmisíteni (elátni, elégetni).

A puder szembe hintve megvakulást okozhat.

Hólyagos sérülés esetében a bőrt borvazelinosa laza kötéssel látjuk el.

Ha haregáz jut a szembe (könnyezéskor), a szemet, — az orrban és torokban égető, kaparó érzés esetében pedig az orrot és torkot 3%-os, vagyis olyan szódabikarbóna oldattal kell bőségesen öblögetni, amelyet 3 tablettának 1 deciliter (100 g) vízben feloldásával készítettünk.

Nyugtalanág ellen a belégző keverékből 20 cseppet zsebkendőre cseppentve szagoltatunk.

Megjegyzés: A mustárgáz enyhe fokhagyma és torma szagu, amely a bőrre jutva semmiféle érzést nem okoz. A lewisit muskátli szagu, amely a bőrre jutva azonnal viszkető érzést okoz.

V. Légoltalmi nagy mentőláda.

A légoltalmi nagy mentőláda fedőlapját „Légoltalmi nagy mentőláda” és vörös kereszt (nagysága 5×5 cm, oszlopvastagsága 2 cm) jelzéssel kell ellátni.

A légoltalmi nagy mentőláda 100—200 személy részére szolgál.

A ládát nem vetemedő fából vagy fémből úgy kell készíteni, hogy pormentesen záródjék és felül füllel kell ellátni, hogy hordozható és felakasztható legyen.

Az anyagok és kötszerek is feltűnő helyen megjelölnők. A kötszereket nem kell kemény kartonba csomagolni.

A fémműszereket és a lámpabelet cellofán lemezbe kell csomagolni.

A kötszereknek és a gyógyszereknek az érvényben lévő Magyar Gyógyszerkönyv követelményeinek kell megfelelniök.

A tartalomjegyzék és a használati utasítás feltűnő helyen legyen elhelyezve.

A légoltalmi nagy mentőláda kizárólag a következő felszerelést tartalmazhatja:

1 drb. kötszervágó olló,

1 drb. anatómiai csipesz,

1 drb. 1.5 m hosszú és 2.5 cm széles lámpabél érleszorításra,

20 drb. kis, 20 drb. közép, 20 drb. nagy kötéstípus (részletes leírást lásd a légoltalmi kis mentőládánál),

30 csomag 10×25 cm nagyságu steril géz,

30 csomag 25×50 cm nagyságu steril géz,

30 csomag 25 g-os zsirtalanított fehér gyapot,

15 drb. 10 m hosszú 10 cm széles steril mull-pólya,

15 drb. 10 m hosszú 15 cm széles steril mull-pólya,

5 drb. háromszögű kendő,

4 drb. 30 cm hosszú és 10 cm széles horganyzott „Kramer” drótsin,

4 drb. 50 cm hosszú és 10 cm széles horganyzott „Kramer” drótsin,

6 drb. ujjnyi vastag, a sineknek megfelelő nagyságu szürke gyapot,

50 drb. biztosító tű,

1—1 tekeres 5 m hosszú 2.5 cm széles, illetőleg 5 cm hosszú 5 cm széles ragtapasz, patent dobozban,

20 drb. géztamponnal bevont nyaku 1 ccm-es ampullában jódtinktura,

200 g benzín-alkohol keverék (aa 100 g),

100 g borvazelin óntubusban,

500 g klorogénium típusu anyagból készült puder 100 g-os légmentesen zárható üvegekben, szórásra alkalmasan csomagolva,

100 drb. 1 g-os szódabikarbóna tableta,

2 drb. 2 dl-es kiöntős mérőpohár szemöblögetéshez,

50 g belégzőkeverék (összetétele, mint a légoltalmi kis mentőládánál) üveg dugós üvegben, fémtokban,

50 drb. ammónia párna, beforrasztott 1 ccm-es ampullával,

200 g paraffin olaj,

2 drb. nyelvlapoc fémből,

2 drb. szappan,

1 drb. tartalomjegyzék,

1 drb. használati utasítás.

(A használati utasítás szövege azonos a légoltalmi kis mentőládánál közölt szöveggel).

VI. Légoltalmi mentőtáska.

A légoltalmi mentőtáskát fémből úgy kell készíteni, hogy pormentesen záródjék és szíjjal kell ellátni, hogy vállon hordozható legyen.

Az anyagok és kötszerek feltűnően megjelölnők. A kötszereket nem kell kemény kartonba csomagolni.

A kötszereknek és a gyógyszereknek az érvényben lévő Magyar Gyógyszerkönyv követelményeinek kell megfelelniök.

A tartalomjegyzék és a használati utasítás feltűnő helyen legyen elhelyezve.

A légoltalmi mentőtáska kizárólag a következő felszerelést tartalmazhatja:

1 drb. kötszervágó olló,

5 drb. kis, 5 drb. közép kötéstípus (a részletes leírást lásd a légoltalmi kis mentőládánál),

3 drb. háromszögű kendő,

4 drb. 5 m hosszú 10 cm széles steril mull-pólya,

4 drb. 5 m hosszú 15 cm széles steril mull-pólya,

3 csomag 25 g-os zsirtalanított fehér steril gyapot,

4 csomag 10×25 cm nagyságu steril géz,

5 drb. ammónia párna, beforrasztott 1 ccm-es ampullával,

20 drb. géztamponnal bevont nyaku 1 ccm-es ampullában jódtinktúra,

20 drb. biztosító tű,

20 g bőrvazelin óntubusban,

1 tekeres 5 m hosszú 2.5 cm széles ragtapasz, patent dobozban,

2 drb. szemöblögető pohár,

20 drb. 1 g-os szódabikarbóna tablettá,

1 drb. 1.5 m hosszú 2.5 cm széles lámpabél érleszorításra,

100 g paraffin olaj,

50 g klorogenium típusu anyagból készült puder, légmentesen zárható üvegben, szórásra alkalmasan csomagolva,

1 drb. 1/2 literes kulacs, derékszijra akasztható füllel a szódabikarbóna oldat számára,

1 drb. tartalomjegyzék,

1 drb. használati utasítás,

(A használati utasítás szövege azonos a légtalmi kis mentőládánál közölt szöveggel — az utolsóelőtti bekezdés elhagyásával).

VII. Légtalmi orvosi táská.

A légtalmi orvosi táskát valódi vulkán-fiberről, rozsdamentes vagy ilyen felülettel ellátott fémből vagy bőrből kell készíteni.

A légtalmi orvosi táská kizárólag a következő felszerelést tartalmazhatja :

10 amp. 2%-os 1 ccm-es sol. morphiini hydrochlorici,

10 amp. 20%-os 1 ccm-es sol. coffeini natriobenzoici,

9 amp. Icoral,

10 drb. amidopyrin tablettá,

10 drb. géztamponnal bevont nyaku 1 ccm-es ampullában jódtinktúra,

5 drb. kis kötéstípus (leírását lásd a légtalmi kis mentőládánál),

2 csomag 25 g-os zsirtalanított fehér steril gyapot,

1 drb. 2 ccm-es Paratus fecskendő, 3 drb. tűvel,

1 drb. sebészeti zsebtárca, amelyet bőrből — begombolható és sterilizálható vászonbetéttel — vagy sterilizálásra alkalmas fémből kell készíteni.

A zsebtárca tartalma :

Anatómiai csipesz, B/1207,

Horgas csipesz, B/1357,

4 drb. érfogó, Kocher B/17.656,

Szike, hegyes 16. sz. penge B/16.655,

Sebészeti olló, egyenes B/327,

Tűfogó, Mothieu-féle B/4082,

Tű, sebészeti B/3015. és 1 drb. B/375,

(a műszerek a Jetter—Scherer árjegyzék alapján, a megadott számok szerint).

2. számú melléklet a 39.302/II.—1939. Ip. M. számhoz.

M. kir. Országos Közegészségügyi Intézet.

Budapest, IX., Gyáli-ut 4. sz.

..... szám.

Elismervény.

..... azaz ..... darab ..... elnevezésű ..... által előállított és ..... által forgalombahozott légtalmi egészségügyi cikkről, melyet .....-től a ..... Ip. M. számú rendelet értelmében ellenőrző vizsgálat céljára átvettem.

Budapest, 19.....

a légtalmi egészségügyi cikket

kiadta :   átvette :   igazgató :

A forgalombahozó köteles az árusítótól átvett légtalmi egészségügyi cikkről a jelen elismervény ellenében az ebben megjelölt légtalmi egészségügyi cikket az árusítónak ellenérték nélkül kiszolgáltatni.

ZMNE

Egyetemi Központi Könyvtár

84729300

